

LIFE+ Natură și Biodiversitate

Ghid de solicitare 2011

(traducere neoficială)

Acest ghid este utilizat pentru pregătirea propunerilor de proiecte *LIFE+ Natura și Biodiversitate* ce vor fi supuse spre aprobare la Comisia Europeană. Urmărește să ajute solicitantul în pregătirea propunerii sale de proiect și în completarea formularelor de aplicare.

Cuprins

1. Introducere la LIFE+

1. Ce este LIFE+
2. Acțiuni prioritare și proiecte ce vor fi co-finanțate sub LIFE+
3. Cum, unde și când se depun propunerile de proiecte
4. Cum vor fi selectate proiectele LIFE+
5. Informații administrative și financiare
6. Recomandări generale pentru toți beneficiarii LIFE+
7. informații suplimentare ce vor fi luate în considerare atunci când se scrie o propunere
8. Clauza de protecție a datelor personale

2. LIFE+ Natură și Biodiversitate

1. Ce este LIFE+ Natură și Biodiversitate
2. LIFE+ Natură
3. LIFE+ Biodiversitate

3. Formularul de aplicare

3.1 Formularul tehnic de aplicare

1. Partea A – Informații administrative
2. Partea B - Sumarul tehnic și contextul general al proiectului
3. Partea C – Detalii tehnice ale propunerii de proiect

3.2 Formulare financiare de aplicare

4. Lista de admisibilitate

5. Anexe

Anexa 1. Date de contact Comisia Europeană

Anexa 2. Calendarul procedurii de selecție și evaluare pentru LIFE+ 2010

Anexa 3. Link-uri importante

Anexa 4 notă explicativă privind lista indicativă de teme

Introducere în LIFE+

1.1 Ce este LIFE+ ?

LIFE+ este un instrument european financiar de mediu, pentru perioada 1 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2013. Baza legală o constituie **Regulamentul (EC) al Parlamentului European și Consiliului nr. 614/2007 din 23 mai 2007¹**.

LIFE+ acoperă atât cheltuielile operaționale DG Environment cât și co-finanțarea proiectelor. Conform art. 6 din Regulamentul LIFE+, cel puțin 78 % din resursele bugetare LIFE+ trebuie folosite pentru grant-uri de proiecte (= LIFE+ proiecte).

Pentru perioada 2007-13, Comisia Europeană va lansa o sesiune de propuneri pentru proiecte LIFE+ în fiecare an. Suma disponibilă pentru co-finanțarea proiectelor la sesiunea de propuneri 2011 a fost stabilită la 267.431.506 EUR.

Acest ghid de aplicare este valabil doar pentru această sesiune de propuneri de proiecte LIFE+ ("LIFE+ 2011").

LIFE+ este deschis tuturor persoanelor legale, publice sau private, economice sau non-economice, stabilite legal în Uniunea Europeană. Propunerile de proiecte pot fi depuse atât de singurul beneficiar cât și de parteneri, care includ beneficiarul proiectului și unul sau mai mulți beneficiari asociați. Pot fi la nivel național sau internațional, dar trebuie să aibă activitatea în exclusivitate pe teritoriul celor 27 de State Membe ale Uniunii Europene.

---

¹ Regulamentul (EC) al Parlamentului European și Consiliului nr. 614/2007 din 23 mai 2007, publicat în jurnalul Comisiei Europene nr. 149 of 9 June 2007,

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2007/l_149/l_14920070609en00010016.pdf

1.2. Acțiuni prioritare și proiecte ce vor fi co-finanțate sub LIFE+

LIFE+ urmărește să cofinanțeze acțiuni în domeniul conservării naturii (LIFE+ Natura și Biodiversitate) ca și în alte domenii de mediu de interes european (LIFE+ Mediu și Guvernare). A treia componentă LIFE+ urmărește în special cofinanțarea activităților de informare și comunicare pentru mediu (LIFE+ Informare și Comunicare). Mai exact, se disting următoarele tipuri de proiecte:

1. LIFE+ Natura și Biodiversitate

- Proiectele de bune practici și/sau demonstrative ce contribuie la implementarea obiectivelor Directivelor Păsări și Habitate (Directivile 79/409 EEC și 92/43/EEC)
- Proiectele de inovație și/sau demonstrative ce contribuie la implementarea obiectivelor Comunicatului Comisiei "Stoparea pierderii biodiversității până în 2010 - și mai departe " și Comunicatului Comisiei COM (2010) 4 final „Opțiuni pentru o viziune și o țintă europeană privind biodiversitatea după 2010”.

2. LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu

- Proiecte de inovație și/sau demonstrative legate de „zone prioritare de acțiune” stabilite în documentul „LIFE+ Politică și Guvernare de Mediu”, ghid pentru aplicanți 2011
- Proiecte care contribuie la monitorizarea stării mediului a pădurilor din cadrul teritoriului Uniunii Europene

3. LIFE+ Informare și Comunicare

- Campanii de comunicare și creșterea conștientizării privind implementarea, îmbunătățirea și dezvoltarea politicii și legislației Uniunii Europene stabilite în documentul ”LIFE+ informare și comunicare, ghid pentru aplicanți 2011”
- Campanii de creșterea a conștientizării pentru prevenirea incendiilor forestiere și instruirea agenților implicați în stingerea incendiilor forestiere.

1.3. Cum, unde și când se depune propunerea

Solicitanții LIFE+ trebuie să depună propunerea de proiect la autoritatea națională la care beneficiarul este înscris. Lista completă cu autorităților naționale LIFE+ pentru cele 27 de State membre poate fi găsită pe pagina web LIFE <http://ec.europa.eu/environment/life/contact/nationalcontact/index.htm>.

Autoritatea Națională trebuie să primească propunerile de proiecte până la data de **18 iulie 2011, ora 17:00, ora locală**.

Autoritatea națională competentă va transmite toate propunerile de proiecte LIFE+ către Comisie, pentru a fi primite de către aceasta înainte de termenul limită **9 septembrie 2011, ora 17: 00., ora locală Bruxelles** Adresa la care vor fi trimise propunerile de proiecte este adresa specificată în Anexa 1. **Propunerile trimise către Comisie direct de solicitant nu vor fi acceptate.**

Propunerea ca și toate celelalte anexe obligatorii vor fi transmise în format electronic, pe CD-ROM sau DVD. Solicitanții proiectului și autoritățile naționale trebuie să folosească câte un CD-ROM/DVD pentru fiecare propunere de proiect LIFE+. Propunerea de proiect va fi depusă sub forma unui **singur document pdf**, folosind formularul special descărcabil de pe pagina web LIFE. Formularul conține formularul tehnic (A, B și C) și formularul financiar (F). Pentru accesarea formularului este necesară cea mai recentă versiune Acrobat Reader.

Toate anexele propunerii (hartă, documente obligatorii administrative și financiare privind statutul legal al beneficiarului coordonator conform secțiunii 1.5 de mai jos etc.) vor fi depuse ca documente separate și vor fi etichetate în mod clar și explicit. Hărțile anexate pot avea formatul A4 sau A3.

Documentele/anexele suplimentare, altele decât cele solicitate, depuse de către aplicant (exemplu: broșuri, CV-uri, informații suplimentare) nu vor fi evaluate și ca urmare aplicanții nu trebuie să includă astfel de materiale în CD ROM/DVD.

Înainte de trimiterea propunerilor la Comisie, autoritățile naționale sunt sfătuite să verifice dacă CD-ROM/DVD-urile pot fi deschise și citite și dacă conțin toate fișierele cerute și completate și dacă formularul și fișiere furnizate sunt completate corect și în totalitate.

Atunci când se completează formularul, aplicanții sunt rugați să consulte secțiunea „Frequently Asked Questions” de pe pagina web LIFE <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/faq.htm>.

1.4. Cum vor fi selectate proiectele LIFE +

Unitatea LIFE din cadrul Directoratului general pentru mediu este responsabil cu procedura de evaluare a proiectelor. Pentru o descriere detaliată a procedurii de evaluare, vă rugăm să analizați „Ghidul de evaluare pentru propunerile de proiecte LIFE+ 2011”.

Foarte important: adresa de e-mail specificată de aplicant în formularul A2 ca fiind adresa de e-mail a persoanei de contact, va fi folosită de Comisia Europeană drept singurul punct de legătură pentru toată corespondența efectuată de-a lungul procedurii de evaluare (adresa de e-mail oferită trebuie să fie o adresă validă, activă și să fie verificată zilnic pe toata durata procedurii de evaluare).

Acordurile de grant individuale vor fi semnate cel mai târziu în **iunie 2012** (vezi calendarul detaliat al acțiunilor, **Anexa 2**).

Cea mai apropiată dată de începere a proiectelor este **1 iunie 2012**.

1.5. Informații administrative și financiare

Regulamentul LIFE+ afirmă că aplicanții trebuie să fie organisme publice sau private, actori sau instituții înregistrate pe teritoriul UE. Se disting 3 tipuri de solicitanți: (1) *organisme publice*², (2) *societăți private*³ și (3) *organizații private non-profit* (inclusiv ONG)⁴.

Termenul de "organism public" este definit ca autoritate publică națională, indiferent de forma de organizare – centrală, regională sau locală – sau diferite organisme aflate sub controlul acestora, acționând în numele sau sub responsabilitatea autorităților publice naționale. Entitățile înregistrate ca organisme private de drept public care doresc ca pentru acest tip de program să fie considerate „organisme de drept public” trebuie să dovedească că îndeplinesc toate criteriile aplicabile organismelor publice și că în situația stopării activității, toate drepturile, obligațiile, activitățile. Răspunderile și datoriile sunt transferate unui organism public. Pentru o definiție completă, vezi anexa „Declarația organismelor publice”.

Toți beneficiarii trebuie să-și dovedească statutul legal (prin completarea formularelor A2 și A5), dovedind astfel că sunt constituiți legal în UE. Trebuie să declare că nu se încadrează în niciuna din situațiile prevăzute de Articolul 93(1) și 94 din Regulamentul financiar (prin semnarea formularului A3 sau A4).

Toți beneficiarii coordonatori care s-au declarat organisme publice (formularul A2) trebuie să furnizeze ca anexă financiară declarația ("Declarația Organismului Public ") care să ateste că beneficiarul coordonator este un organism public, completată în totalitate, semnată și datată.

Toți beneficiarii coordonatori, alții decât *organismele publice*, adică solicitanții de tip (2) și (3), trebuie să furnizeze, ca anexă la propunerea lor, evidențe ale îndeplinirii setului de criterii de selecție stabilit în Articolul 176 din Regulamentul financiar, "*solicitantul prezintă resurse stabile și suficiente pentru finanțarea menținerii activității de-a lungul perioadei de desfășurare a acțiunilor*".

Informații suplimentare despre modalitatea în care acest criteriu va fi evaluat se găsesc în *Ghidul de evaluare al propunerilor de proiecte LIFE+ 2011*.

Toți beneficiarii coordonatori, alții decât *organismele publice*, vor trebui să furnizeze următoarele documente administrative și financiare, ca anexe la propunere:

1. cea mai recentă bilanță contabilă anuală și declarația de venit și pierdere. Acest document trebuie anexat la propunere LIFE+, scant în format .pdf, și să fie printabil în format A4. Acolo unde solicitantul nu poate să le furnizeze, pentru că organizația a fost înființată de curând, trebuie să ofere un plan de management (pentru cel puțin 12 luni în avans) cu date financiare pregătite în concordanță cu cerințele standard ale legislației naționale.
2. Acolo unde contribuția UE depășește 300.000€, cea mai recentă bilanță contabilă și declarația de venit și pierdere trebuie să prezinte fie *raportul de audit independent* care să ateste o părere independentă și clară asupra situației financiare a beneficiarilor coordonatori, fie *certificarea din partea unui auditor independent* care să ateste o părere independentă și clară asupra situației financiare a beneficiarilor coordonatori. Acest document trebuie anexat propunerii LIFE+ ca un document .pdf scanat, printabil în format A4. În cazul organizațiilor noi înființate, certificatul de auditor se furnizează pe baza planului de management, cu date financiare în concordanță cu legislația națională relevantă.

---

² Inclusiv instituțiile publice care conform Ghidului sunt considerate organisme publice

³ Inclusiv organisme comerciale similare care conform Ghidului sunt considerate societăți private

⁴ Inclusiv organisme private non-profit care conform Ghidului sunt considerate organizații private non-profit

3. O „declarație financiară simplificată” beneficiarii coordonatori sunt rugați să completeze formularul Excell ce face parte integrantă din pachetul de aplicare. completată în format Excel. Acest document trebuie completat corect și trebuie anexat propunerii LIFE+ ca fișier Excel.

Trebuie avut în vedere faptul că, anexele menționate vor fi solicitate de către Comisie indiferent de situația în care acestea sunt obligatorii sau nu, pentru un tip particular de organizație, conform legislației naționale specifice statului membru coordonator.

1.6. Recomandări generale pentru toți beneficiarii LIFE+

Prezentul capitol răspunde celor mai frecvente întrebări privind modul de concepere a unei propuneri de proiect și este aplicabilă celor trei tipuri de proiecte LIFE+. Recomandări specifice și ghidul de completare a formularelor tehnice și financiare pentru LIFE+ Natură și Biodiversitate sunt afișate în cele ce urmează.

1.6.1. În ce limbă vor fi depuse propunerile

Propunerile LIFE+ pot fi depuse în oricare din limbile oficiale ale UE. Comisia nu recomandă completarea părților tehnice și în limba engleză sau numai în limba engleză.

Formularul B1 ("Descrierea pe scurt a proiectului ") trebuie depusă întotdeauna în limba engleză. **Opțional**, poate fi completată și în limba oficială a participantului.

1.6.2. Cine poate depune propunerea

O propunere poate fi depusă de orice persoană legală stabilită pe teritoriul UE: (1) organisme publice, (2) societăți private și (3) organizații private non-profit (inclusiv ONG).

Solicitanții care nu sunt autorități publice trebuie să dovedească viabilitate financiară pe perioada de desfășurare a proiectului, precum și capacitatea de management a sumelor propuse în bugetul proiectului. Astfel, trebuie să furnizeze un număr de documente adiționale (vezi **capitolul 5** pentru mai multe detalii). Nefurnizarea acestor documente duce la respingerea propunerii.

1.6.3. Cine poate participa la proiect

Odată ce propunerea a fost acceptată pentru co-finanțare, **beneficiarul coordonator** va deveni beneficiarul proiectului și va deveni legal și financiar răspunzător de implementarea proiectului. Beneficiarul va fi singurul punct de legătură pentru Comisie și va fi singurul participant la raportările directe privind progresul tehnic și financiar către Comisie.

Beneficiarul primește din parte Comisiei contribuția financiară a Comunității și asigură distribuția acesteia conform înțelegerii stabilite cu partenerii (dacă există – vezi mai jos). Beneficiarul trebuie să fie implicat direct în implementarea proiectului și în diseminarea rezultatelor proiectului.

Beneficiarul trebuie să suporte o parte din costurile proiectului și să contribuie financiar la bugetul proiectului. Nu poate fi rambursat 100% pentru toate costurile și nu poate juca rolul de sub-contractor pentru partenerii proiectului.

Proiectul LIFE+ poate să aibă unul sau mai mulți parteneri, precum și unul sau mai mulți co-finanțatori ai proiectului.

Beneficiarul asociat trebuie să fie stabilit legal în UE și trebuie să contribuie tehnic la proiect și să-și asume responsabilitatea implementării uneia sau mai multor acțiuni ale proiectului. Trebuie, de asemenea, să contribuie financiar la proiect. Nu poate juca rolul de sub-contractor pentru beneficiar sau pentru un alt partener al proiectului. Trebuie să furnizeze beneficiarului toate documentele necesare pentru raportarea către Comisie.

Parteneriatele sunt acceptate doar în măsura în care aduc o valoare adăugată proiectului. O colaborare pozitivă, poate fi aceea, în care parteneriatul întărește fezabilitatea sau caracterul demonstrativ al propunerii, valoarea europeană adăugată și transferabilitatea rezultatelor și a experiențelor proiectului.

Nu este obligatoriu să se implice parteneri într-o propunere LIFE+. Propunerea care nu are parteneri, ci doar solicitantul în sine este perfect eligibilă. Pe de altă parte, beneficiarul poate să se asocieze cu alți beneficiari dacă această situație aduce o valoare adăugată proiectului.

Serviciile publice cu capital public care sunt considerate instrumente sau servicii tehnice ale administrației publice, și sunt subiectul controlului administrației, dar sunt organisme diferite din punct de vedere legal, trebuie să aibă statutul de beneficiar într-un proiect LIFE+ dacă administrația publică intenționează să încredințeze implementarea unor activități ale proiectului. Spre exemplu, este cazul Spaniei pentru „întreprinderile publice” – gen TRAGAS sau EGMASA și Greciei – agențiile regionale de dezvoltare.

Un co-finanțator al proiectului contribuie numai cu resurse financiare, nu are responsabilități tehnice și nu poate avea beneficii din contribuția financiară a Comunității. Mai mult chiar, în contextul proiectului, nu poate avea rolul de subcontractor al beneficiarului sau al partenerului.

Propunerile LIFE+ Natură și Biodiversitate care includ co-finanțatori din sectorul privat vor fi luate în considerare în procesul de evaluare.

Pentru sarcini specifice cu durată fixă, propunerea poate să prevadă **subcontractori**. Aceștia nu se pot comporta ca parteneri și invers. Oferă servicii externe beneficiarului și partenerilor, care plătesc pentru aceste servicii. Sub-contractorii nu pot fi identificați după nume în cadrul propunerii, iar în situația în care se găsesc în propunere Articolul 8 din Prevederile Comune trebuie să fie respectat (în special, paragraful 8.4 privind selecția sub-contractorilor).

Pentru o detaliere a regulilor beneficiarului, partenerilor, co-finanțatorilor și subcontractorilor, vezi Articolele 3 – 8 al Prevederilor Comune aplicabile proiectelor LIFE+.

1.6.4. Care este bugetul optim al proiectului LIFE+

Nu există o limită minimă pentru buget. Trebuie însă să se conștientizeze faptul că Comisia Europeană favorizează co-finanțările mari, propuneri LIFE+ ambițioase cu un buget substanțial. Cea mai mare suma dată a depășit 1 milion €.

Atunci când pregătiți o propunere trebuie să luați în considerare plafonul maxim de alocări per Stat Membru: o propunere dintr-un singur Stat Membru care solicită o contribuție financiară CE mai mare decât alocația Statului Membru respectiv, poate avea o probabilitate redusă de selecție pentru co-finanțarea LIFE+ (pentru alocările naționale vezi *Ghid pentru evaluarea propunerilor de proiecte LIFE+ 2010*)

1.6.5. Care este rata maximă de co-finanțare LIFE+

Rata maximă de co-finanțare a proiectului LIFE+ este de 50% din costurile totale eligibile

Excepție face rata de co-finanțare, de 75%, pentru proiectele LIFE+ Natura care se axează pe acțiuni concrete de conservare pentru speciile și habitatele **prioritare** din Directiva Păsări și Habitate.

1.6.6. Cu cât poate un participant la proiect să contribuie la buget

Atât beneficiarul (coordonatorul), cât și fiecare partener (acolo unde este cazul) trebuie să aibă o contribuție financiară substanțială la bugetul proiectului. Contribuția financiară la bugetul proiectului este considerată o dovadă a angajamentului financiar în implementarea obiectivelor proiectului - o contribuție financiară mică poate fi înțeleasă ca o absență sau ca o lipsă de angajament.

O propunere poate fi respinsă în etapa de selecție a proiectelor dacă oricare dintre beneficiarii proiectului are o contribuție financiară la bugetul proiectului de 0 €.

Acolo unde sunt implicate organismele publice ca beneficiar și/sau coordonatori ai proiectului, suma contribuției financiare a bugetului trebuie să depășească (cu cel puțin 2%) suma costurilor salariale.

Se așteaptă ca solicitantul și partenerii să primească o parte din contribuția financiară a CE, proporțională cu costurile ce vor fi efectuate de aceștia. Acolo unde contribuția financiară a solicitantului este egală sau

superioară costurilor pe care le vor suporta, se va înțelege că acțiunile se vor desfășura chiar în lipsa unei co-finanțări LIFE + . Astfel de acțiuni, vor fi șterse din proiect în etapa de revizuire.

1.6.7. Care este data optimă de începere a proiectului și durata proiectului

Atunci când planificați proiectul, trebuie să țineți seama de faptul că semnarea acordurilor de grant pentru proiectele LIFE+ 2011 se va face la jumătatea anului 2011. Astfel că, cea mai apropiată dată începere a unui proiect este **1 iunie 2012**. Orice alte costuri apărute înaintea începerii proiectului nu vor fi considerate eligibile și nu vor fi incluse în bugetul proiectului.

Nu există o durată pre-determinată a proiectului. Durata unui proiect trebuie să corespundă timpului necesar îndeplinirii acțiunilor și obiectivelor proiectului. Majoritatea proiectelor durează între 2 – 5 ani.

Experiența anterioară cu proiectele LIFE, a arătat că există dificultăți în îndeplinirea acțiunilor pe perioada stabilită de proiect, marea majoritate datorită întârzierilor neprevăzute și a dificultăților întâlnite pe perioada de desfășurare a proiectului. Solicitanții sunt sfătuiți să-și asigure o marjă de siguranță (de exemplu – 6 luni) atunci când stabilesc calendarul acțiunilor.

Solicitanții mai trebuie să știe că, în cazul finalizării acțiunilor înaintea datei de încheiere a proiectului, pot depune raportul final mai devreme decât este prevăzut în calendar și pot astfel să primească finanțarea finală mai repede decât se menționează în acordul de grant.

1.6.8. Unde se pot desfășura proiectele LIFE+

Proiectele depuse în sesiunea 2011 se pot desfășura doar pe teritoriul Statelor Membre ale Uniunii Europene. Nu se acceptă ca acțiunile și costurile să se efecteze în afara teritoriului UE. Sunt totuși 2 situații de excepție de la această regulă:

- a) O sumă limitată pentru transportul și diurna participării la conferințe, workshop-uri sau evenimente similare, necesare atingerii obiectivelor proiectului, și care a fost prevăzută în propunere și aprobată special de Comisie.
- b) Orice acțiune care trebuie să aibă loc în afara UE pentru a asigura atingerea obiectivelor proiectului în UE. Acțiunea trebuie să aibă în mod direct valoare adăugată în unul sau mai multe state membre, în implementarea, îmbunătățirea sau dezvoltarea legislației de mediu europene. Aplicantul trebuie să furnizeze toate informațiile necesare pentru a demonstra că aceste acțiuni în afara UE sunt esențiale pentru succesul proiectului. Pentru a fi eligibile, aceste acțiuni trebuie să fie efectuate direct de unul din beneficiarii proiectului sau subcontractate unei terțe părți. Beneficiarii asociați înregistrați în mod legal în state non-UE nu vor fi acceptați în proiect. Totuși, se acordă sprijin gratuit pentru entitățile stabilite în state non-UE dacă se dovedesc funcționali pentru obiectivele proiectului.

1.6.9. Care dintre participanții la proiect poate să fie managerul de proiect

Se așteaptă ca proiectul să fie administrat de echipa organizației beneficiare. Cu toate acestea, pe baza unei justificări clare, se acceptă administrarea proiectului de către un subcontractor, sub directă coordonare a acestuia. Orice alt aranjament pentru managementul proiectului trebuie să fie foarte bine argumentat și justificat. Se recomandă, de asemenea, ca fiecare proiect să aibă un manager de proiect permanent.

Chiar dacă nu este obligatoriu să se includă, în bugetul proiectului, costurile managementului proiectului, este bine să se detalieze cine va fi însărcinat cu managementul proiectului, cât personal va fi implicat și ce timp va fi alocat pentru această sarcină, cine și cum va decide în proiect (de exemplu de cine și în ce mod se va face controlul proiectului).

Este important de specificat că o agenție asociată beneficiarului se ocupă de formularele tehnice și/sau financiare ale proiectului, acest organism **TREBUIE** să fie considerat beneficiar asociat al proiectului pentru ca costurile să fie eligibile pentru cofinanțare.

1.6.10. În ce măsură costurile salariale ale personalului public sunt eligibile pentru cofinanțarea LIFE+

Vezi secțiunea „Formularul financiar de aplicare”, formularul 1 – costurile directe de personal.

1.6.11 Externalizarea activităților proiectului

Beneficiarii trebuie să aibă competența și capacitatea tehnică și financiară de a administra activitățile proiectului propus. Se așteaptă ca partea bugetului alocat la asistență externă să rămână sub 35 %. O parte mai mare, va fi acceptată numai dacă există o justificare adecvată.

Dacă solicitantul este un organism public, orice externalizare (inclusiv externalizarea managementului proiectului) trebuie acordată în concordanță cu regulile și procedurile directivelor comunitare asupra participării publicului.

Pentru suma ce depășește 125.000 €, beneficiarii privați vor invita ofertanți competitivi în calitate de potențiali subcontractori și vor acorda contractul celui mai bun ofertant. Vor urmări respectarea principiului transparenței, egalității de șanse și vor evita apariția conflictelor de interese.

Achizițiile verzi: toți beneficiarii (organisme publice sau private) sunt rugate să acorde importanța cuvenită acțiunilor de achiziție „verzi”. În acest sens, Comisia Europeană a realizat un toolkit ce poate fi găsit la http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

1.6.12. Care sunt condițiile pentru proiectele transfrontaliere LIFE+

Regulamentul LIFE+ arată că, în momentul selecției proiectelor pentru co-finanțare, o atenție specială se acordă proiectelor transnaționale, mai ales acelor care garantează protecția mediului sau a naturii. Astfel că, un proiect transfrontalier trebuie depus numai cu condiția ca solicitantul să poată furniza toate argumentele necesare unei valori adăugate a abordării transfrontaliere. Dacă pot fi oferite astfel de evidențe, propunerea va fi avea un punctaj ridicat în etapa de selecție a proiectelor și o șansă în selectarea pentru co-finanțare (vezi Ghidul de evaluare al propunerilor de proiecte LIFE+ 2011).

Când se pregătește propunerea, trebuie să se specifice clar în costurile proiectului, care este partea participanților din fiecare Stat Membru.

1.6.13. Cât de mare trebuie să fie o propunere LIFE+

O propunere trebuie să fie concisă și cât mai clară posibil. Evitați propunerile foarte mari și descrierile extrem de detaliate a ariei proiectului, tehnologiilor de mediu, listei de specii, etc. Formularul tehnic de aplicare (ex. partea B și C), în mod normal, nu trebuie să depășească 50 de pagini.

O descriere detaliată trebuie să oferiți pentru toate acțiunile proiectului. Trebuie să se anexeze hărți care să arate localizarea acțiunilor propuse. Trebuie să se evite dublare informației în formularele tehnice și financiare. Informațiile financiare vor fi oferite numai în formatele financiare cerute.

Broșurile, CV-urile și alte documente similare nu vor fi depuse și nu vor fi luate în considerare dacă vor fi transmise.

1.6.14. Activitățile recurente nu sunt eligibile pentru finanțarea LIFE+

Regulamentul LIFE+ (articolul 3.2) nu permite finanțarea activităților recurente. Vezi capitolul 2 (secțiunea 2.2.a sau 2.3.a) din prezentul ghid pentru mai multe informații și pentru posibile excepții.

Există o anumită flexibilitate în activitățile recurente pentru dezvoltarea și implementarea obiectivelor Comunității privind armonizarea, monitorizarea comprehensivă și pe termen lung a pădurilor și interacțiunilor de mediu, pentru a evita finanțarea operațiunilor de zi cu zi.

1.16.15. Un număr redus de activități de cercetare sunt eligibile

În cadrul Programului LIFE+ cercetarea trebuie să fie în mod strict și intrinsec legată de obiectivele proiectului, iar beneficiarul trebuie să explice detaliat că implementarea adecvată a proiectului are legătură cu activitățile de cercetare, demonstrând astfel că informația existentă este insuficientă. În astfel de situații, publicațiile științifice vor fi considerate rezultate importante ale proiectului.

1.6.16. Trebuie asigurată complementaritatea cu alte instrumente de finanțare CE

Conform Articolului 9 din Regulamentul LIFE+, programul nu poate să finanțeze orice "măsură care îndeplinește criteriile și are ca scop principal primirea de asistență pentru aceleași obiective ca și alte instrumente financiare CE". Sunt incluse, Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European pentru Agricultură, Fondul European pentru Pescuit și Programul Cadru 7 de Cercetare.

Acest lucru este extrem de important. Solicitantul, înainte să-și depună propunerea la Comisia Europeană, trebuie să verifice dacă acțiunile propuse **nu pot fi sau nu sunt finanțate** de alte fonduri europene. În acest sens solicitanții sunt rugați să semneze o declarație.

Solicitanții (și partenerii lor) trebuie să informeze Comisia Europeană despre orice finanțare primită de la bugetul Comunității și despre aplicațiile care de desfășoară pentru finanțare. Solicitanții trebuie să verifice dacă primesc granturi operaționale din partea LIFE+ (sau alte programe Comunitare) pentru operațiunile ce se află în desfășurare.

În etapa de revizuire a proiectelor, autoritatea națională poate să fie rugată să indice pașii adoptați pentru a asigura coordonarea și complementaritatea finanțării LIFE+ cu alte instrumente financiare Comunitare.

1.6.17. Rolul Priorităților Anuale Naționale

Articolul 6 din Regulamentul LIFE+ permite Statelor Membre să depună prioritățile anuale naționale – pentru 2010 jumătate din Statele Membre au luat în considerare această posibilitate.

Propunerile depuse la Comisie pot primi un scor mai mare în timpul etapei de evaluare atunci când indicativele naționale sunt îndeplinite în totalitate. Pe de altă parte, proiectele care nu îndeplinesc prioritățile naționale stabilite de Statul Membru respectiv, vor fi evaluate și selectate pe baza calității proiectului.

Prioritățile anuale naționale pot fi vizualizate la următoarea adresă:

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus/call/index.htm#nap>

1.7 Informații suplimentare ce vor fi luate în considerare atunci când se scrie o propunere

Eforturi pentru reducerea proiectelor „carbon footprint” Solicitanții sunt rugați să explice cum intenționează să asigure la un nivel cât mai scăzut posibil „carbon footprint” din proiectul respectiv. Vor fi incluse detalii privind eforturile de reducere a emisiilor de CO₂ pe perioada de desfășurare a proiectului. Solicitanții trebuie să știe că nu sunt considerate eligibile costurile pentru emisiile de gaze cu efect de seră .

Cei interesați direct sau indirect de sectoarele sau activitățile de turism sunt rugați să ia în considerare Comunicatul Comisiei COM (2010) 352 din 30/06/2010 „Europa, destinația turistică nr. 1 a lumii – un nou cadru politic pentru turism în Europa”⁵ și să descrie dacă și cum proiectul propus susține obiectivele stabilite în comunicat.

---

⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/files/communications/communication2010_en.pdf

1.8. Clauza de protecție a datelor personale

Datele personale furnizate împreună cu propunerea de proiect, cu referire la nume, adresă, alte date de contact ale beneficiarului, partenerilor și co-finanțatorilor, vor fi introduse într-o baăa de date numită ESAP ce va fi pusă la dispoziția unității LIFE din cadrul DG Environment și a evaluatorilor externi care sunt obligați printr-un acord de confidențialitate. ESAP este utilizată numai pentru a manageria evaluarea propunerilor LIFE+.

Datele personale ale proiectelor de succes vor fi transferate într-o altă bază de date, BUTLER, care va fi disponibilă unității LIFE din DG Environment și unei echipe de monitorizare externă care este obligată printr-un acord de confidențialitate.

Un sumar al proiectului, inclusiv numele și informații de contact ale beneficiarului, vor fi plasate pe pagina web LIFE și va fi disponibilă publicului larg. Beneficiarul va fi rugat, la un moment dat, să verifice acuratețea informațiilor.

Prin acest proces, Regulamentul CE nr. 45/2001 al Parlamentului European și Consiliului din 18 decembrie 2000 "protecția indivizilor privind procesarea și mutările libere a datelor personale de către instituțiile și organismele comunitare" va fi respectată de către Comisie și subcontractori. Veți avea dreptul de a accesa datele și de a face corecturile necesare.

Depunerea unei propuneri implică, acceptarea din partea solicitantului, ca datele personale din propunere să fie făcute disponibile bazelor de date menționate anterior. Nu vor fi folosite în alte scopuri decât cele menționate anterior.

2. LIFE+ Natură și Biodiversitate

2.1 Ce este LIFE+ Natură și Biodiversitate

Acest ghid face referire strict la **LIFE+ Natură & Biodiversitate**.

LIFE+ Natură & Biodiversitate are ca scop principal contribuția la implementarea politicii comunitare și a legislației privind natura și biodiversitatea. Mai mult chiar, acțiunile finanțate trebuie să aibă valoare europeană adăugată și să fie complementare acelor acțiuni ce pot fi finanțate de alte fonduri comunitare în perioada 2007-2013. Sunt două categorii distincte de proiecte: proiecte **LIFE+ Natură** și proiecte **LIFE+ Biodiversitate**.

O propunere trebuie să fie un proiect **LIFE+ Natura** sau un proiect **LIFE+ Biodiversitate**. **Nu se poate adresa celor două componente în același timp.**

Proiectele LIFE+ Natură contribuie la **implementarea Directivelor Păsări și/sau Habitate**⁶, la nivel local și regional, și la susținerea dezvoltării ulterioare și implementării Rețelei Natura 2000, inclusiv a speciilor și habitatelor costiere și marine (articolul 4.2 și Anexa II.1 din Regulamentul LIFE+). Accentul este pus pe investițiile durabile pe termen lung în cadrul siturilor Natura 2000 și pe conservarea speciilor și habitatelor țintă specificate în Directive. Proiectele LIFE+ Natură trebuie să fie proiecte de „**bune practici**” sau „**demonstrative**” (Articolul 3.2a al Regulamentului LIFE+).

Proiectele LIFE+ Biodiversitate contribuie la implementarea obiectivelor Comunicării Comisiei "Stoparea reducerii biodiversității până în 2010 – și după"⁷ și Comunicatul Comisiei „Opțiuni pentru o nouă viziune europeană și ținte pentru biodiversitate după 2010”⁸. Proiectele LIFE+ Biodiversitate trebuie să fie proiecte **demonstrative** sau **inovative** (Articolul 3.2b al Regulamentului LIFE+). Sunt diferite de proiectele LIFE+ Natura, în măsura în care pun accentul pe demonstrarea măsurilor și practicilor pe termen scurt ce contribuie la stoparea reducerii biodiversității pe teritoriul Statelor Membre. Toate proiectele pe biodiversitate, fie că sunt inovative sau demonstrative, trebuie să conțină ca **parte integrantă** evaluarea și diseminarea activă a rezultatelor și experiențelor obținute de-a lungul proiectului.

Dacă proiectul de conservarea naturii urmărește **exclusiv** speciile/habitatele din Directiva Păsări/Habitate atunci proiectul *este un proiect LIFE+ Natura* (cu condiția de a îndeplini cerințele specificate în prezentul document). Pentru toate celelalte cazuri, proiectul nu poate fi decât un *proiect LIFE+ Biodiversitate* (cu condiția îndeplinirii cerințelor specificate în prezentul document). Trebuie să fie un proiect inovativ/demonstrativ.

---

⁶ Directiva consiliului 79/409/EEC privind conservarea păsărilor sălbatice;

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsdirective/index_en.htm

Directiva Consiliului 92/43/EEC privind conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/index_en.htm,

⁷ Comunicarea Comisiei COM (2006) 216 final "Stoparea reducerii pierderii biodiversității până în 2010

- și după "

http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/current_biodiversity_policy/biodiversity_com_2006/index_en.htm

⁸ COM (2010) 4 Final - Options for an EU vision and target for biodiversity beyond 2010

http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/policy/pdf/communication_2010_0004.pdf

Singura excepție de la regulă este aceea că se pot înscrie la categoria proiecte LIFE+ Biodiversitate propunerile care se adresează exclusiv **speciilor** acoperite de Directiva Păsări/Habitat și care demonstrează o măsură inovativă de conservare a unui sit relaționat ce nu necesită investiții pe termen lung și care se desfășoară în afara siturilor Natura 2000.

Proiectele LIFE+ Biodiversitate care se desfășoară în interiorul zonei Natura 2000 nu trebuie să aibă, ca scop primar, managementul conservării speciilor/habitatelor acoperite de Directivele UE Păsări și Habitat. În acest caz, proiectul trebuie clasificat ca **proiect LIFE+ Natura**. Se acceptă, **printre altele**, la categoria LIFE+ Biodiversitate proiectele care demonstrează tehnici inovative de conservare a speciilor țintă listate în Directivele Păsări și Habitat.

Tabelul de mai jos arată diferențele cheie între cele două tipuri de proiecte.

LIFE+ Natura	LIFE+ Biodiversitate
exclusiv în relație cu obiectivele Directivelor Păsări și Habitat	Nu se limitează la Directivele Păsări și Habitat, trebuie să fie legat de Comunicatul Comisiei "Stoparea reducerii biodiversității până în 2010 – și după" și „Opțiuni pentru o nouă viziune europeană și ținte pentru biodiversitate după 2010”
bune practici și/sau demonstrative	Demonstrative și/sau inovative
Termen lung, măsuri durabile de conservare și investiții în siturile Natura 2000, specii și habitate	Demonstrarea în termen scurt a fezabilității măsurilor în favoarea biodiversității Monitorizarea, evaluarea și diseminarea activă a acestor măsuri constituie parte integrală a proiectului
cumpărarea terenurilor și închirierea pe termen lung sau compensații eligibile	Numai închirierea pe termen scurt sau compensațiile sunt eligibile

Proiectele LIFE+ Natura și LIFE+ Biodiversitate trebuie să se axeze în primul rând pe protecția naturii și/sau conservarea biodiversității. Proiectele care pot avea un impact pozitiv, dar *secundar* asupra naturii și biodiversității și care au obiectivul principal strâns legat de o temă de mediu (ex. calitatea apei) nu trebuie înscrise în categoria *LIFE+ Natura și Biodiversitate* (vezi ghidul de aplicații pentru *LIFE+ Politici de Mediu și Guvernare* pentru a vedea dacă sunt eligibile sau nu conform acestor standarde LIFE+).

Proiectele pe natură și biodiversitate care urmăresc numai campaniile de conștientizare trebuie depuse la categoria *LIFE+ Informare și Comunicare*. Comisia Europeană este de altfel, interesată să primească propuneri de proiecte care urmăresc să combine tehnicile utilizate, rezultatele și lecțiile învățate din proiectele LIFE anterioare (teme/habitat/specii specifice sau habitate/specii) și transferarea acestora într-un mod activ către factorii interesații care pot să utilizeze informația. De asemenea, Comisia va primi sub componenta *LIFE+ Informare și Comunicare* proiecte care urmăresc:

1. lansarea campaniilor naționale pentru promovarea Natura 2000;
2. integrarea conceptului de servicii ale ecosistemului în companiile private de management sau în cheltuielile publice, în special când au legătură cu Achizițiile verzi;
3. promovarea Infrastructurii Verzi print-o mai buna explicare cetățenilor;

4. implementarea art. 6 din Directiva Habitate cu referințe specifice la modalitățile de evaluare a incidentelor care au loc.

LIFE+ Biodiversitate nu trebuie să fie interpretat ca o alternativă la restricțiile impuse de LIFE+ Natura și accentul său pe Natura 2000. Rețeaua UE de arii protejate este în continuare cea mai mare contribuție a UE în lupta împotriva pierderii biodiversității. În proiectele clasice LIFE+ Natura cele mai multe priorități listate în Planul de Acțiune pentru Biodiversitate (BAP)⁹ pot fi efectiv adresate: ex. Specii invazive prin control și eradicate în și în jurul sitului Natura 2000, infrastructura verde prin conxiunea dimensiunilor rețelei, serviciile ecosistemului cum ar fi protecția împotriva inundațiilor, îmbunătățirea calității apei etc. prin activități de conservare a naturii rezultând conservarea sau îmbunătățirea acestor funcții pentru un sit sau pentru întregul sistem din regiune.

Cel mai adecvat mod de utilizare a componentei LIFE+ Biodiversitate necesită propuneri care se adresează priorităților BAP într-o modalitate inovativă care explorează sectoarele și procesele ce nu au constituit subiectul proiectelor clasice LIFE+ Natura.

În conformitate cu Inițiativa de Afaceri și Biodiversitate¹⁰, Comisia primește propuneri depuse de mediul de afaceri sau propuneri în care mediul de afaceri este implicat, urmărind integrarea biodiversității în planurile de afaceri sau în procesul de funcționare.

Pentru a ajuta aplicantul să înțeleagă ce tip de propunere de proiect primește Comisia, a fost dezvoltată o listă detaliată mai jos.

---

⁹ Planul de acțiune al UE privind biodiversitatea

http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/sec_2006_621.pdf

¹⁰ EU Business and Biodiversity Platform, http://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.html

Listă indicativă cu tematici pentru proiectele Life+ Natură și Biodiversitate

La această secțiune aplicanții vor găsi o listă non – exhaustivă de tematici pentru care Comisia primește propuneri de proiecte. Aceste lucru nu exclude posibilitatea aplicării unor propuneri pentru tematici ce nu au fost listate aici, dar care cad sub incidența obiectivelor generale LIFE+ Natură și Biodiversitate. Pentru mai multe informații vezi Anexa 4.

LIFE+ Natura

1. proiecte care urmăresc în mod direct conservarea speciilor și habitatelor listate în Directiva Păsări și Habitate și, în particular, susținerea și managementul Natura 2000. Acestea sunt proiectele clasice LIFE+ Natura (situri sau specii relaționate) ce vor rămâne principala axă a finanțării LIFE+ Natra. Acțiuni ex-situ sunt, de asemenea, posibile, dacă sunt justificate.
2. Proiectele pentru îmbunătățirea coerenței/conectivității ecologice ale Rețelei Natura 2000 („Infrastructuri Verzi”).
3. Proiecte ce urmăresc îndeplinirea obligațiilor ce reies din art. 8 (1) și 8(2) din Directiva Habitate (ex. proiecte Articolul 8).
4. Proiecte care urmăresc pregătirea și planificarea pentru desemnarea de noi situri marine Natura 2000 și/sau extinderea siturilor marine existente (proiecte de desemnare a siturilor marine).
5. Proiecte pentru susținerea și dezvoltarea urmării statutului de conservare a habitatelor și speciilor așa cum reiese din art. 11 din Directiva Habitate (proiecte Articolul 11).
6. Proiecte pentru controlul și eradicarea speciilor străine invazive.
7. Proiecte care urmăresc dezvoltarea de programe naționale/regionale de management și reabilitare pentru Natura 2000 (proiecte programe de management și reabilitare natura 2000)

Notă: datele pentru vechile finanțări LIFE arată că sunt relativ puține propuneri care se adresează direct conservării unei părți de biodiversitate acoperită de Directiva Habitate. De exemplu, speciile de artropode și moluște sunt arareori ținta specifică a proiectelor LIFE+ Natura. Aplicanții sunt invitați să ia în considerare acest aspect atunci când pregătesc propunerile de proiecte.

LIFE+ Biodiversitate

1. proiecte care urmăresc speciile amenințate și care nu sunt incluse în anexele Directivei Habitate, dar au statut de „specii amenințate” sau sunt trecute în Lista Roșie Europeană (http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm) sau în lista roșie IUCN pentru acele specii care nu sunt acoperite de lista Rosie Europeană
2. proiecte pentru implementarea planurilor de management pentru bazinul râurilor¹¹ sau care se adresează regiunilor marine, pentru implementarea măsurilor ce garantează un statut de mediu bun. Notă: pentru astfel de proiecte, accentul **trebuie pus pe biodiversitate** (altfel acest tip de proiecte trebuie depus sub componenta LIFE+ Politici și Governare de Mediu)
3. Proiecte care urmăresc testarea măsurilor de management piscicole în conformitate cu cerințele Directivei privind Strategia Marină¹² și măsurile tehnice pentru reducerea prinderii speciilor care nu sunt exploatate comercial. Notă: pentru astfel de proiecte, accentul **trebuie pus pe biodiversitate** (altfel acest tip de proiecte trebuie depus sub componenta LIFE+ Politici și Governare de Mediu)
4. Proiecte care se adresează funcțiilor și serviciilor ecosistemelor. Accentul LIFE+ Natură a fost orientat, până acum, pe conservarea propriu – zisă a speciilor și habitatelor și nu pentru funcțiile și serviciile pe care le furnizează societății.
5. Proiecte care se adresează biodiversității și solului. Comisia primește proiecte care urmăresc creșterea protecției biodiversității solului și a funcțiilor ecologice ale acestuia.
6. Proiecte pentru controlul și eradicarea speciilor străine invazive.

---

¹¹ Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:327:0001:0072:EN:PDF>

¹² Directive 2000//56/EC of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for Community action in the field of marine environmental policy

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:164:0019:0040:EN:PDF>

2.2 LIFE+ Natura

2.a. Principii generale ale finanțării LIFE+ Natura

Scop general

Proiectele *LIFE+ Natura* trebuie să urmărească să îmbunătățească statutul de conservare al speciilor/habitatelor acoperite de Directiva Păsări/Habitate. Speciile și habitatele țintă trebuie să fie listate în anexele Directivelor UE Păsări și Habitate după cum urmează:

Acțiuni orientate spre situri:

- Speciile de păsări trebuie să fie listate în Anexa I a Directivei Păsări sau să fie specii curent migratoare.
- Orice tip de habitat/specie (alta decât speciile de păsări) trebuie să fie listate în Anexa I sau II a Directivei Habitate.

Acțiuni orientate spre specii (nu orientate spre situri):

- Speciile de păsări țintă trebuie să fie listate în Anexa I sau II a Directivei Păsări sau să fie specii curent migratoare.
- Orice specie (alta decât speciile de păsări) trebuie să fie listate în Anexele II, IV și/sau V din Directiva Habitate.

Scop geografic

Proiectele *LIFE+Natura* trebuie să se desfășoare, exclusiv, pe suprafața terestră și/sau marină a Statelor Membre, acolo unde Directivele UE Păsări și Habitate sunt aplicabile¹³. (vezi secțiunea 1.6.8 pentru posibile excepții)

Bunele practici și/sau demonstrație

Proiectul *LIFE+ Natura* trebuie să fie ori un proiect de bune practici ori un proiect demonstrativ.

Prin proiecte de "**bune practici**" se înțelege ca fiind cele mai adecvate, cost-eficiente și cele mai noi tehnici și metode disponibile pentru conservarea speciilor/habitatelor țintă stabilite de către proiect, luând în considerare contextul specific al proiectului și al siturilor. Testarea și evaluarea tehnicilor și metodelor de bune practici, nu trebuie să constituie parte a proiectului din moment ce sunt cele mai noi (monitorizarea impactului acțiunilor proiectului este, cu toate acestea, obligatoriu).

Un proiect "demonstrativ" pune în practică, testează, evaluează și diseminează acțiuni/metodologii care sunt într-un anumit grad noi sau nefamiliare contextului specific al proiectului (geografic, ecologic, socio-economic...) și **trebuie aplicate în mare măsură în** alte zone cu condiții similare. Deci, proiectul trebuie să menționeze chiar de la început dacă tehnicile și metodele folosite pot fi utilizate sau nu în contextul proiectului (geografic, ecologic, socio-economic...). Proiectele demonstrative pot avea o valoare adăugată mai mare dacă au loc la nivel național sau transnațional, comparativ cu nivelul local. Monitorizarea, evaluarea și diseminarea activă a principalelor rezultate ale proiectului și/sau a experienței proiectului constituie parte integrală a proiectului și este o continuare. Un proiect demonstrativ tinde să încurajeze alți stakeholderi să folosească tehnicile și metodele de conservare demonstrate în proiect. Având în vedere

---

¹³ Notă: cele două Directive nu se aplică în French Overseas Departments (DOMs),

perioada de timp necesară acțiunilor de reabilitare pentru a avea un impact măsurabil, evaluarea și diseminarea (transferul) rezultatelor pot continua și după terminarea proiectului .

Acțiunile recurente nu pot fi finanțate

Regulamentul LIFE+ (articolul 3.2) nu permite finanțarea activităților recurente.

Orice acțiune **recurentă** de monitorizare sau management care se efectua înainte de pornirea proiectului și care trebuie continuată și după terminarea proiectului (cu aceeași intensitate, folosind aceleași tehnici și materiale...) nu poate fi inclusă în propunerea de buget *LIFE+ Natura*. De exemplu, supravegherea recurentă a sitului, cositul anual sau acțiunea de monitorizare pe termen lung (alta decât evaluarea de impact a proiectului) sunt neeligibile¹⁴.

Pentru *LIFE+ Natura*, investițiile necesare pentru *facilitarea managementului recurent* (ex. cumpărarea animalelor ierbivore și a infrastructurii sau utilajelor necesare) pot fi complet eligibile pentru finanțare. În astfel de cazuri, costurile legate de utilizarea acestui echipament rămân, așa cum se arată mai sus, neeligibile, fiind considerate activități recurente.

Tot ca o excepție, o *acțiune recurentă cu valoare demonstrativă clară* poate fi considerată eligibilă pentru finanțare. În astfel de cazuri, propunerea trebuie să arate clar caracterul demonstrativ.

În final, acolo unde acțiunile concrete de conservare recurente necesare nu sunt puse încă în practică, o acțiune poate fi propusă pentru a pregăti și implementa pentru o perioadă scurtă de timp ce nu va depăși 1/2 din perioada totală a proiectului. Beneficiarul responsabil pentru această acțiune trebuie în mod explicit să-și asume continuarea în cadrul proiectului, pe perioada de implementare a acestuia, și după terminarea proiectului suportând personal costurile (sau prezentând un echivalent preluat de la o altă organizație). Dacă acțiunea recurentă nu continuă după încheierea perioade de aplicare, atunci toate costurile relaționate vor fi neeligibile (numi dacă vor fi furnizate dovezi clare care atestă că activitatea în cauză s-a dovedit inadecvată după aplicarea practică).

Proiectele trebuie să aloce cel puțin 25% din bugetul lor pentru acțiuni concrete

Cel puțin 25% din bugetul proiectelor *LIFE+ Natura* trebuie să intereseze acțiunile „concrete”. În acest context, *acțiunile "concrete de conservare"* sunt acțiuni care îmbunătățesc în mod direct (sau reduc/stopează/induc declinul...) *statutul de conservare* al speciilor și habitatelor țintă.

Acțiunile pregătitoare (ex. planificarea și pregătirea acțiunilor concrete de conservare) și cumpărarea de terenuri/închirierea/plăți compensatorii se numără în cei 25 % în măsura în care sunt direct necesare pentru realizarea acțiunilor concrete. Investițiile necesare pentru facilitarea managementului recurent (vezi mai jos) sunt considerate de asemenea, acțiuni concrete.

Astfel de acțiuni trebuie să fie clar specificate (măsura trebuie să fie 100 % măsură de conservare concretă și nu să cuprindă părți care nu sunt măsuri concrete de conservare).

Monitorizarea speciilor reintroduse va fi considerată măsură concretă dacă poate redirecționa cursul acțiunii de reintroducere.

Acțiuni de protecția legală va fi considerată acțiune concretă de conservare numai dacă este îndeplinită în totalitate pe durata proiectului.

---

¹⁴ Atunci când o propunere include acțiuni care în mod normal pot fi considerate recurente (ex. cositul) aplicantul trebuie să explice în detaliu de ce este o măsură de reabilitare și nu o acțiune recurentă.

Acțiunile care urmăresc comportamentul stakeholderilor (fermieri, vânători, pescari, vizitatori), ca și beneficiul indirect al sitului/speciei/habitatului țintă, pot fi considerate acțiuni concrete de conservare dacă:

- comportamentul inadecvat al stakeholderilor în cauză reprezintă o amenințare importantă pentru sit/specie/habitat țintă,
- acțiunile au ca scop principal schimbarea comportamentului unui anumit segment de stakeholderi care astfel vor influența, în mod clar, evoluția într-o anumită direcție a speciei/habitatului țintă,
- comportamentul în cauză este prevăzut să se schimbe pe durata proiectului,
- acțiunile sunt suficient cuantificate (numărul de persoane prevăzute pe acțiune, % persoanelor al căror comportament va fi favorabil schimbat pe durata proiectului, acolo unde este posibil estimarea impactului favorabil asupra speciei/habitatului țintă...),
- această schimbare este în mod clar monitorizată de proiect pentru a verifica rezultatele.

Acțiunile de management privind vizitatorii (garduri, șine) vor fi considerate acțiuni concrete de conservare dacă propunerea demonstrează că vizitatorii au un impact negativ asupra statutului de conservare a speciilor/habitatelor țintă.

Se recomandă ca proiectele LIFE+ Natura să includă în mod semnificativ mai mult de 25% acțiuni concrete de conservare. Pe perioada de evaluare a propunerii, anumite acțiuni pot fi considerate neeligibile și înlăturate din proiect. Dacă procentul de acțiuni scade sub 25% atunci întregul proiect va fi respins din această cauză.

Propunerile LIFE+ Natura care conțin foarte puține acțiuni concrete sau deloc, vor fi considerate neeligibile. Există câteva excepții de la regulă:

- **proiecte Articolul 8:** proiectele care urmăresc îndeplinirea obligațiilor ce derivă din art. 8 (1) și 8 (2) din Directiva Habitate. Astfel de proiecte trebuie să urmărească identificarea la nivel național (ex. *O propunere per stat membru prezentată de autoritatea națională competentă ca beneficiar coordonator*) a nevoilor specifice pentru co-finanțarea comunitară pe care o consideră necesară pentru îndeplinirea obligațiilor ce reies din art. 6 (1) din Directiva Habitate, precum și măsurile pentru care co-finanțarea este necesară și considerată esențială pentru menținerea și re-stabilirea statutului favorabil de conservare pentru tipurile de habitate naturale prioritate și speciile prioritare, precum și costurile totale ce reies din aceste măsuri. Aceste proiecte pot să acopere identificarea necesităților pentru situri care găzduiesc habitate și specii non-prioritare. Aceste proiecte trebuie să aibă o durată nu mai mare de 18/24 luni. Aceste proiecte trebuie să includă ca parte a acțiunilor înscrierea formală la CE a măsurilor estimate și propuse. Vezi, de asemenea, anexa 4.
- **Proiecte program de management și reabilitare natura 2000:** proiecte care urmăresc dezvoltarea unor programe financiare naționale/regionale Natura 2000. Se așteaptă ca astfel de programe să fie dezvoltate de autoritățile responsabile cu managementul și reabilitarea rețelei Natura 2000 (autorități naționale/regionale). În cazuri excepționale, proiectele pot fi pregătite de ONG-uri responsabile cu managementul unui număr semnificativ de situri. Mai multe informații privind astfel de programe Natura 2000 pot fi găsite în Anexa 4.

Dezvoltarea unor astfel de programe poate să fie parte dintr-un proiect mai amplu care include acțiuni clasice de conservare a unei specii/habitat sau mai multe specii/habitat.

Un proiect privind dezvoltarea unui plan de management și reabilitare Natura 2000 va fi considerat ca atare, numai dacă sunt oferite dovezi clare că programul va fi cel puțin parțial implementat pe perioada

de desfășurare a proiectului LIFE+ sau imediat după încheierea proiectului. Pentru acest caz, o atenție deosebită trebuie acordată planului „After LIFE” care va fi furnizat împreună cu propunerea.

- **Proiecte desemnare situri marine:** Proiectele *Life+Natura* pentru inventarierea și planificarea pentru desemnarea noilor situri **marine Natura 2000** sau extinderea acestora nu necesită acțiuni concrete de conservare (o definiție a termenului „țărm/offshore” în contextul siturilor marine Natura 2000 – vezi pagina 7, secțiunea 2.6 din ”Ghidul pentru stabilirea Rețelei Natura 2000 în mediul marin” http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/marine/docs/marine_guidelines.pdf). O astfel de propunere trebuie să includă angajamentul Autorității Competente/Ministerului de a desemna situl implicat ca sit Natura 2000 înainte de terminarea proiectului și de preferabil până la sfârșitul lui 2012, **iar Autoritatea Competentă/Ministerul trebuie să fie beneficiarul proiectului** (beneficiar coordonator sau beneficiar asociat). Acest paragraf este aplicabil și siturilor costale și extinderilor de situri marine. Inventarierea în vederea extinderii sau desemnării unor situri terestre pentru animalele marine/costale nu vor fi luate în considerare.
- **Proiecte Articolul 11:** Proiectele *Life+Natura* pentru susținerea și/sau dezvoltarea ulterioară a urmării statutului de conservare a habitatelor naturale și speciilor acoperite de Directivele Păsări și Habitate (în sensul Art. 11 a Directivei Habitate) nu necesită acțiuni concrete de conservare.

În astfel de cazuri, Autoritatea Competentă responsabilă cu monitorizarea Articolului 11 trebuie să fie beneficiarul proiectului (beneficiarul coordonator sau beneficiarul asociat). Propunerile pentru monitoringul de rutină sau pentru îmbunătățirea la nivel local nu vor fi luate în considerare drept calificative pentru această excepție.

Durabilitatea pe termen lung a proiectului și a acțiunilor

Proiectele *LIFE+ Natură* vor constitui întotdeauna o investiție considerabilă, iar Comisia oferă o mare importanță durabilității pe termen lung a acestor investiții. Astfel, este obligatoriu ca pe durata proiectului, beneficiarul și beneficiarii asociați să ia în considerare modul în care aceste investiții vor fi protejate, menținute, dezvoltate și utilizate după terminarea proiectului. Toate acestea trebuie puse într-un proiect. Acest aspect va fi verificat de-a lungul evaluării procesului

Orice investiție privind cumpărarea de teren, închirierea pe termen lung, managementul terenului și/sau reabilitarea terenului, va fi limitată la terenul existent în cadrul rețelei de situri *Natura 2000*. Acest criteriu va fi strict aplicabil cazurilor în care zona respectivă ca fi desemnată pentru clasificarea ca sit *Natura 2000*. Vor fi acceptate următoarele **excepții**:

- Investițiile în afara siturilor *Natura 2000* pot fi considerate eligibile pentru finanțare dacă beneficiarul demonstrează că suprafața nu se califică pentru desemnare Natura 2000 și se furnizează un angajament al autorității competente prin care zona respectivă va fi desemnată sit înainte de terminarea proiectului. Acolo unde este necesar un astfel de angajament, autoritatea competentă trebuie să fie un participant activ în proiect (ori beneficiarul coordonator ori beneficiarul asociat).
- Acolo unde au fost prevăzute coridoare sau “stepping stones” între siturile existente *Natura 2000*, investițiile pot fi considerate eligibile pentru finanțare pe suprafețe ce nu vor fi desemnate situri Natura 2000. În astfel de cazuri, trebuie să se furnizeze dovezi care să arate că investițiile prevăzute contribuie la “îmbunătățirea coerenței ecologice a rețelei Natura 2000”. Trebuie să se furnizeze, de asemenea, o garanție pentru durabilitatea investițiilor, sub forma unui angajament pentru acordarea **celui mai înalt statut de protecție posibil** acestor situri, la nivel regional/național, înaintea terminării proiectului. O astfel de acțiune va fi acceptată acolo unde situl *Natura 2000* va fi considerat suficient pentru speciile/habitatele țintă ale proiectului.

Eligibilitatea acțiunilor de conservare pentru speciile listate în **Anexa IV** a Directivei Habitare (și care nu sunt listate în Anexa II) nu depinde de statutul Natura 2000 al ariei aflate în discuție. Cu toate acestea, durabilitatea pe termen lung a unor astfel de investiții (în interiorul sau în afara Natura 2000) trebuie să fie stabilizată printr-un adecvat statut național/regional de conservare al suprafeței respective, acordat până la data de încheiere a proiectului. Achiziția de terenuri nu este posibilă în acest context.

Rata de co-finanțare maximă

Proiectele *LIFE+ Natura* sunt co-finanțate de către comisie la o rată maximă de 50% pentru costurile eligibile (articolul 5.3 din Regulamentul LIFE+).

Există o excepție, un maximum de co-finanțare de 75% aplicabilă proiectelor *LIFE+ Natura* care pun accent pe habitate prioritare/specii ale Directivelor Păsări și Habitare, după cum urmează:

- Maximum 50% pentru proiectele care incesc mai puțin de 30% din costul total estimat pentru conservare concretă, pentru activități directe în beneficiul habitatelor și speciilor prioritare;
- Maximum 60% pentru proiectele care investesc între 30 % și 50 % din costul total estimat pentru conservare concretă, pentru activități directe în beneficiul habitatelor și speciilor prioritare;
- Maximum 75% pentru proiectele care investesc mai mult de 50% din costul total estimat pentru conservare concretă, pentru activități directe în beneficiul habitatelor și speciilor prioritare.

Aplicantul trebuie să identifice în mod clar toate acțiunile și costurile aferente acestora, care vin în beneficiul habitatelor și speciilor prioritare. În acest sens, este extrem de important ca propunerea să cuprindă informații complete și corecte asupra speciilor și habitatelor țintă care fac obiectul fiecărei acțiuni. Procentul cel mai mare (75%) va fi acordat numai acelor proiecte pentru care au fost oferite informații clare și convingătoare și care permit Comisiei să verifice eligibilitatea ratei cerute.

Habitatele și speciile prioritare sunt habitatele și speciile marcate cu asterix în Anexa I și II din Directiva Habitare și speciile de păsări listate în adresa de mai jos. Pentru mai multe informații consultați manualul de interpretare al habitatelor UE:

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/habitatsdirective/docs/docs/2007_07_im.pdf

Speciile de păsări considerate "prioritare pentru finanțare LIFE+" sunt cele care apar în lista de mai jos:

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/index_en.htm

2. b. Cum se concepe o propunere de proiect LIFE+ Natura?

Atunci când pregătiți propunerea de proiect, trebuie să diferențiați în mod clar următoarele tipuri de acțiuni eligibile:

- Acțiuni pregătitoare,
- Cumpărare teren/închiriere teren și/sau plăți compensatorii pentru drepturile de utilizare,
- Acțiuni concrete de conservare,
- Monitorizarea impactului acțiunilor proiectului (obligatoriu dacă proiectul cuprinde acțiuni concrete de conservare)
- Acțiuni de diseminare și comunicare (obligatoriu),
- Managementul proiectului și monitorizarea progresului proiectului (obligatoriu).

Acțiuni pregătitoare

Ca principiu general, toate acțiunile pregătitoare trebuie să ducă la rezultate practice și/sau informații ce pot fi implementate (atât pe perioada proiectului, cât și după terminarea acestuia) și utilizate fără să fie necesară o activitate suplimentară de pregătire. Mai mult chiar, acolo unde acțiunile pregătitoare nu conduc la implementarea directă pe perioada proiectului, propunerea trebuie să furnizeze un set complet de explicații, angajamente și garanții care să demonstreze că implementarea după terminarea proiectului este asigurată în mod eficient. Majoritatea proiectelor conțin acțiuni pregătitoare. Proiectele pot să nu conțină acțiuni pregătitoare dacă acestea au fost stabilite anterior începerii proiectului.

În general, printre altele, acțiunile pregătitoare:

- Nu trebuie să fie acțiuni de cercetare, decât dacă sunt absolut necesare pentru implementarea proiectului; în astfel de cazuri, studiile și publicațiile rezultate din cercetare reprezintă produse ale proiectului.
- Nu trebuie să fie inventarieri ale noilor situri Natura 2000 (decât dacă sunt noi situri marine),
- Trebuie să aibă o durată limitată (trebuie să fie mai scurte decât durata proiectului),
- Trebuie să aibă legătură directă cu obiectivul(ele) proiectului.

Acțiunile pregătitoare pot include (aceasta nu este o listă exhaustivă):

- Acțiuni pregătitoare a acțiunilor concrete de conservare ale proiectului (planificare tehnică, proceduri de autorizare, consultarea stakeholderilor),
- Draft-ul planurilor de management al siturilor Natura 2000,
- Dezvoltarea unui plan de acțiuni de conservare pentru speciile/habitatele listate în Directivele Păsări și Habitate,
- Studii preliminare pentru îmbunătățirea coerenței ecologice și a conectivității rețelei Natura 2000.

Acolo unde planurile de management, planurile de acțiune sau alte planuri similare sunt draft sau modificate în cadrul proiectului *LIFE+ Natura*, acestea trebuie să devină operaționale legal, înainte de terminarea proiectului. Astfel că, în Statele Membre unde există o procedură de adoptare și/sau aprobare, aceasta trebuie să se finalizeze înainte de terminarea proiectului ori cheltuielile adiacente vor fi neeligibile. Solicitanții sunt deci sfătuiți să nu includă acțiuni de dezvoltare a unor planuri de acest gen decât **dacă sunt siguri** că vor fi operaționale din punct de vedere legal înainte de terminarea proiectului. Vă rugăm să includeți un calendar care să arate cum și când vor fi acestea operaționale din punct de vedere legal.

Cumpărare de teren/închiriere teren și/sau plăți compensatorii pentru drepturile de utilizare

Includ:

- Cumpărarea terenului și costurile aferente (cheltuieli notariale, taxe, etc.)
- Închiriere pe termen lung a terenului și cheltuielile asociate
- Plăți compensatorii de utilizare a terenului și costurile asociate.

(Notă: închirierea pe termen scurt a terenului și sau plățile compensatorii sunt posibile, dar numai pentru demonstrarea acțiunilor inovative – vezi mai jos)

Cumpărare de teren/închiriere teren și/sau plăți compensatorii este posibilă numai pentru proiectele *LIFE+ Natură*. Eligibilitatea cumpărării terenului este subiectul condițiilor de urmează. Solicitantul va trebui să se adreseze fiecărei condiții în parte, explicând cum vor fi îndeplinite pe perioada proiectului.

1. Cumpărarea terenului trebuie să fie în mod clar legată de obiectivele proiectului.

2. Cumpărarea terenului trebuie să fie limitată la terenuri ce sunt localizate în situri Natura 2000.
3. Cumpărarea terenurilor va contribui la menținerea sau restabilirea integrității siturilor Natura 2000.
4. Cumpărarea este singura cale sau reprezintă cel mai eficient mod de a atinge starea de conservare dorită.
5. Cumpărarea terenului este rezervat utilizării pe termen lung cu implementarea Directivelor UE Păsări și Habitate. Beneficiarul trebuie să se asigure că vânzarea contractului și/sau intrările în registrul terenului includ o garanție a desemnării permanente (fără limită de timp) scopurilor de conservare a naturii și obiectivelor Directivelor Păsări și Habitate. Acolo unde există ambele posibilități (contract de vânzare și intrare în registrul terenului), beneficiarul trebuie să folosească posibilitatea care-i oferă cea mai bună protecție pe termen lung. Nu uitați că o dată cu raportul final, solicitantul trebuie să depună o copie a contractului de vânzare și/sau intrării în registrul terenului împreună cu garanția menționată anterior. Dacă beneficiarul nu furnizează astfel de documente, costurile corespunzătoare achiziționării terenului și costurile asociate vor fi considerate neeligibile. Pentru țările în care se consideră ilegală introducerea unor astfel de garanții, atât în registrul terenului cât și în contractul de vânzare, Comisia poate accepta o garanție echivalentă, care furnizează statutul legal de conservare pe termen lung și îndeplinește cerințele din Anexa I a Regulamentului LIFE+.
6. Terenul poate să fie cumpărat de unul din participanții oficiali ai proiectului (beneficiar sau partener) care poate fi o organizație privată bine stabilită (ex. ONG pentru conservarea naturii) sau o autoritate publică cu sarcini în conservarea naturii și trebuie să rămână în proprietatea acestuia după terminarea proiectului.
7. Propunerea trebuie să demonstreze că fiecare participant care efectuează o achiziție de teren prezintă competența și experiența necesare achiziționării terenului pentru conservarea naturii, iar țintele propuse sunt realiste cu planul de lucru al proiectului.
8. Dacă organismul care cumpără este un organism privat, în statutul acestuia trebuie să se prevadă că în caz de dizolvare terenul va fi transferat către un alt organism legal cu activitate primară în conservarea naturii (ex. un alt ONG pentru conservarea naturii sau autoritate publică adecvată).
9. Trebuie să se pună la dispoziție în propunere dovezi privind prețul de achiziționare și concordanța cu prețul pieței pentru tipul de teren și pentru regiunea respectivă.
10. Trebuie să se furnizeze dovezi că terenul achiziționat a fost proprietate privată anterior începerii proiectului (excepții sunt posibile dacă sunt justificat corect și acceptate de Comisie). Terenul achiziționat care a fost transferat recent din domeniu public în domeniu privat nu este eligibil.
11. Terenul cumpărat este subiectul unor acțiuni de reabilitare și/sau management și subiectul unor restricții de utilizare care merg mai departe de restricțiile existente. Cumpărarea unui teren care se află într-un stadiu de conservare excelent (care nu necesită reabilitări sau management specific sau restricții de utilizare) este eligibilă doar dacă este strategică pentru obiectivele proiectului.

Închirierea terenului și plățile compensatorii unice: aceleași condiții menționate mai sus sunt aplicabile și în cazul închirierii pe termen lung și plăților compensatorii. Solicitantul trebuie să se adreseze, în propunerea sa, fiecărei condiții în parte arătând modul în care vor fi îndeplinite pe perioada de desfășurare a proiectului. Perioada trebuie să fie destul de mare pentru a putea garanta durabilitatea investițiilor de conservare (ex. durabilitatea pe termen lung a principiilor, raportul cost-eficiență trebuie să se aplice).

Închirierea terenului pe termen scurt sau plățile compensatorii cu o perioadă limitată pe durata de desfășurare a proiectului sunt eligibile în măsura în care sunt **absolut necesare demonstrării acțiunilor**

inovative favorabile statutului de conservare al speciilor /habitatelor țintă. În acest sens, la raportul final, sunt necesare justificări ale costurilor închirierii pe termen scurt și/sau plăților compensatorii.

Orice cumpărare de teren/inchiriere teren și/sau plăți compensatorii către **un organism public** nu este eligibilă, excepție plata compensatorie unică a autorităților locale. Este recomandat ca autoritățile locale să reinvestească venitul de acest gen în conservare sau măsuri de conștientizare pentru siturile Natura 2000. Propunerile care includ un angajament din partea autorităților locale în acest sens vor fi considerate pentru un scor mai mare în procesul de selecție al proiectelor și vor avea o șansă de a fi aprobate pentru cofinanțare.

Acțiuni concrete de conservare

Acțiunile concrete de conservare trebuie să se adreseze îmbunătățirii directe (sau reducerii/stopării/anulării declinului) a statutului de conservare pentru speciile și habitatele țintă. Impactul acestor acțiuni trebuie să fie măsurabil și trebuie monitorizat și evaluat pe perioada de desfășurare a proiectului.

Păstrarea investițiilor făcute prin intermediul acestor acțiuni trebuie asigurată pe termen lung după încheierea proiectului.

Pentru a servi scopului acestor ghiduri, am diferențiat acțiuni specifice siturilor și acțiuni specifice speciilor non-site.

Acțiuni concrete de conservare în cadrul siturilor Natura 2000:

Ca o regulă generală, acțiunile trebuie să se desfășoare în siturile existente desemnate *Natura 2000* (câteva excepții sunt listate mai jos în secțiunea numită „acțiuni concrete în afara siturilor Natura 2000”).

Acțiunile din siturile ce nu au fost încă oficial desemnate situri Natura 2000 până la termenul limită de depunere al aplicației, nu sunt eligibile. În prezentul context, data desemnării este data la care Comisia Europeană primește informarea din partea Statului Membru privind desemnarea sitului.

Solicitantul trebuie să furnizeze o descriere generală și (în anexă) o hartă a fiecărui sit țintă Natura 2000, arătând unde este localizată fiecare acțiune. Aria proiectului va fi toată suprafața sitului Natura 2000 care constituie subiectul de interes al proiectului (nu este necesară delimitarea unei suprafețe de desfășurare a proiectului, decât dacă sunt rațiuni logice pentru a face acest lucru).

Foarte mulți aplicanți furnizează hărți pentru siturile Natura 200 care nu corespund cu limitele oficiale (așa cum a fost notificat de către Statele membre în cauză). Acest gen de propuneri primesc în general un scor mic, mai ales că nu este sigur că acțiunile propuse se vor desfășura în limitele sitului, ceea ce duce la considerarea lor sau a cel puțin o parte ca fiind neeligibile sau vor fi șterse. Chiar dacă au fost alese astfel de proiecte, vor întâmpina probleme în faza de revizuire a proiectelor. Aplicații sunt sfătuiți să verifice corectitudinea perimetrelor date. (<http://natura2000.eea.europa.eu>).

Acțiunile care vizează speciile de păsări, trebuie să se desfășoare în cadrul SPAs (Arii de Protecție Specială) ce au fost desemnate special pentru speciile respective. Rețineți că acțiunile pentru tipurile de habitate din Anexa I de care beneficiază direct păsările sunt eligibile în cadrul SPAs, dar nu sunt eligibile pSCIs/SCIs.

Acțiunile care se adresează habitatelor, trebuie să se desfășoare în cadrul pSCIs (propuse Situri de Interes Comunitar) sau SCIs (Situri de Interes Comunitar) ce au fost special desemnate pentru speciile/habitatele respective.

Acțiunile care se adresează speciilor și habitatelor ce nu sunt listate în fișa de date oficială a proiectului nu sunt eligibile. Solicitanții sunt sfătuiți să verifice datele cu atenție. Aceste formulare standard (SDFs) pot fi vizualizate la adresa <http://natura2000.eea.europa.eu/> (notă: actualizarea acestei pagini publice se face

o dată la câteva luni, atunci când Comisia primește datele de la Statele Membre, uneori întâlnindu-se situații de actualizare a datelor la 6 luni de zile). Atunci când speciile/habitatele există de fapt, dar nu sunt trecute în foaia de date a proiectului, acțiunile care se adresează acestora **pot fi acceptate numai dacă** propunerea este însoțită de o scrisoare de angajamente din partea autorității competente în care se face referire la corectarea fișei de date înainte de terminarea proiectului.

Acțiunile eligibile din interiorul siturilor Natura 2000 cuprind o gamă largă de acțiuni de **restaurare și management** care este prea mare pentru a fi listată aici. Acțiuni eligibile pot fi:

- acțiuni care **vizează îmbunătățirea** pe termen lung a eficacității, în termeni de cost – eficiență și beneficii de conservare a siturilor Natura 2000, a tipurilor de habitate și speciilor;
- **Investiții necesare pentru a facilita managementul recurent** (cumpărarea ierbivorelor/ animalelor și a infrastructurii sau utilajelor adiționale). Aceste investiții trebuie să fie foarte clar legate de obiectivele proiectului. Echipamentul/infrastructura achiziționată prin astfel de investiții trebuie să fie utilizată semnificativ de proiect pe perioada de desfășurare a proiectului. **Costurile legate de utilizarea unor astfel de materiale sunt neeligibile**, având în vedere că privesc managementul recurent – vezi principiile generale – excepție situația în care acestea sunt legate de demonstrarea unei tehnici de management recurent inovativ.
- acțiuni pentru **combaterea speciilor invazive** sau **acțiuni pentru reducerea impactului negativ al schimbărilor climate**, în măsura în care speciile/habitatele țintă ale proiectului sunt direct beneficiare.

Acțiuni concrete de conservare în afara siturilor Natura 2000:

Numai următoarele tipuri de acțiuni concrete de conservare sunt eligibile în afara siturilor Natura 2000 și trebuie garantată durabilitatea investițiilor pe termen lung:

- Acțiuni privind punctele strategice și acțiuni adiacente siturilor Natura 2000,
- Acțiuni de reabilitare a habitatelor și/sau siturilor ce vor deveni situri Natura 2000
- Anumite acțiuni pentru îmbunătățirea coerenței ecologice/conectivității rețelei Natura 2000
- Acțiuni pentru îmbunătățirea statutului de conservare a speciilor listate în Anexa IV, nu și în Anexa II a Directivei Habitare (statutul siturilor Natura 2000 este irelevant pentru aceste specii).

- Acțiuni privind punctele strategice și acțiuni adiacente siturilor Natura 2000:

Un punct strategic este definit ca o arie cu sau fără valoare naturală, necesară pentru implementarea acțiunilor cheie ce au rezultate directe și beneficii semnificative asupra habitatelor/speciilor țintă ale proiectului în cadrul sitului Natura 2000 (ex. plan necesar pentru realocarea unei structuri afectate/mecanism, etc.).

Cumpărarea terenului poate fi posibilă în acest context, dacă se justifică în mod explicit..

Acțiunile care se desfășoară în apropierea sau adiacent siturilor Natura 2000 și care îmbunătățesc statutul de conservare al speciilor/habitatelor din cadrul siturilor sunt de asemenea, eligibile. De exemplu: acțiuni de **combatere a speciilor invazive** din afara pSCI pentru a limita sau preveni efectele negative din cadrul sitului.

- Restaurarea habitatelor și/sau siturilor:

În general, reconstrucția habitatului trebuie să aibă loc în cadrul sitului desemnat Natura 2000. Proiectele și acțiunile de reconstrucție/reabilitare a habitatelor în afara siturilor Natura 2000 pot fi eligibile numai dacă:

- Demonstrează clar că suprafața respectivă nu îndeplinește încă toate condițiile pentru a fi desemnată sit Natura 2000;
- Se adresează principalelor amenințări asupra habitatelor/speciilor și au un impact direct asupra restaurării statutului de conservare favorabil în cadrul UE și al țărilor candidate;
- Se bazează pe cunoștințe științifice bine documentate (ecologie, funcții, reziliență...)
- Au o șansă de reușită și sunt cost eficiente,
- Includ un angajament, din partea Autorității Competente, de desemnare a sitului respectiv ca sit Natura 2000 înaintea datei de terminare a proiectului (acolo unde reconstrucția a avut succes). **În astfel de cazuri se așteaptă ca autoritatea competentă să fie participant în proiect** (coordonator beneficiar sau beneficiar asociat). Este permisă cumpărarea de terenuri, în acest context
- Stabilesc ținte clare și oferă un program detaliat stabilind perioada în care se așteaptă desemnarea sitului ca sit Natura 2000 și includ acțiuni de monitoring specifice și detaliate pentru verificarea sitului, la intervale predeterminate, dacă a atins condițiile necesare pentru desemnare (dacă reconstrucția a avut succes).
- Cumpărarea terenului poate fi posibilă, în acest context, dacă se justifică în mod clar

- Acțiuni pentru îmbunătățirea coerenței ecologice / conectivității rețelei Natura 2000:

Acolo unde sunt prevăzute „coridoare” sau "stepping stones", între siturile Natura 2000 existente sau pentru zonele tampon din vecinătatea acestora, investițiile pot fi considerate pentru co-finanțarea zonelor ce nu vor fi desemnate Natura 2000. Trebuie să se asigure evidențe ale modului în care investițiile prevăzute participă la „îmbunătățirea coerenței ecologice a rețelei Natura 2000” (aplicanții trebuie să demonstreze cum vor îmbunătăți aceste coridoare statutul de conservare al speciei țintă). Trebuie furnizată o garanție pentru durabilitatea investițiilor, sub forma unui angajament de acordare **a celui mai înalt statut de protecție posibil** la nivel național/regional înainte de terminarea proiectului. Atunci când se depune propunerea, aplicantul trebuie să furnizeze informații detaliate cu privire la statutul de protecție propus și să explice de ce este considerat suficient centru asigurarea durabilității pe termen lung a investițiilor. Astfel de acțiuni se vor adopta numai acolo unde se consideră că rețeaua Natura 2000 este suficientă pentru speciile/habitatele țintă ale proiectului.

Astfel de acțiuni de creare a ”coridoarelor” pot să includă construcția unei infrastructuri ce va juca rolul unor coridoare de migrație pentru animale, infrastructuri ce vor crește șansele de migrare ale speciilor de animale, asigurând populației speciei țintă beneficiile unui viitor sit Natura 2000, respectiv zone pentru reproducere, hrană și cuibărit. Exemple tipice pot fi poduri/tunele pentru viața sălbatică, pasaje pentru pești etc. În aceste cazuri, acolo unde sunt localizate astfel de infrastructuri nu se cere desemnarea siturilor. Solicitantul trebuie să furnizeze evidențe că utilizarea viitoare și menținerea infrastructurii este sprijinită de o planificare adecvată a utilizării terenului la cel mai relevant nivel administrativ.

- Cumpărarea terenului poate fi posibilă, în acest context, dacă se justifică în mod clar. Dacă se prevede cumpărarea de teren, propunerea trebuie să includă un angajament din partea Autorității Competente pentru desemnarea sitului prevăzut sau cel puțin că terenul va fi preluat ca sit natura 2000 înainte de încheierea proiectului. **În toate aceste cazuri, Autoritatea Competentă trebuie să fie beneficiar în proiect** (beneficiar coordonator sau beneficiar asociat). *Acțiuni pentru îmbunătățirea statutului de conservare a speciilor listate în Anexa IV, dar nu și în Anexa II a Directivei Habitate:*

Eligibilitatea costurilor pentru acțiunile de conservare orientate pe terenuri pentru conservarea speciilor din Anexa IV, nelistate în Anexa II nu sunt o condiție pentru statutul siturilor Natura 2000 a terenurilor țintă. Trebuie furnizată o garanție pentru durabilitatea investițiilor, sub forma unui angajament de acordare a celui mai înalt statut de protecție posibil la nivel național/regional înainte de terminarea proiectului. Atunci când se depune propunerea, aplicantul trebuie să furnizeze informații detaliate cu privire la statutul de protecție propus și să explice de ce este considerat suficient pentru asigurarea durabilității pe termen lung a investițiilor. Cumpărarea de terenuri nu este posibilă în acest context.

Acțiuni orientate spre specii (care nu sunt orientate spre situri)

- *Acțiuni orientate spre specii (acțiuni care nu sunt orientate spre situri și care fac referire la speciile țintă ale Directivei Păsări/Habitat):*

Fac referire la orice acțiune, altele decât cele orientate către situri, de îmbunătățire a statutului de conservare a speciilor acoperite de Directiva Păsări (anexa I sau II sau specii obișnuit migratoare) sau Directiva Habitat (anexele II, IV sau V). Aceste acțiuni trebuie să fie clar diferite de acțiunile ce vizează protecția siturilor și trebuie să se adreseze problemelor semnificative de conservare. Solicitanții trebuie să furnizeze garanții și angajamente că investițiile ce vor fi făcute vor fi durabile pe termen lung. Acestea pot include, printre altele:

- acțiuni privind protecția directă a speciilor de animale împotriva tulburărilor neintenționate sau accidentale, colectării, capturării, otrăvirii sau omorării etc.. Acestea se pot adresa în particular speciilor mobile sau unei clase mai mari de specii pentru care desemnarea siturilor Natura 2000 și a managementului și conservării asociate acestora nu sunt suficiente pentru a asigura un statut favorabil de conservare. De exemplu, acțiuni de înlăturare sau modificare a dispozitivelor tehnice sau a infrastructurii (linii de curent electric), viteza de pescuit, etc.
- acțiuni de combatere a speciilor invazive sau de reducere a impactului negativ al schimbărilor climatice, în măsura în care speciile țintă ale proiectului sunt direct beneficiare.

- *Reintroducerea speciilor*

Proiectele și acțiunile de reintroducere a speciilor constituie subiectul următoarelor condiții:

- sunt justificabile și au un grad ridicat de reușită;
- cuprind zone țintă în care cauza extincției speciei a fost eliminată
- mutarea indivizilor pentru re-introducere este luată în considerare numai dacă nu afectează populația aflată în captivitate sau populația sălbatică;
- zona țintă cuprinde habitate care îndeplinesc condițiile de supraviețuire a populației viabile a speciei respective :
- stabilesc și documentează o înțelegere inițială între toate părțile implicate (între autoritatea competentă și managerul ariei de reintroducere a speciei);
- vizează zona în care atitudinea populației locale față de reintroducerea speciei este una pozitivă, sau se va atinge o anumită atitudine pozitivă a populației pe perioada de desfășurare a proiectului.
- vor reintroduce animalele/plantele ce aparțin celor mai apropiate specii viabile (în termeni genetici, ecologici, ...) întâlnite anterior în zona vizată;

- includ studii de fezabilitate, etape pregătitoare, o etapă de reintroducere și una de urmărire a evoluției.

Proiectele și acțiunile de reintroducere a speciilor în afara siturilor Natura 2000 și care vizează specii pentru care se prevăd desemnarea siturilor Natura 2000 sunt subiectul următoarelor condiții:

- includ un angajament din partea Statelor Membre de desemnare a unei zone principale de reproducere și hrană pentru populația re-introdusă ca sit Natura 2000, înainte de terminarea proiectului (asigurând că reintroducerea a avut succes); autoritatea competentă pentru desemnarea siturilor Natura 2000 trebuie să fie beneficiar în proiect (beneficiar coordonator sau beneficiar asociat). Pentru acest tip de proiecte, cumpărarea terenului în cadrul sitului Natura 2000 este eligibilă numai dacă sunt desemnate ca situri natura 200 înainte de încheierea proiectului .

Pentru mai multe detalii vizitați pagina:

http://www.iucnsscrg.org/policy_guidelines.html

- *Acțiuni de conservare ex-situ:*

Aceste acțiuni privesc reproducerea în captivitate, băncile de însămânțare etc. și pot include investițiile durabile pentru infrastructură/echipment.

Monitorizarea impactului pe care îl au acțiunile proiectului (obligatoriu atunci când sunt acțiuni concrete de conservare)

Toate proiectele care includ acțiuni concrete de conservare (ex. Proiecte care nu intră sub incidența excepțiilor detaliate la paginile 25-26), vor trebui să prevadă monitorizarea impactului acțiunilor.

Acțiunile concrete de conservare (acțiuni C) trebuie să conducă la o îmbunătățire măsurabilă a stării de conservare a speciilor / habitatelor vizate de proiect. Monitorizarea acestor efecte trebuie să aibă loc pe parcursul proiectului, iar rezultatele trebuie să fie evaluate în mod regulat. Din acest punct de vedere, fiecare propunere de proiect care include acțiuni concrete de conservare trebuie să contină un număr adecvat de activități de monitorizare cu scopul de a măsura impactul acestora asupra speciilor/habitatelor țintă.

Aceste activități sunt distincte față de monitorizarea progresului proiectului (acțiuni F).

În acest scop, propunerea ar trebui să identifice indicatori specifici pentru a fi utilizate pentru a măsura impactul proiectului (sau să prevadă o acțiune care să facă acest lucru). Acești indicatori trebuie să fie în concordanță cu problema de conservare abordată și cu tipul de activitate planificat pe parcursul proiectului. Situația inițială de la care proiectul începe trebuie să fie evaluată în mod regulat, iar progresul înregistrat trebuie evaluat periodic în mod comparativ.

Monitorizarea impactului proiectului asupra speciilor/habitatelor țintă trebuie să permită echipei de proiect, fie să confirme gradul de adecvare a mijloacelor dezvoltate pentru a rezolva problemele amenințările specifice fie să pună sub un semn de întrebare aceste mijloace și să dezvolte altele noi. La sfârșitul proiectului, beneficiarii trebuie să fie în măsură să cuantifice progresele realizate, în ceea ce privește impactul asupra speciilor/habitatelor țintă. În funcție de specia/habitatul țintă și în funcție de acțiunile prevăzute, se recunoaște faptul că impactul acestora nu poate fi întotdeauna măsurat în mod practic pe perioada de desfășurare a proiectului.

Fiecare propunere care conține acțiuni concrete de conservare trebuie să includă, de asemenea, o acțiune care să permită evaluarea impactului socio-economic al proiectului asupra economiei locale și pentru populației, precum și asupra funcțiilor ecosistemului. Acest lucru poate să ia forma unui studiu de consolidare a datelor și rezultatelor pe perioada de desfășurare a proiectului ce urmează să fie livrate cu raportul final. Proiectele ar trebui să vizeze creșterea conștientizării sociale și de acceptare a beneficiilor

rețelei Natura 2000. Exemple de efectele pozitive ale proiectului sunt: creșterea directă sau indirectă a forței de muncă, dezvoltarea altor activități (ex. ecoturism) menite să dezvolte surse suplimentare de venit, reducerea izolării sociale și economice, creșterea profilului arealului/regiunii, rezultând creșterea viabilității comunității locale (în special în zonele rurale). Legături directe dintre măsurile de management Natura 2000 și- serviciile ecosistemice cheie oferite, precum sechestrarea carbonului, purificarea apei, polenizare, etc trebuie să fie clar evaluate. Acțiunile proiectului care vizează restabilirea multifuncțională a ecosistemelor, cum sunt râurile, luncile, pădurile, turbăriile sau mlaștinile trebui să fie evaluate din punct de vedere economic (termeni monetari sau în cazul în care acest lucru nu este posibil, ar trebui să se facă o estimare calitativă)

Comunicare și acțiuni de diseminare (obligatorii)

Fiecare propunere trebuie să conțină un număr adecvat de acțiuni de comunicare și diseminare. Pot include:

- activități de informare a publicului și a stakeholder-ilor cu scopul de a facilita implementarea proiectului;
- acțiuni de conștientizare publică și diseminare cu scopul de a face cunoscut proiectul și rezultatele sale, atât publicului cât și altor stakeholderi ce pot beneficia cu ușurință de experiența proiectului.

Propunerea trebuie să includă un ghid general dezvoltat pentru stabilirea unui plan de management pentru siturile Natura 2000/tipuri de habitat/specii sau un ghid privind managementul practic, trebuie să arate necesitatea unui astfel de ghid și dacă mai există un ghid echivalent, precum și să identifice „publicul” țintă și modul în care aceste ghiduri vor fi distribuite.

Propunerea trebuie să cuprindă o infrastructură la **scară mică** a vizitelor, ce nu trebuie să depășească 10% din bugetul alocat acțiunilor concrete, să aibă justificări clare și să fie cost eficiente, altfel vor fi șterse din propunere în etapa de revizuire a proiectului.

Lista posibilelor activități este foarte lungă (activitate media, organizare evenimente pentru comunitatea locală, activități didactice cu școlile locale, seminarii, workshop-uri, broșuri, pliante, newslettere, DVD, publicații tehnice, ...), iar acțiunile propuse trebuie să constituie un pachet coerent. Pentru a fi eficiente, aceste acțiuni trebuie să fie aplicabile o dată cu începerea proiectului. Fiecare acțiune de comunicare și diseminare trebuie să definească clar și să justifice audiența țintă și trebuie să aibă un impact semnificativ. Organizarea unor întâlniri tematice mari și costisitoare sau finanțarea vizitelor la scară largă nu este eligibilă.

Anumite acțiuni de comunicare și diseminare sunt obligatorii (proiectarea paginii web, panouri informative,...) și trebuie prevăzute special în propunere ca acțiuni separate. Vezi articolul 13 din Prevederi Comune: "Acțiuni de comunicare, ..." pentru mai multe detalii.

Pentru detalii privind acțiunile de comunicare și diseminare vizitați pagina <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>, în special [Life-Nature: Communicating with stakeholders and the general public - Best practices examples for Natura 2000](#) și ghidul [how to design a LIFE web-site](#).

Managementul și monitoringul proiectului (obligatoriu)

Fiecare propunere trebuie să aibă un număr adecvat de acțiuni de management și monitoring a proiectului. Acest lucru implică toate acțiunile următoare și costurile asociate:

- Managementul proiectului, activitățile adoptate de beneficiar și parteneri pentru managementul proiectului (administrative, aspecte tehnice și financiare) și pentru îndeplinirea obligațiilor de

raportare LIFE+. Managementul tehnic al proiectului poate fi parțial externalizat. Externalizarea managementului proiectului este posibilă, furnizând beneficiarului controlul total al proiectului. Structura managementului proiectului trebuie să fie clar prezentată (să includă o organigramă și detalii ale responsabilităților fiecărei persoane implicate și a organizației implicate). Se recomandă ca staff-ul proiectului să aibă experiență în managementul de proiecte.

- Audit extern și garanții bancare, acolo unde este obligatoriu
- Instruire, workshop-uri și întâlniri organizate pentru participanții la proiect, acolo unde este necesar pentru atingerea obiectivelor proiectului.
- **Acțiune obligatorie:** fiecare propunere trebuie să includă o acțiune numită „Comunicarea cu alte proiecte LIFE și/sau non LIFE”. Această acțiune trebuie să includă vizite, întâlniri, schimb de informație și/sau alte astfel de activități cu un număr adecvat de proiecte relevante LIFE (în curs de desfășurare sau finalizate), pot fi incluse schimburi similare cu alte proiecte non-LIFE și/sau participarea la platformele de informare cu legătură pentru obiectivele proiectului (inclusiv la nivel internațional acolo unde se justifică).

Se recomandă ca activitatea coordonatorului de proiect să fie full – time. Dacă un coordonator sau manager de proiect contribuie direct la implementarea unor acțiuni, o parte din costurile salariale vor fi atribuite costurilor estimate acestor acțiuni.

2.3. LIFE+ Biodiversitate

2.3.a. Principii generale ale finanțării LIFE+ Biodiversitate

Scop general

Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* au ca scop implementarea obiectivelor Comunicării Comisiei „Stoparea reducerii biodiversității până în 2012 – și după” și a Comunicării Comisiei „Opțiuni pentru o viziune europeană și ținte pentru biodiversitate după 2010”, altele decât cele acoperite de LIFE+ Natura.. Trebuie să fie diferite de proiectele LIFE+ Natura (nu vor fi proiecte de bune practici ce vizează în mod special speciile și/sau habitatele listate în Directevele Păsări și Habitate).

Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* iau în considerare numai biodiversitatea la nivel european, (acțiunile și măsurile pentru speciile, habitatele și/sau ecosistemele altele decât cele naturale prezente pe suprafața terestră sau marină a Statelor Membre, nu sunt eligibile pentru finanțare).

Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* trebuie să fie compatibile cu strategiile pentru biodiversitate la nivel național și/sau regional (acolo unde acestea există).

Scop geografic

Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* trebuie să se desfășoare, exclusiv, pe teritoriul terestru și/sau marin al Statelor Membre. Include și FrenchOverseas Departments (DOMs); vezi secțiunea 1.6.8 pentru posibile excepții.

Demonstrativ și/sau inovativ

Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* trebuie să fie proiecte demonstrative sau proiecte inovatoare. Acțiunile propuse nu pot fi numai simple bune practici. **Propunerile de proiecte LIFE+ Biodiversitate care cuprind numai acțiuni de bune practici vor fi respinse.** Toate proiectele LIFE+ Biodiversitate trebuie să cuprindă, ca parte integrală a proiectului, o evaluare și o diseminare activă a rezultatelor și a experiențelor proiectului.

Un **proiect „demonstrativ”** pune în practică, testează, evaluează și diseminează acțiuni/metodologii care prezintă un anumit grad de noutate pentru proiect (geografic, ecologic, socio-economic...) **și care pot fi aplicabile** în altă parte, în condiții similare. Proiectul trebuie să arate de la început dacă tehnicile și metodele folosite funcționează sau nu în contextul proiectului. Monitorizarea, evaluarea și diseminarea principalelor rezultate și/sau experiențe ale proiectului constituie parte integrală a proiectului și după terminarea acestuia. Un proiect demonstrativ are scopul de a evalua eficacitatea unei metode și să încurajeze stakeholderii să folosească tehnicile și metodele de conservare demonstrate în proiect.

Un **proiect „inovativ”** aplică tehnici și metode de conservare ce nu au mai fost folosite/testate înainte, în oricare altă parte, și care oferă avantaje comparabile cu bunele practici curente. Monitorizarea, evaluarea și diseminarea activă a rezultatelor și/sau experiențelor proiectului sunt părți integrante ale proiectului. Un proiect inovativ are scopul de a evalua dacă tehnicile și metodele inovative de conservare sunt funcționale sau nu. Mai mult chiar, are scopul de a evalua eficacitatea metodelor, de a informa alți factori interesați cu privire la rezultate și de a încuraja utilizarea adecvată a acestora.

Pentru a fi considerate proiecte demonstrative/inovative, caracterul general al principalelor acțiuni ale proiectului trebuie să fie inovative/demonstrative. O propunere care prezintă un mix între cele mai bune practici și practicile inovative/demonstrative va fi respins.

Acțiunile recurente nu pot fi finanțate

Regulamentul LIFE+ (articolul 3.2) nu permite finanțarea activităților recurente.

Orice **acțiune recurentă** de monitorizare sau management efectuată înainte de începerea proiectului și care trebuie continuată și după terminarea proiectului (cu aceeași intensitate, folosind aceleași tehnici și materiale...) nu poate fi inclusă în propunerea de buget *LIFE+ Biodiversitate*. De exemplu, supravegherea sitului, cositul anual, acțiuni de monitorizare pe termen lung (altele decât evaluarea de impact a proiectului) sunt în principiu neeligibile.

Cu toate acestea, o *acțiune recurentă cu valoare demonstrativă clară și/sau acțiune recurentă inovativă* poate fi considerată eligibilă pentru finanțare. În astfel de cazuri, propunerea trebuie să arate clar caracterul demonstrativ/inovativ.

Proiectele trebuie să aloce cel puțin 25% din bugetul lor pentru acțiuni concrete

Cel puțin 25% din bugetul prevăzut *LIFE+ Biodiversitate* trebuie să intereseze acțiunile „concrete”. În acest context, *acțiunile "concrete de conservare"* sunt acțiuni care îmbunătățesc în mod direct (sau reduc/stopează/induc declinul...) *statutul de conservare* al speciilor și habitatelor sau ecosistemelor țintă.

Acțiunile pregătitoare (ex. planificarea și pregătirea acțiunilor concrete de conservare) și cumpărarea de terenuri/închirierea/plăți compensatorii se numără în cei 25 % *în măsura în care sunt direct necesare pentru realizarea acțiunilor concrete pe durata de viață a proiectului*.

Acest gen de acțiuni trebuie să fie clar identificabile (să conțină 100% acțiuni concrete de conservare și nu să conțină părți care nu sunt).

Monitorizarea speciilor reintroduse nu va fi considerată o acțiune concretă dacă poate redirecționa cursul acțiunii de reintroducere.

Protecția legală sau desemnarea siturilor nu vor fi considerate acțiuni concrete de conservare.

Acțiunile care au ca scop influențarea comportamentului stakeholderi-lor cheie (fermieri, vânători, pescari, vizitatori) ce pot beneficia de beneficiile speciilor/habitatelor țintă pot fi considerate acțiuni concrete de conservare dacă:

- Comportamentul inadecvat al stakeholderi-lor în cauză reprezintă o amenințare reală pentru situl/specia/habitatul țintă;
- Acțiunea are ca obiectiv principal schimbarea într-un anumit sens a comportamentului unei anumite categorii de stakeholderi de care vor beneficia în mod direct speciile/habitatele;
- Comportamentul în cauză este prevăzut a fi schimbat pe durata de desfășurare a proiectului;
- Acțiunea este suficient cuantificată (număr de persoane abordate per acțiune, % persoanelor al căror comportament va fi favorabil schimbat pe perioada proiectului, estimarea impactului pozitiv asupra speciilor/habitatelor țintă etc.);
- Schimbarea este monitorizată în mod explicit de proiect pentru obținerea rezultatelor.

Se recomandă ca proiectele *LIFE+ Biodiversitate* să includă în mod semnificativ mai mult de 25% acțiuni concrete de conservare. Pe perioada de evaluare a propunerii, anumite acțiuni pot fi considerate neeligibile și înlăturate din proiect. Dacă procentul de acțiuni scade sub 25% atunci întregul proiect va fi respins din această cauză.

Propunerile *LIFE+ Biodiversitate* care conțin foarte puține acțiuni concrete sau deloc, vor fi considerate neeligibile. Există câteva excepții de la regulă:

- **Proiecte indicatori Biodiversitate:** Proiectele *Life+Biodiversitate* pentru dezvoltarea și testarea unor indicatori noi de monitorizare a biodiversității nu necesită acțiuni concrete de conservare.

Astfel de propuneri ar trebui depuse, în mod normal, de autoritățile naționale sau regionale care realizează monitoringul. Dacă nu, ar trebui să fie cel puțin beneficiari asociați.

Proiectele trebuie să se axeze pe dezvoltarea și testarea unor **indicatori noi de biodiversitate**. Propunerile care, includ mai mult colectarea datelor și cercetare decât relația cu dezvoltarea și testarea noilor indicatorilor, nu vor beneficia de această excepție. Un astfel de proiect ar trebui să furnizeze ghiduri operaționale clare cu privire la cum vor fi aplicați acești indicatori.

Acțiunile obișnuite de monitorizare sau armonizare/standardizare a tehnicilor/indicatorilor stabiliți nu vor beneficia de această excepție.

Propunerile care dezvoltă numai și testează indicatori noi pentru utilizarea locală și nu au o aplicabilitate largă (ex. la nivel național sau nivel european) sau nu conțin suficiente acțiuni de diseminare a utilizării acestora la o scală mai largă nu vor beneficia de excepție.

- **Proiecte desemnare situri periferice regiunii Europene:** Proiectele *Life+ Biodiversitate* pentru pregătirea inventarierii și planificării desemnării siturilor din Regiunea Europeană Outermost (French overseas departments), pe baza schemei voluntare pentru biodiversitate și servicii ale ecosistemului sugerate în paragraful 13 al mesajului reuniunii insulelor <http://www.reunion2008.eu/pages/en/en-home.html> . În astfel de propuneri este necesar angajamentul Autorității Naționale Competente și Autorității Regionale Competente (formularul A8).
- **Proiecte plan de acțiune pentru specii:** Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* care urmăresc numai pregătirea Planurilor de Acțiune la nivel regional, național și european pentru specii ce nu sunt incluse în anexele Directivei habitate, dar care au statut de specii „periclitate” sau mai rău, **disponibile în Lista Roșie Europeană** (http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm) sau în **Lista Roșie IUCN pentru speciile care nu sunt cuprinse în Lista Roșie Europeană**, pot fi eligibile dacă aceste planuri de Acțiune sunt necesare pentru a defini viitoare măsuri concrete.
- **Proiecte regiune marină:** Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* care urmăresc Regiunile Marine în vederea garantării unui statut bun de mediu, așa cum se definește în Directiva Cadru privind Strategia marină. . Este nevoie de multă muncă pregătitoare asupra zonelor marine, pentru a redefini „statutul bun de mediu”, realizând inițial evaluări , stabilind țintele de mediu și asociind indicatori și programe de monitorizare. Astfel de propunerii nu necesită includerea acțiunilor concrete de conservare .În mod normal trebuie depuse de autoritatea competentă așa cum este ea definită în directiva cadru. Dacănu, atunci ar trebui ca aceasta să aibă cel puțin statut de beneficiar asociat.

Notă: proiectele LIFE+ Biodiversitate, care cad sub incidența oricăreia dintre excepțiile enumerate **nu pot cuprinde activități recurente**.

Numai sistemele naturale, habitatele naturale și flora și fauna sălbatică pot fi vizate. Principalul obiectiv LIFE+ Natură și Biodiversitate este ”protecția, conservarea, restaurarea, monitorizarea și facilitarea funcționării sistemelor naturale, habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice, cu scopul de a stopa pierderea biodiversității, inclusiv a diversității genetice, în cadrul UE până în 2010” (Anexa II.1 din Regulamentul LIFE+). În consecință, proiectele care vizează speciile domestice sau varietăți de plante și animale **sunt descurajate**.

Complementaritatea cu alte instrumente de finanțare CE

Din moment ce proiectele *LIFE+ Biodiversitate* trebuie să fie proiecte demonstrative sau inovative, există foarte puține șanse ca acestea să cuprindă obiectivele altor instrumente financiare ale Uniunii Europene.

Cu toate acestea, solicitantul trebuie să fie foarte atent atunci când pregătește propunerea și să furnizeze detaliile relevante.

Rata de co-finanțare maximă

Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* sunt co-finanțate de către Comisie la o rată maximă de 50% din costurile eligibile (articolul 5.3 din Regulamentul LIFE+).

Câteva lecții învățate din sesiunile de proiecte anterioare

- Un număr de propuneri de proiecte LIFE+ Biodiversitate au fost respinse pentru că nu erau proiecte inovative/demonstrative. Principalele acțiuni ale proiectelor reprezentau cele mai bune practici prezentate ca acțiuni inovatoare/demonstrative.
- Unele dintre propunerile cu cele mai bune practici erau orientate către siturile/speciile/habitatele Natura 2000. Dacă aceste proiecte ar fi fost în mod clar specificate ca fiind proiecte LIFE+ Natura (excluzând acțiunile din afara siturilor Natura 2000 și acțiunile orientate către alte specii/habitat), ar fi avut o șansă de acceptare.
- Unele propuneri au fost respinse deoarece prezentau cele mai bune tehnici aplicate la o scală mai largă în afara siturilor Natura 2000. De exemplu, aplicarea celor mai bune tehnici deja folosite în siturile Natura 2000 la nivelul unui bazin hidrologic nu constituie demonstrație.
- Unele propuneri care conțineau un set clar de acțiuni demonstrative/inovative au fost respinse pentru că nu furnizau un set coerent și suficient de acțiuni pentru evaluarea și diseminarea rezultatelor acțiunilor demonstrative/inovative către diferiți stakeholderi.
- Au fost propuneri de proiecte care au fost respinse datorită efortului necesar colectării datelor/cercetării ce nu aveau legătură cu testarea și dezvoltarea unor indicatori noi de biodiversitate.
- Un număr de propuneri care, pur și simplu, nu au îndeplinit cerința de minimum 25% acțiuni concrete de conservare (NB listarea acțiunilor în secțiunea C a aplicației nu le califică drept acțiuni concrete).
- Propuneri care îndeplineau cerința de 25% acțiuni concrete de conservare și care prezentau dezvoltarea unor indicatori noi de biodiversitate au fost respinse pentru că cele mai multe eforturi se depuneau în colectarea datelor/cercetare fără nici o legătură cu testarea și dezvoltarea de noi indicatori.
- Propuneri de proiecte care se adresau terenurilor agricole/pădurilor au fost respinse datorită măsurilor ce puteau fi finanțate prin programele de dezvoltare rurale.
- Un număr de proiecte au fost respinse pentru că nu se adresau direct biodiversității sau pentru că măsurile nu erau descrise suficient.

2.3. b. Cum se concepe o propunere de proiect LIFE+ Biodiversitate?

Atunci când pregătiți propunerea, trebuie să luați în considerare următoarele tipuri de acțiuni principale:

- Acțiunile pregătitoare (inclusiv închirierea pe termen scurt a terenului și/sau plăți compensatorii unice)
- Acțiuni concrete de conservare

- Monitorizarea impactului acțiunilor proiectului (obligatoriu dacă proiectul prezintă acțiuni concrete de conservare)
- Acțiuni de comunicare și diseminare (obligatorii)
- Managementul proiectului și monitoringul progresului proiectului (obligatoriu).

Acțiuni pregătitoare

Ca regulă generală, toate acțiunile pregătitoare trebuie să aibă ca rezultate recomandări practice și/sau informații ce pot fi implementate (pe perioada proiectului sau după terminarea acestuia) și utilizate fără activități de pregătire ulterioare. Mai mult chiar, acolo unde acțiunile pregătitoare nu conduc la implementarea directă pe perioada proiectului, propunerea trebuie să furnizeze un set detaliat de explicații, angajamente și garanții pentru a asigura implementarea în totalitate a acestora după ce proiectul este efectiv garantat. Majoritatea proiectelor includ acțiuni pregătitoare. Proiectele pot să nu conțină acțiuni pregătitoare dacă au fost completate anterior începerii proiectului.

În general, acțiunile pregătitoare:

- Nu trebuie să fie acțiuni de cercetare,
- Trebuie să fie limitate în timp (trebuie să fie mai scurte decât durata proiectului),
- Trebuie să fie clar legate de obiectivele proiectului

Acțiunile pregătitoare pot include:

- Acțiuni pregătitoare pentru acțiuni concrete de conservare (planificare tehnică, proceduri de autorizare, consultarea stakeholderilor, ...)
- Realizarea de inventare, draft-uri, monitorizare și revizuirea planurilor de acțiune pentru biodiversitate (la nivel local, regional, național și transfrontalier).

Acolo unde planurile de management, planurile de acțiune sau alte planuri similare sunt draft sau modificate în cadrul proiectului *LIFE+ Biodiversitate*, acestea trebuie să devină operaționale legal înainte de terminarea proiectului. Astfel că, în Statele Membre unde există o procedură de adoptare și/sau aprobare, aceasta trebuie să se finalizeze înainte de terminarea proiectului ori cheltuielile adiacente vor fi neeligibile. Solicitanții sunt deci sfătuiți să nu includă acțiuni de dezvoltare a unor planuri de acest gen decât dacă sunt **siguri** că vor fi operaționale din punct de vedere legal înainte de terminarea proiectului. Vă rugăm să aveți în vedere includerea unui calendar care să arate când și cum vor deveni operaționale din punct de vedere legal.

Închirierea pe termen scurt sau plățile compensatorii cu o durată limitată sunt eligibile numai în măsura în care sunt necesare pentru a *demonstra acțiuni inovative* favorabile biodiversității sau statutului de conservare al speciilor vizate. Sunt necesare dovezi care să arate că prețul de închiriere este prețul pieții pentru tipul de teren și pentru zona respectivă. Compensațiile unice sau închirierea *plătite unui organism public nu sunt eligibile*.

Acțiuni concrete în vederea stopării pierderii biodiversității

Acțiunile "concrete" pentru biodiversitate sunt acțiuni care *îmbunătățesc în mod direct biodiversitatea* siturilor/ zonei respective și/sau *îmbunătățesc statutul de conservare* (sau stopare/reducere/inducerea declinului) speciilor și habitatelor țintă sau de adresează direct și practic unei probleme de biodiversitate care nu este specifică sitului sau speciei. Impactul acestora trebuie să fie măsurabil, monitorizat și evaluat pe perioada proiectului.

Indiferent de situație, trebuie să fie *acțiuni inovative/demonstrative* diferite de cele propuse pentru LIFE+ Natura și să aibă valoare adăugată europeană comparabilă cu cele relaționate rețelei Natura 2000 (vezi Principii generale și secțiunea *LIFE + Natura*).

Aceste acțiuni se pot adresa tuturor tipurilor de zone, inclusiv fermelor, pădurilor, zonelor urbane și suburbane, zonelor marine, bazinelor hidrologice, zone din interiorul sau din afara siturilor Natura 2000, etc. (fără a îndeplini scopul sau fără a finanța propuneri deja finanțate de Comisia Europeană prin intermediul altor programe de finanțare europene).

Monitorizarea impactului acțiunilor proiectului (obligatoriu dacă există acțiuni concrete de conservare)

Toate proiectele care includ acțiuni concrete de conservare (ex., care nu se încadrează în una din excepțiile detaliate la paginile 40-41), vor trebui să prevadă acțiuni de monitorizare a impactului. Acțiunile concrete de conservare (acțiuni C) trebuie să conducă la o îmbunătățire măsurabilă a problemei de biodiversitate vizate de proiect. Monitorizarea a acestor efecte trebuie să aibă loc pe parcursul proiectului, iar rezultatele trebuie evaluate în mod regulat.

Notă: proiectele LIFE + Biodiversitate, demonstrative/inovare, trebuie să aibă stabilite acțiuni clare pentru evaluarea principalelor constatări și rezultate ale proiectului. Propuneri care sunt insuficiente din acest punct de vedere vor fi respinse.

Aceste activități sunt distincte de activitățile de monitorizare a progresului proiectului (acțiuni F).

În acest scop, managementul proiectului trebuie să identifice un set de indicatori specifici care să fie folosiți în măsurarea impactului proiectului. Acești indicatori trebuie să fie coerente cu problema de biodiversitate identificată și cu tipul de activități planificate pe perioada de desfășurare a proiectului. Trebuie evaluată starea inițială din momentul începerii proiectului și apoi măsurat progresul comparativ cu aceasta.

Monitorizarea impactului proiectului trebuie să permită, fie confirmarea mijloacelor dezvoltate pentru a aborda problemele și amenințări specifice fie ridică un semn de întrebare asupra metodelor și permite dezvoltarea unor noi. La finalizarea proiectului, beneficiarii trebuie să poată să cuantifice progresele realizate, din punct de vedere al impactului proiectului asupra problemei biodiversității abordate de proiect.

Acțiuni de comunicare și diseminare (obligatorii)

Proiectele *LIFE+ Biodiversitate* sunt proiecte inovative și demonstrative. Ele **trebuie să includă un set semnificativ de acțiuni de evaluare și diseminare a rezultatelor proiectului**, astfel încât să fie comunicate în mod activ acelor utilizatori care vor folosi cel mai bine informația și experiențele proiectului. Propunerile care din punctul acesta de vedere sunt insuficiente vor fi respinse. Un element extrem de important, care trebuie luat în considerare este diseminarea și relaționarea cu diferiți stakeholderi care pot să utilizeze informația.

Proiectele LIFE+ Biodiversitate ar trebui să cuprindă 2 tipuri de acțiuni de comunicare:

- activități de informare și creștere a conștientizării publicului și a stakeholder-ilor privind proiectul. Acest gen de acțiuni ar trebui să înceapă mai devreme.
- mai multe acțiuni tehnice de diseminare cu scopul de a face cunoscute rezultatele proiectului și lecțiile învățate **stakeholderilor care pot beneficia din experiența proiectului** și pot implementa ei înșiși acțiunile inovative demonstrate în proiect.

Gama de acțiuni posibile pentru ambele tipuri de acțiuni de comunicare este foarte largă (activități media, organizarea unor evenimente pentru populația locală, activități didactice cu școlile locale, seminarii,

workshop-uri, broșuri, pliante, newslettere, DVD-uri, publicații locale, ...), iar acțiunile propuse trebuie să formeze un pachet coerent de acțiuni. Fiecare acțiune de comunicare și diseminare trebuie să definească clar și să justifice audiența țintă și se așteaptă să aibă un impact semnificativ. Costurile pentru organizarea unor întâlniri mari sau finanțarea unei infrastructuri la scară largă a vizitelor, nu sunt eligibile.

Anumite acțiuni de conștientizare publică și diseminare sunt obligatorii (proiectarea site-ului web, panouri publicitare, ...) și de aceea trebuie să fie prevăzute clar ca acțiuni separate. Vezi articolul 13 din Prevederi Comune: "Acțiuni de comunicare, etc. " pentru mai multe detalii.

Pentru detalii privind acțiunile de comunicare și diseminare, vizitați pagina <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>, în special [Life-Nature: Communicating with stakeholders and the general public - Best practices examples for Natura 2000](#) și ghidul [how to design a LIFE web-site](#).

Managementul proiectului și și monitoringul progresului proiectului (obligatoriu)

Fiecare propunere trebuie să aibă un număr adecvat de acțiuni de management și monitoring al proiectului. Acest lucru implică toate acțiunile următoare și costurile asociate:

- Managementul proiectului, activitățile adoptate de beneficiar și parteneri pentru managementul proiectului (administrativ, aspecte tehnice și financiare) și pentru îndeplinirea obligațiilor de raportare LIFE+. Managementul tehnic al proiectului poate fi parțial externalizat. Externalizarea managementului proiectului este posibilă, furnizând beneficiarului controlul total și de zi cu zi al proiectului. Structura managementului proiectului trebuie să fie clar prezentată (să includă o organigramă și detalii ale responsabilităților fiecărei persoane implicate și a organizației implicate). Se recomandă ca personalul proiectului să aibă experiență în managementul de proiecte.
- Audit extern și garanții bancare, acolo unde este obligatoriu
- Instruire, workshop-uri și întâlniri organizate pentru participanții la proiect, acolo unde este necesar pentru atingerea obiectivelor proiectului.
- **Acțiune obligatorie:** fiecare propunere trebuie să includă o acțiune numită „relaționarea cu alte proiecte LIFE și non-LIFE”. Această acțiune trebuie să cuprindă vizite întâlniri, schimb de informație și/sau alte asemenea activități cu un număr adecvat de proiecte LIFE relevante (finalizate sau în curs de implementare) sau cu proiecte non-LIFE și platforme informaționale relaționate obiectivelor proiectului (inclusiv la nivel internațional acolo unde se justifică).

Se recomandă ca activitatea coordonatorului de proiect să fie full – time. Dacă un coordonator sau manager de proiect contribuie direct la implementarea unor acțiuni, o parte din costurile salariale vor fi atribuite costurilor estimate acestor acțiuni.

3. Formularul de aplicare

Vă rugăm să folosiți formularul de aplicare (document pdf), care corespunde propunerii, (ex. pentru o propunere de proiect pe natură folosiți formularul de aplicare LIFE + Natura, iar pentru o propunere de proiect pe biodiversitate folosiți formularul de aplicare LIFE + Biodiversitate. Formularul de aplicare conține atât formularul tehnic cât și formularul financiar.

Reguli generale privind modul de completare a formularelor:

- Puteți introduce informații, fie direct în casete sau puteți copy/paste informația în format text simplu;
- datele între diferitele formulare tehnice și financiare sunt intrinsec conectate; acesta este motivul pentru care informațiile vor fi introduse manual numai o dată și apoi transferate automat către celelalte domenii relevante din fișier;
- Campurile marcate cu un chenar roșu sunt legate de informațiile obligatorii și trebuie completate;
- Campurile cu fundal galben nu poate fi completat manual deoarece respectivele informațiile vor fi extrase/calculate automat din celelalte formulare;
- Utilizarea "+" pentru a adăuga și "-" pentru a șterge informațiile;
- este permisă introducerea unor informații de tip hărți, grafice, tabele, fotografii, acolo unde apare caseta "Pictures";
- Vă rugăm să folosiți următorul format pentru toate datele: ZZ-LL-AAAA.

3.1. Formularul tehnic de aplicare

Partea tehnică din fișele de aplicare *LIFE+ Natură* și *LIFE+ Biodiversitate* este alcătuită din 3 părți (A, B și C) disponibile pentru descărcat sub forma unui fișier word.

Acolo unde formularele nu sunt obligatorii sau unde nu există informație specifică pentru diferite părți ale formularelor obligatorii (pentru „eforturi anterioare de conservare”), se va trece „nu se aplică” sau „none” sau „informație nerelevantă” sau o altă indicație adecvată.

Part A – informații administrative

Indicații comune pentru proiectele LIFE+ Natură și LIFE+ Biodiversitate

Formularul A1

Limba propunerii: se va alege limba din meniul care se desfășoară

Titul proiectului (max 120 caractere): trebuie să conțină elementele cheie și obiectivele proiectului, cum ar fi numele sitului și/sau numele speciei/tipului de habitat sau problema de biodiversitate urmărită. Comisia Europeană poate solicita schimbarea numelui pentru a fi totuși cât mai clar. Titlul proiectului trebuie să fie întotdeauna în engleză, chiar dacă proiectul este scris în altă limbă.

Data de începere așteptată: cea mai apropiată data de începere a proiectului este 1 iunie 2012.

Lista de beneficiari/co-beneficiari:

Numele beneficiarului coordonator / beneficiar asociat / co-finanțator: denumirea juridică sub care organizația este înregistrată oficial.

Adaugă beneficiar asociat / co-finanțator: Dacă faceți clic pe "da" vor fi create formularele obligatorii corespunzătoare pentru fiecare beneficiar nou asociat (formularele A4 și A5) / co-finanțator (formularul A6).

Formularul A2

Numele scurt (max 10 caractere): Beneficiarul trebuie să fie identificabil în formularele tehnice și financiare ale propunerii (FC și F1 - F8), după numele scurt

Statut legal: se va selecta una din cele 3 posibilități: *Organism Public, Organism privat sau organism cu caracter non-profit (inclusiv ONG)*. Marcați cu un "X" în căsuța corespunzătoare. Alte detalii, privind modul de diferențiere al organizațiilor private de organismele publice, pot fi găsite în secțiunea 5 din capitolul 1 al prezentului ghid.

Taxa pe valoare adăugată (TVA): dacă este aplicabil, furnizați TVA al organizației în registrul TVA

Numărul legal de înregistrare: dacă este aplicabil, furnizați numărul național de înregistrare al organizației sau codul acesteia din registrul comercial (din registrul Camerei de Comerț), registrul de afaceri sau altele

Statul Membru: se va selecta țara din meniul care se derulează

Titlul: titlul comun de adresare în corespondența cu o persoană. Exemplu: Dl., Dna, Dr. Prof.

Funcția: furnizați funcția persoanei care se ocupă de coordonarea propunerii. Exemplu: Managing Director, Financial Director, Sales Manager, Project Manager, etc.

Nume Departament/Serviciu: numele departamentului și/sau serviciului din organizația ce coordonează propunerea și pentru care lucrează persoana de contact. Detaliile legate de adresă, cerute de căsuța imediat următoare, trebuie să fie ale departamentului /serviciului și nu adresa legală a organizației

Scurtă descriere a activităților beneficiarului: se va descrie organizația beneficiarului, statutul legal, activitățile și competența în conservarea naturii/biodiversității, în special relația cu acțiunile propuse. Descrierea făcută ar trebui să permită Comisiei să evalueze capacitatea tehnică a beneficiarului coordonator (dacă are experiența și expertiza necesară pentru implementarea cu succes a proiectului).

Pentru organizațiile private vă rugăm să menționați elementele cheie ce demonstrează că organizația este recunoscută ca atare.

Formularul A3

Înainte de a începe completarea acestui formular, verificați dacă solicitantul nu îndeplinește una din condițiile specificate în paragraful întâi al articolului 93.1 și 94 din Regulamentul Financiar (EC) 1605/2002, <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l34015.htm>

Semnătura: Formularul **trebuie să fie semnat**, iar semnătura **trebuie** să fie datate. **Numele și statutul** persoanei care semnează formularul trebuie să fie clar indicate. Când formularul este completat inclusiv domeniile care vor fi completate în mod automat (fundal galben), vă rugăm să imprimați folosind butonul "Print this page", scanați ca un fișier imagine (nu ca un fișier pdf) și încărcați-l pe pagina următoare.

Formularul A4

Pentru a completa acest formular, vezi instrucțiunile de completare ale formularului A3

Formularul A5

Vezi instrucțiuni de completare pentru formularul 2

Formularul A6

Pentru a completa acest formular, vezi instrucțiunile de completare ale formularului A3

Statutul angajamentului financiar: indicați "*Confirmat*" sau "*Va fi confirmat*". Dacă opțiunea este "să fie confirmat", va trebui să se explice. Trebuie să se țină cont că într-o etapă viitoare a procesului de selecție va trebui să furnizeze formularul A6 cu statut "confirmat".

Important: Dacă un beneficiar coordonator/beneficiar asociat, cofinanțează proiectului, acesta trebuie să apară în propunere doar cu acest rol unic de beneficiar coordonator/beneficiar asociat.

Formularul A7

La fiecare întrebare răspunsurile trebuie să fie clare și complete. **In general, aplicanții subestimează importanța acestui formular.** Proiectele LIFE+ **pot să nu includă** acțiuni ce îndeplinesc scopurile altor instrumente financiare comunitare (vezi "Complementaritatea cu alte instrumente de finanțare CE " din secțiunea principii generale). **Solicitanții trebuie să verifice acest aspect cu multă atenție** (luați în considerare punctul 1 al declarației din formularul A3 pe care trebuie să-l semnați) și furnizați toate informațiile posibile în răspunsurile pe care le dați. În acest sens trebuie oferite documente suport (ex. copie după textul programului relevant), atunci când sunt considerate relevante.

Autoritățile Naționale pot fi rugate să verifice declarația.

Formularul A8 – Autoritatea competentă ce susține propunerea

Propunerile de proiect includ frecvent acțiuni pentru care beneficiarii coordonatori și asociați nu sunt împuterniciți să ia deciziile necesare pentru a asigura încheierea cu succes a acestora. Exemple tipice sunt acțiuni de aprobare a planurilor de management, desemnarea sau modificarea siturilor Natura 2000 sau pur și simplu, activitate de teren care se încadrează parțial sau complet sub o Autoritate ca terță parte. Pentru aceste propuneri este esențial ca autoritatea competentă să își exprime în mod oficial sprijinul și angajamentul față de propunere. Alegerea autorității că trebuie să completeze și să semneze formularul A8 depinde de contextul administrative național/local. aplicanții sunt sfătuiți să evalueze cu atenție necesitatea unei astfel de sprijin. Propunerile care includ acțiunile care necesită acest tip de sprijin pentru care formularul A8 nu a fost completat și semnat este posibil să primească un scor mic în etapa de atribuire a procedurii de selecție.

Pentru proiectele ce se desfășoară în mai multe țări, acest formular trebuie completat de autoritatea competentă în conservarea naturii/biodiversității din **fiecare țară participantă**. În acest caz, fiecare autoritate trebuie să completeze un formular.

Numele și statutul legal, adresa completă, numărul de telefon, fax, e-mail și persoana de contact (nume și funcție) ale fiecărei autorități trebuie specificat în formular.

Autoritatea respectivă, trebuie să specifice **dacă, de ce și cum** va susține proiectul. Acceptul sau refuzul autorității de a susține proiectul nu trebuie să fie ambiguu. Autoritatea trebuie să indice dacă acțiunile propuse constituie parte a unui program elaborat/aprobat de autoritate competentă. Trebuie descris motivul pentru care autoritatea susține grantul. Dacă autoritatea competentă joacă un rol activ, în anumite aspecte legate de implementarea proiectului (acordarea de autorizații, aprobarea unui plan de management), acesta trebuie detaliat de asemenea.

- În cazul în care propunerea include acțiuni care necesită un angajament din partea statului membru de desemnare de noi situri Natura 2000, înainte de încheierea proiectului, acest angajament trebuie să se descrie în detaliu aici.
- Este de preferat, de asemenea, acolo unde este posibil, să se includă în acest formular angajamentul Autorității Competente în sprijinirea sau asigurarea punerii în aplicare a acțiunilor

pregătitoare (ex., elaborarea planurilor de management), după încheierea proiectului (în cazul în care acest lucru nu este asigurat pe durata proiectului) și / sau să difuzeze și să folosească tehnicile inovatoare demonstrate în proiect

Semnătura: Formularul **trebuie semnat**, iar semnătura **trebuie** ștampilată și datată. Numele și statutul persoanei care semnează trebuie să fie clar indicate. Vă rugăm să imprimați folosind butonul " Print this page", scanați ca un fișier imagine (nu ca un fișier pdf) și încărcați-l pe pagina următoare

Acest formular poate fi utilizat, ca pagină separată, pentru a arăta orice altă susținere a proiectului de către **stakeholderi, organisme administrative sau persoane** ce pot fi interesate de proiect. Depunerea unui astfel de formular este încurajată în toate cazurile în care fezabilitatea sau succesul implementării proiectului este dependentă de acordul unei terțe părți.

Atunci când toate autoritățile competente sunt implicate în mod direct în calitate de beneficiari proiect nu este nevoie să se completeze formularul A8

Part B – Sumarul tehnic și contextul general al proiectului

Ghid specific proiectelor LIFE+ natura

Formularul B1 – Descriere generală a proiectului (va fi completat în engleză)

Vă rugăm să faceți o descriere generală a proiectului. Descrierea trebuie să fie structurată, concisă și clară. Trebuie să includă:

- **Obiectivele proiectului** : listați obiectivele proiectului în ordine descrescătoare a importanței. Obiectivele trebuie să fie realiste (să poată fi îndeplinite în perioada de desfășurare a proiectului, cu bugetul și măsurile propuse), clare (fără ambiguități), orientate în principal către speciile/habitatele/biodiversitatea țintă și să se adreseze direct problemelor și amenințărilor identificate în formularul B2d.
- **Acțiunile și mijloacele implicate**: explicați clar ce mijloace vor fi utilizate pe perioada proiectului, pentru a putea îndeplini obiectivele menționate mai sus (nu vor fi specificate mijloacele financiare). Trebuie să se arate că există o legătură clară între acțiunile și măsurile propuse și obiectivele proiectului.
- **Rezultate așteptate (cuantificate pe cât este posibil)**: listați principalele rezultate așteptate la finalul proiectului. Trebuie să fie direct legate de speciile/habitatele/biodiversitatea țintă a proiectului și de obiectivele proiectului. Rezultatele așteptate trebuie să fie concrete, realiste și **cuantificate** atât cât este posibil. Din moment ce realizările finale vor fi analizate în funcție de rezultatele așteptate, asigurați-vă că rezultatele așteptate sunt bine definite și bine cuantificate.

La finalul formularului, aplicanții sunt rugați să specifice dacă proiectul poate fi considerat un **proiect de adaptare la schimbările climatice**, prin bifarea căsuței corespunzătoare. Un proiect de adaptare la schimbările climatice este definit ca un proiect în care principalele acțiuni sunt orientate către inițiative și măsuri ce pot fi folosite la reducerea vulnerabilității sistemelor naturale și umane față de efectele schimbărilor climatice.

Formularul B2a – Descrierea generală a zonei(elor)/sitului(rilor) țintă

➤ Pentru proiecte ce vizează o zonă stabilită/sit:

Se va face o descriere generală a zonei/sitului țintă a proiectului. Dacă proiectul implică mai multe **sub-zone/sub-situri** se va completa câte un formular pentru fiecare în parte.

Pentru proiectele LIFE+ Natura orientate spre situri, aria proiectului este considerată ca fiind întreaga suprafață a siturilor Natura 2000 acoperite de proiect (nu trebuie să definiți un perimetru al proiectului în cadrul siturilor Natura 2000). Formularul include:

- **Numele ariei proiectului**: specificați care este numele ariei proiectului. Numele specificat trebuie să fie scurt și trebuie utilizat în mod constant în toate hărțile și formularele tehnice ale propunerii.
- **Suprafața ariei (ha)**: menționați care este suprafața totală a proiectului în hectare.
- **Statutul de protecție UE**: bifați SPA și/sau pSCI ca fiind relevante și indicați codul corespunzător siturilor Natura 2000. În cazul în care situl este protejat sub Directiva Păsări și Habitate, vor fi menționate ambele coduri Natura 2000.
- **Alt statut de protecție conform legislației naționale sau regionale**: se va specifica dacă există orice alt statut de protecție instituit prin legi internaționale, naționale și/sau locale.
- **Utilizarea principală a terenului și proprietarul ariei proiectului**: specificați care este, la data de aplicare a proiectului, principala utilizare a ariei proiectului. Exemple de utilizare sunt: ferme,

turism, urban, conservarea naturii etc. Specificați proporția de utilizare a terenului. Totalul trebuie să fie de 100 %. Specificați, de asemenea, statutul proprietarului/tipul ariei la data de aplicare a proiectului (privat, stat etc.). Specificați proporția deținută de diferiți proprietari/tip (în %). Asigurați-vă că totalul este de 100%.

- **Descrierea științifică a ariei proiectului:** se va face o descriere globală a valorilor științifice a ariei proiectului (geologică, botanică, zoologică, hidrologică etc.). Dacă este posibil, specificați principala sursă de informare pentru descriere.
- **Importanța ariei proiectului pentru biodiversitate și/sau conservarea speciilor/tipurilor de habitat la nivel regional, național și UE:** trebuie justificat motivul pentru care a fost selectată zona respectivă pentru desfășurarea proiectului. Trebuie explicat de ce alegerea făcută este cea mai adecvată pentru atingerea obiectivelor proiectului. Arătați ce acțiuni au fost planificate și care este locația lor (acolo unde este fezabil furnizați o hartă în format A3 sau A4 în care să totalizați toate acțiunile ce vor avea loc). Suprafața ariei trebuie să corespundă scopului acțiunilor planificate. Pe cât este posibil furnizați date cantitative și specificați principala sursă de informare.

➤ **Pentru proiectele fără acțiuni care vizează o arie bine definită:**

În situația în care proiectul nu include acțiuni orientate spre suprafețe bine definite, trebuie descris, cât se poate de precis, unde va fi implementat proiectul (oraș, zonă, regiune, etc.). Se va folosi doar un singur formular care va include:

- **Numele ariei proiectului:** specificați numele orașului, zonei, regiunii....numele trebuie să fie scurt, trebuie specificat pe toate hărțile și formularele tehnice ale proiectului.
- **Suprafața ariei (ha), statutul de protecție UE, alt statut de protecție instituit conform legislației naționale sau regionale, principala utilizare a terenului, proprietarul terenului, descrierea științifică a zonei:** specificați toate informațiile relevante sau scrieți 'nu se aplică'
- **Importanța ariei proiectului pentru biodiversitate și/sau conservarea speciilor / tipuri de habitat țintă la nivel național, regional și UE:** trebuie să explicați unde va fi implementat proiectul. Justificați de ce ați ales zona respectivă pentru proiect și de ce alegerea respectivă este adecvată pentru atingerea obiectivelor proiectului.

Formularul B2b – harta cu localizarea generală a ariei proiectului

Trebuie să localizeze **aria proiectului descrisă în formularul B2a**. Trebuie să localizeze aria în interiorul țării și, dacă este necesar, în interiorul regiunii respective. În cazul în care, proiectul nu include acțiuni ce vizează o arie definită, trebuie să precizați, cât mai precis posibil, unde va fi implementat proiectul (oraș, zonă, regiune etc.).

Titlul și scala hărții trebuie să fie precizate. Harta trebuie să fie de **bună calitate** și să aibă o **rezoluție bună**, preferabil în culori. Harta trebuie să fie ușor de citit. Trebuie să includă minimum o legendă clară și date esențiale (orașele principale, principalele delimitări administrative, principalele râuri, lacuri, mări cu numele corespunzătoare și drumurile principale). În completare vor fi indicate date topografice și gradul de acoperire vegetală, dacă se poate.

Formularul B2c – Descrierea speciilor / habitatelor / ecosistemelor țintă ale proiectului

Listați și furnizați o scurtă descriere a **principalelor specii și/sau principalelor habitate țintă** ale proiectului. Trebuie să țineți seamă de faptul că numai speciile și/sau habitatele principale vor fi descrise. Pentru fiecare specie țintă principală specificați:

- **Numele științific** (în latină), așa cum este indicat în Directiva Păsări și Habitate. Speciile de păsări obișnuit migratoare ce nu se găsesc listate în Directiva Păsări și care constituie ținta proiectului, vor fi menționate aici. Dacă o specie este o specie prioritară (conform Anexei II a Directivei Habitadelor sau se găsește pe lista speciilor de păsări prioritare cu referirea de "50%/60%/75% co-finanțare" în secțiunea principii generale), marcați cu un asterix.
- **Anexa din Directiva Păsări sau Habitate în care specia este listată.**
- **Mărimea populației** în aria de proiect. În cazul în care proiectul nu include acțiuni orientate către o zonă bine definită, se va indica mărimea populației la nivel regional, național sau internațional.
- **Statutul de conservare** din cadrul ariei proiectului. Oferiți date clare și concrete. În situația în care proiectul nu include acțiuni orientate spre o zonă bine definită, specificați statutul de conservare la nivel regional, național și internațional pentru relevanță.
- Pentru speciile de păsări, specificați dacă aria proiectului (dacă este relevant) este folosită pentru **reproducere, iernare și/sau odihnă (escală).**

Pentru fiecare din habitatele țintă specificați:

- **Numele și codul Natura 2000**, așa cum sunt indicate în Directiva Habitate. Dacă habitatul este un habitat prioritar (conform Anexei I a Directivei Habitate), marcați cu un asterix.
- **% de acoperire al tipului de habitat** față de întreaga suprafață a proiectului și pentru fiecare sub-arie
- **Statutul de conservare** în cadrul ariei proiectului (dacă este relevant). Oferiți date clare și complete.

Formularul B2d

Probleme de conservare/biodiversitate, amenințări: identificarea amenințărilor din aria proiectului asupra speciilor/habitatelor sau a problemelor de biodiversitate este o etapă esențială pentru determinarea acțiunilor necesare. Secțiunea trebuie să descrie aceste amenințări (în ordinea descrescătoare a importanței) și importanța acestora pentru conservarea speciilor/habitatelor țintă (atât în cadrul ariei proiectului cât și în general) sau pentru biodiversitate în general. Atunci când este posibil, problemele/amenințările trebuie localizate și cuantificate. Descrierea trebuie să includă **numele amenințării, descrierea ei, localizarea** (dacă este relevantă) **impactul asupra biodiversității sau asupra speciilor/habitatelor țintă** (dacă este posibil cuantificate) și indicații privind **modul în care aceste probleme și amenințări pot fi reduse pe perioada de desfășurare a proiectului.**

Eforturi inițiale de conservare în aria proiectului și/sau pentru tipurile de habitate/specii sau probleme de biodiversitate țintă ale proiectului: specificați dacă inițial a fost luată vreo măsură în aria de proiect sau pentru speciile/tipurile de habitate/probleme de biodiversitate țintă (ex. elaborarea unui plan de management, realizarea de cercetări, cumpărare teren etc.). Menționați anul și rezultatele acestor măsuri. Menționați, de asemenea, cine a fost/este responsabil pentru aceste măsuri. Trebuie menționat și dacă proiectul se regăsește în strategiile de conservare/biodiversitate regionale/naționale sau UE.

Formularul B3

Valoarea adăugată europeană a proiectului și a acțiunilor: menționați valoarea adăugată a proiectului pentru beneficiul biodiversității sau al speciilor/habitatelor țintă. Precizați cum ar fi situația dacă proiectul **nu** s-ar implementa. Specificați dacă proiectul va avea o contribuție semnificativă asupra conservării speciilor/habitatelor țintă la nivel de UE. Pentru proiectele LIFE+ Natură *cu demonstrarea unor metode sau tehnici inovative* se va preciza în ce măsură aceste metode sau tehnici pot fi folosite în UE. Trebuie să faceți

o descriere clară a scopului geografic. O **abordare trans-națională** și/sau un **parteneriat multinațional** pot fi considerate ca valori adăugate europene, dacă sunt bine justificate aici.

Efectele socio-economice ale proiectului: Vă rugăm să specificați impactul probabil al acțiunilor din proiect asupra economiei locale și a populației, precum și asupra funcțiilor de protecție și de reabilitare ale ecosistemelor

Bunele practici/Caracterul inovativ și demonstrativ al proiectului: explicați caracterul de bune practici /demonstrativ al proiectului.

Eforturi de reducere a „carbon footprint”: explicați cum intenționați să asigurați nivelul scăzut al „carbon footprint”.

Formularul B4 – constrângeri și riscuri legate de implementarea proiectului

Este important să se identifice toate posibilele **evenimente externe** ("constrângeri și riscuri") ce pot avea un **impact negativ major** asupra succesului implementării proiectului. Se vor lista aceste constrângeri și riscuri în ordine descrescătoare a importanței. Trebuie specificat, de asemenea, orice constrângere sau risc ce poate să apară datorită **mediului socio-economic**. Dacă proiectul implică înțelegeri privind managementul sau achiziționarea terenului, se va menționa dacă proprietarul a fost consultat și dacă este de acord cu situația respectivă. Pentru fiecare constrângere sau risc identificat, precizați cum prevedeați rezolvarea acestuia.

În această secțiune vor fi introduse detalii cu privire la licențe, permise, EIA etc. și va fi precizat suportul din partea organismelor competente responsabile în rezolvarea unor astfel de probleme.

Vă rugăm să detaliați modalitatea în care ați luat în considerare riscurile identificate în planificarea proiectului (buget, planificare în timp, etc.) și definiți acțiunile.

Formularul B5 – Continuarea/valorificarea rezultatelor proiectului după încheierea acestuia

Descrieți modul în care proiectul va fi continuat după încheierea finanțării LIFE+ și ce acțiuni sunt necesare pentru a consolida rezultatele pentru a asigura un statut favorabil de conservare al speciilor/tipurilor de habitate/biodiversitate ținte. Specificați ce tipuri de mecanisme vor fi puse în mișcare pentru a asigura acest lucru. Informațiile din această secțiune sunt informații ce vor fi îmbunătățite pe parcursul proiectului.

Trebuie să răspundeți la următoarele întrebări:

- **Ce acțiuni vor fi realizate sau continuate după terminarea proiectului?** Faceți o listă cu astfel de acțiuni indicând titlul și la ce face referire (ex. A1, A2...).
- **În ce mod și cu ce resurse vor fi realizate aceste acțiuni?** Arătați cum vor fi continuate acțiunile menționate mai sus, după terminarea proiectului, de către cine vor fi realizate în ce cadru și cu ce surse financiare.
- **Statutul de protecție al siturilor/speciilor/habitatelor instituit prin legislația națională/locală (dacă este relevant):** specificați ce tip de protecție este așteptat să se instituie în timpul sau după terminarea proiectului și când va fi instituit. Descrieți tipul de protecție legală instituită prin legile naționale sau locale și (dacă este relevant) descrieți dispozițiile pe care le aplicați sitului respectiv pentru zonarea locală și planuri de utilizare a terenului sau oricărei cumpărări de teren.
- **Cum, unde și de către cine va fi utilizat la sfârșitul proiectului echipamentul achiziționat:** listați principalele elemente ale echipamentului ce urmează să fie achiziționat prin proiect și furnizați detalii privind utilizarea acestuia după terminarea proiectului. Pentru proiectele LIFE+ Natura, luați în considerare că, conform art. 25.9 din Prevederi Comune, eligibilitatea bunurilor durabile

achiziționate prin intermediul proiectului va fi subiectul beneficiarului și partenerilor ce vor atribui aceste bunuri **definitiv activităților de conservare a naturii** după terminarea proiectului.

- **În ce măsură rezultatele și experiența proiectului vor fi diseminate acelor persoane și/sau organizații care le pot folosi cel mai bine, în mod activ, după terminarea proiectului? (identificați aceste persoane/organizații):** specificați modul în care vor continua activitățile de diseminare după terminarea proiectului. **Acest aspect are importanță, în special, pentru toate proiectele LIFE+ Biodiversitate și pentru proiectele LIFE+ Natura cu caracter demonstrativ.** Listați persoanele/organizațiile ce au fost identificate ca ținte pentru aceste activități de diseminare.

Ghid pentru proiectele LIFE+ Biodiversitate

Formularul B1 – Descriere generală a proiectului (va fi completat în engleză)

Vă rugăm să faceți o descriere generală a proiectului. Descrierea trebuie să fie structurată, concisă și clară. Trebuie să includă:

- **Obiectivele proiectului** : listați obiectivele proiectului în ordine descrescătoare a importanței. Obiectivele trebuie să fie realiste (să poată fi îndeplinite în perioada de desfășurare a proiectului, cu bugetul și măsurile propuse), clare (fără ambiguități), orientate în principal către problemele de mediu identificate și să se adreseze direct problemelor identificate în formularul B2.
- **Acțiunile și mijloacele implicate:** explicați clar ce mijloace vor fi utilizate pe perioada proiectului, pentru a putea îndeplini obiectivele menționate mai sus (nu vor fi specificate mijloacele financiare). Trebuie să se arate că există o legătură clară între acțiunile și măsurile propuse și obiectivele proiectului.
- **Rezultate așteptate (cuantificate pe cât este posibil):** listați principalele rezultate așteptate la finalul proiectului. Trebuie să fie direct legate de problemele țintă de biodiversitate ale proiectului și de obiectivele proiectului. Rezultatele așteptate trebuie să fie concrete, realiste și **cuantificate** atât cât este posibil. Din moment ce realizările finale vor fi analizate în funcție de rezultatele așteptate, asigurați-vă că rezultatele așteptate sunt bine definite și bine cuantificate.

La finalul formularului, aplicanții sunt rugați să specifice dacă proiectul poate fi considerat un **proiect de adaptare la schimbările climatice**, prin bifarea căsuței corespunzătoare. Un proiect de adaptare la schimbările climatice este definit ca un proiect în care principalele acțiuni sunt orientate către inițiative și măsuri ce pot fi folosite la reducerea vulnerabilității sistemelor naturale și umane față de efectele schimbărilor climatice.

Formularul B2a

Problema de Biodiversitate vizată: Va rugăm să descrieți problema de biodiversitate vizată de proiect și statutul de conservare/biodiversității în zona proiectului. În situația în care proiectul nu include acțiuni care vizează zonă definită, trebuie să se descrie stadiul biodiversității/conservării la zona orașului, arealului, regiunii etc.

În cazul în care proiectul vizează specii și/sau habitate, vă rugăm să furnizați pentru fiecare dintre specii/habitate principale aceleași informații ca pentru proiectele LIFE + Natură (a se vedea forma B2c).

Aspectele inovatoare ale proiectului: Vă rugăm să arătați aspectele inovatoare ale proiectului. Realizați o descriere tehnică a inovării propuse, elementele noi și îmbunătățirile aduse. Descrieți cercetările anterioare și experiența acumulată în pregătirea pentru implementarea proiectului.

N.B. Transferul tehnologie sau practică (fără o dezvoltare reală a caracterul inovativ) nu poate fi considerat inovator. De asemenea, proiectele care implică cercetarea pură și activități de dezvoltare sau pur și simplu pregătitoare (studii, anchete, etc) pot nu fi considerate inovatoare.

Formularul B3

Caracterul demonstrativ: arătați care este caracteul demonstrativ al proiectului

Valoarea adăugată europeană a proiectului și a acțiunilor: menționați valoarea adăugată a proiectului pentru beneficiul biodiversității sau al speciilor/habitatelor țintă. Precizați cum ar fi situația dacă proiectul nu s-ar implementa. Specificați în ce măsură metodele și tehnicile demonstrative/inovative vor fi replicate în UE. Indicați în ce măsură problema de biodiversitate vizată este de importanță europeană și în ce măsură rezultatele proiectului (dacă sunt de succes și aplicabile la scară largă) pot să face o diferență semnificativă a biodiversității la nivelul UE.

Trebuie să faceți o descriere clară a scopului geografic. O **abordare trans-națională** și/sau un **parteneriat multinațional** pot fi considerate ca valori adăugate europene, dacă sunt bine justificate aici.

Eforturi de reducere a „carbon footprint”: explicați cum intenționați să asigurați nivelul scăzut al „carbon footprint”.

Formularul B4 – implicarea factorilor interesați și publicul țintă al proiectului

Specificați părților interesate modalitatea de implicare în propunere și specificați ce tip de activitate și rezultat se dorește din partea lor.

Descrieți grupul țintă și metodele de diseminare a cunoștințelor. Comentarii pe marginea activităților de interes general și/sau de comercializare a conceptului în timpul și după implementare.

Formularul B5 - constrângeri așteptate și riscurile legate de proiect

Este important ca aplicanții să identifice toate posibilele **evenimente externe** ("constrângeri și riscuri") care ar putea avea **efecte negative majore** asupra implementării cu succes a proiectului. Listați constrângerile și riscurile identificate, în ordinea descrescătoare a importanței. Vă rugăm, de asemenea, indicați orice constrângere posibilă și riscuri cauzate de **mediului socio-economic**. Pentru fiecare constrângere și fiecare risc identificat, vă rugăm să precizați cum aveți în vedere că depășirea acestuia.

Se recomandă includerea în această secțiune a oricărui detaliu cu privire la licențe, permise, etc, și să specificați ce tip de susținere aveți din partea autorității competente responsabile cu astfel de situații.

În cele din urmă, vă rugăm să detaliați cum ați luat în considerare riscurile identificate în planificarea proiectului (planificare timp, buget, etc), precum și definirea acțiunilor.

Formă B6 - Continuarea/valorificarea rezultatelor proiectului după finalizare

Descrieți modalitatea în care proiectul va fi continuat după încheierea finanțării LIFE +, și ce tip de acțiuni sunt necesare pentru a consolida rezultatele, pentru a asigura statutul favorabil de conservare a speciile/habitatelor țintă și/sau aspectelor legate de biodiversitate. Vă rugăm să precizați ce mecanisme vor fi puse în aplicare pentru a se asigura că acest lucru va fi făcut. Acest tip de informații sunt pur orientative și vor fi actualizate pe durata de viață a proiectului.

În special, vă rugăm să răspundeți la următoarele întrebări:

• **Ce acțiuni vor trebui efectuate sau continuate și după încheierea proiectului?** Listați aceste acțiuni proiect indicând codul de referință (ex., A1, A2 ...) și titlu.

• **Cum va fi realizat acest lucru, ce resurse vor fi necesare pentru a efectua aceste acțiuni?** Vă rugăm să specificați modalitatea în care acțiunile de mai sus vor fi continuate după proiect, prin cine, în ce interval de timp și cu ce finanțare.

• **statut de protecție național/local al siturilor/speciilor/habitatelor țintă (în cazul în care sunt relevante):** Vă rugăm să specificați ce statut de protecție se va obține în timpul sau după încheierea proiectului și când.

• **Cum, când și de către cine vor fi utilizate echipamentele achiziționate după finalizarea proiectului:** Vă rugăm să enumerați principalele piese de echipament care urmează să fie achiziționate în cadrul proiectului și furnizați detalii privind utilizarea lor după terminarea proiectului. Vă rugăm să rețineți că, în conformitate cu articolul 25.9 din Prevederile Comune, eligibilitatea bunurilor achiziționate în cadrul proiectului va constui subiectul beneficiarilor care vor atribui definitiv aceste bunuri la activități de conservare a naturii după terminarea proiectului.

• **În ce măsură vor fi rezultatele și lecțiile învățate din proiect, diseminate în mod activ după finalizarea proiectului către acele persoane și/sau organizații care ar putea face cea mai bună utilizare a acestora? (Vă rugăm să identifice aceste persoane / organizații):** specificați modul în care activitățile de diseminare vor continua după terminarea proiectului. **Acest lucru este de o importanță deosebită pentru toate proiectele LIFE + Biodiversitate.** Listați persoanele/organizațiile care au fost până în prezent identificate ca ținte pentru aceste activități de diseminare

Part C – Descrierea detaliilor tehnice ale acțiunilor propuse

Ghid pentru proiectele LIFE+ Natura

În această secțiune, solicitantul trebuie să listeze **toate acțiunile ce vor fi implementate prin intermediul proiectului**. Sunt 6 tipuri de acțiuni:

- A. Acțiuni pregătitoare, elaborarea planurilor de management și/sau planuri de acțiune
- B. Cumpărarea/închirierea terenului și/sau plățile compensatorii pentru drepturile de utilizare
- C. Acțiuni concrete de conservare
- D. Monitorizarea impactului acțiunilor proiectului (obligatoriu dacă sunt acțiuni concrete de conservare)
- E. Conștientizare publică și diseminarea rezultatelor (obligatoriu)
- F. Revizuirea operațiilor proiectului și monitorizarea (obligatoriu).

Pentru fiecare tip de acțiune (A, B, C...), trebuie să se listeze diferite acțiuni: A1, A2 ..., B1, B2 ... C1, C2 ... etc. Este recomandat ca fiecare acțiune care se așteaptă să aibă un rezultat important pentru proiect, să fie prezentată ca o **acțiune separată** (ex. pregătirea unui plan de management, cumpărarea a X ha de teren).

Acțiunile trebuie să fie descrise cât mai precis posibil, iar descrierea unei acțiuni nu trebuie să depășească o pagină. Descrierea poate fi însoțită de **hărți** care să localizeze acțiunea, grafice explicative, tabele sau imagini care pot fi incluse în formular folosind butonul „Pictures”. Astfel de hărți detaliate ale acțiunilor prevăzute de proiect pot fi depuse la **anexe** (vezi mai jos).

Descrierea fiecărei acțiuni trebuie să indice clar legătura cu alte acțiuni (ex. acțiunea C2 urmărește cumpărarea de teren în acțiunea B1 care urmărește pregătirea în acțiunea A2) și trebuie în mod clar (și în termeni cantitativi) să indice modul în care contribuie la rezultatele obiectivelor proiectului. Trebuie să existe o **coerență clară între formularele tehnice și formularele financiare**.

Pentru fiecare acțiune este necesar să se furnizeze următoarele informații:

- **Numele acțiunii:** numele trebuie să fie scurt (maximum 200 caractere) și să arate clar obiectivul acțiunii.
- **Descrierea (ce, cum, unde și când):** va fi descris conținutul acțiunii specificând ce va fi făcut, cu ce mijloace, localizarea, pe ce perioadă și cu ce termen limită.
- **Motivul pentru care această acțiune este necesară:** specificați de ce acțiunea respectivă este necesară și cum va contribui la atingerea obiectivelor proiectului.
- **Organizația responsabilă pentru implementare:** specificați care dintre beneficiarii proiectului va implementa acțiunea respectivă. Dacă sunt implicați mai mulți beneficiari în proiect, oferiți detalii cu fiecare beneficiar ce acțiuni va realiza.
- **Rezultate așteptate (pe cât este posibil informații cantitative):** specificați concis ce rezultate vor fi obținute la terminarea acțiunii (ex. xx ha de pășune reabilitată sau yy ha de teren cumpărat) și ce produse livrabile vor fi obținute (ex. ghid de management).
- **Estimarea costurilor:** rezumați modalitatea în care ați estimat costurile acestei acțiuni (ex: nr. ha*cost/ha, nr. de zile * costul mediu/zi). Verificați dacă costurile specificate aici sunt conform cu datele trecute în formularele financiare.

Mai jos veți găsi indicații privind informațiile adiționale ce sunt necesare pentru acțiunile specifice.

Formularul C0 – lista tuturor acțiunilor

Acest formular permite solicitantului să stabilească toate acțiunile prevăzute în proiect, clasificate pe tipuri de acțiune (A, B, C, ...)

- **Numărul acțiunii** numărul fiecărei acțiuni, și anume litera categoriei + numărul specific în acea categorie (de ex. A1, A2, ..., C1, C2,...) este furnizat automat.
- **Numele acțiunii:** Asigurați-vă că numele este scurt (maximum 200 de caractere) și că aceasta reflectă în mod clar obiectivul acțiunii.

Foarte important: acțiunile proiectului trebuie să fie formulate înainte de a putea introduce costurile în formularul financiar F.

Formularul C1a – A. Acțiuni pregătitoare, elaborarea planurilor de management și/sau planuri de acțiune

Acțiunile pregătitoare trebuie să acopere tot ceea ce este necesar pentru a pregăti startul sau implementarea corespunzătoare a celorlalte acțiuni ale proiectului indicate în secțiunile B, C, D, E sau F. Acest lucru implică pregătirea documentelor tehnice (planuri, pregătirea inventarelor,...) și a oricăror proceduri administrative sau legale (consultații, chemări de participare, deliberări, instruire etc.).

Dacă este prevăzută elaborarea unui plan de management și/sau a unui plan de acțiune, trebuie să descrieți acțiunile pregătitoare ce vor asigura implementarea acestor planuri (ex. adoptarea planului de către autoritățile competente înainte de terminarea proiectului).

Acolo unde acțiunile pregătitoare nu conduc la implementarea directă pe perioada de desfășurare a proiectului, descrierea acestora trebuie să includă un set suficient de explicații, angajamente și garanții ce vor asigura implementarea după garantarea proiectului. Altfel de acțiuni pot fi șterse din proiect.

Notă: numai acțiunile concrete de conservare trebuie listate ca acțiuni C și descrise în formularul C1c. foarte mulți aplicanți listează în mod incorect drept acțiuni C, acțiunile care nu sunt acțiuni concrete de conservare (ex. acțiuni care fac referire la inventarii, planuri de management, monitorizare, ghiduri de management, comunicare cu stakeholderi etc.).

Formularul C1b – B. Cumpărarea/închirierea terenului și plata compensatorie pentru drepturile de utilizare:

Este important ca descrierea fiecărei acțiuni să indice clar cum va fi îndeplinită **fiecare** din cele 11 condiții de eligibilitate (menționate anterior, vezi secțiunea 2.2.b de cumpărare a terenului).

Pentru fiecare acțiune, arătați stadiul discuțiilor cu proprietarii. Dacă au fost consultați și dacă sunt de acord. Specificați ce tipuri de habitate vor fi cumpărate/închiriate și unde sunt localizate. De asemenea, specificați cât teren va fi cumpărat/închiriat pentru fiecare tip de habitat și justificați propunerea de cost/ha în relație cu prețurile curente ale terenurilor. Dacă terenul va fi cumpărat **prin teren la schimb**, acest lucru trebuie specificat cât mai clar posibil (pentru ca schimbul să fie eligibil, trebuie să se finalizeze înainte de terminarea proiectului). Dacă terenul va fi cumpărat sau închiriat pentru a putea desfășura anumite acțiuni din cadrul proiectului, **indicați care sunt acțiunile** dependente de cumpărarea terenului. Dacă există, specificați un **teren „alternativ”** ce va fi cumpărat în cazul unor dificultăți legate de cumpărarea terenului inițial.

Formularul C1c – C. Acțiuni concrete de conservare

Specificați în mod clar dacă există vreo acțiune dependentă de acțiunile pregătitoare sau de cumpărarea/închirierea terenului.

Pentru toate acțiunile concrete de conservare ce vor fi efectuate, arătați care vor fi **tipurile de habitat, specii sau biodiversitate afectate** și în ce mod sunt relaționate obiectivelor proiectului. Informațiile privind localizarea și impactul așteptat pentru fiecare din aceste acțiuni vor fi clare și concise. Indicați cine se va ocupa de menținerea acestora după terminarea proiectului, acolo unde este necesar.

Dacă beneficiarul sau partenerii au nevoie de construirea **unei infrastructuri sau de cumpărarea de echipamente sau animale** (ex. bovine), acești itemi vor fi listați, descriși și justificați în detaliu. Costurile aferente vor fi identificate clar în formularele financiare F.

Dacă este cazul, specificați cum, de către cine și prin ce mijloace financiare acțiunile **vor fi continuate** după terminarea proiectului. Nu uitați că orice plată anticipată pentru managementul acțiunilor ce va avea loc după terminarea proiectului este neeligibilă pentru finanțarea LIFE+.

Rezultatele tuturor acțiunilor C trebuie să fie **concrete, măsurabile și să prezinte un beneficiu clar** pentru habitat, specii și/sau biodiversitate. Acest beneficiu trebuie să fie **măsurabil** și trebuie măsurat și evaluat prin **metodele de monitorizare propuse în secțiunea D**. Rezultatul fiecărei acțiuni trebuie să fie specificat în secțiunea „rezultate așteptate”. Trebuie să fie cuantificat atunci când este posibil.

Formularul C1d –E monitorizarea impactului pe care îl au acțiunile proiectului (obligatoriu dacă sunt acțiuni concrete de conservare)

Toate proiectele care prevăd acțiuni concrete de conservare (ex. care nu se încadrează în niciuna dintre excepțiile enumerate în secțiunea 2.2.a) trebuie să includă acțiuni separate de monitorizare a impactului pentru a măsura și documenta eficacitatea acțiunilor proiectului în comparație cu situația inițială, obiectivele și rezultatele așteptate. Trebuie să se identifice indicatori specifici. Trebuie să se prevadă raportarea regulată a acțiunilor de monitorizare. Astfel, trebuie să fie prevăzută o acțiune de "monitorizare" cu bugetul propriu. În descrierea acestei acțiuni, "protocolul de monitorizare", "indicatorii de monitorizare" și "sursele de verificare", trebuie să fie identificate și descrise.

Pentru proiectele care au un caracter demonstrativ sau de inovare, această acțiune trebuie, de asemenea, în mod clar să includă evaluarea tehnicilor și metodelor demonstrate.

Următoarea activitate este considerată obligatorie și va fi inclusă ca o acțiune separată în formularul C1d: o evaluare a **impactului socio-economic** al acțiunilor proiectului asupra economiei locale și populației, precum și asupra **restaurării funcțiilor ecosistemului**. Aceasta poate lua forma unui studiu de consolidare a datelor și rezultatelor proiectului pe durata de viață a proiectului, care urmează să fie livrate cu raportul final.

Formularul C1e - E. Conștientizarea publică și diseminarea rezultatelor (obligatoriu)

Pentru fiecare acțiune specificați și justificați publicul țintă. Dacă o acțiune implică întâlniri (ex. cu stakeholderii locali) trebuie să specificați câte întâlniri, unde, când și cine va participa, ce se va discuta, câte persoane sunt așteptate și cum va ajuta proiectului. Dacă o acțiune face referire la broșuri, pliante, publicații..., specificați câte copii, câte pagini (dimensiune, culoare...), cui vor fi distribuite și când. Dacă o acțiune face referire la un film, specificați formatul, durata, numărul de copii, când va fi lansat, etc. În cazul unor vizite specificați ce se va face, unde, câți vizitatori, cum va ajuta proiectul. Dacă participanții la proiect plănuiesc prezentarea rezultatelor proiectului prin intermediul evenimentelor naționale/internaționale (conferințe, congrese) trebuie să se explice foarte clar relevanța și valoarea adăugată.

Rezultatele tuturor acțiunilor trebuie să fie în termeni calitativi și cantitativi (ex. îmbunătățirea susținerii din partea comunității locale, 2500 persoane informate, 3000 de newslettere puse în circulație...), indicând astfel modul în care folosesc obiectivelor proiectului.

Următoarele acțiuni de diseminare sunt considerate obligatorii și trebuie incluse ca acțiuni în formularul C1:

- **Panouri de notificare** care să descrie proiectul, vor fi plasate în locuri accesibile publicului. Logo-ul LIFE va apărea întotdeauna pe acestea.
- O descriere a proiectului va fi inclusă în paginile **web** nou create sau deja existente (împreună cu logo-ul LIFE) ce va oferi detalii privind obiectivele, acțiunile, progresul și rezultatele. Site-ul web va fi periodic îmbunătățit.
- La terminarea proiectului, beneficiarul trebuie să realizeze un **raport** pe suport hârtie și electronic. Raportul va fi format din 5 – 10 pagini și va prezenta obiectivele, acțiunile și rezultatele proiectului publicului general.

Următoarele activități de diseminare nu sunt considerate obligatorii, dar, dacă sunt prevăzute, vor fi incluse ca acțiuni în formularul C1:

- **Orice activitate media** (conferințe de presă, întâlniri cu sau vizite ale jurnaliștilor, articole de presă)
- **Organizare evenimente:** întâlniri de informare a publicului, întâlniri cu grupurile de interes, vizite....Se va descrie clar ce se intenționează și cum va contribui la obiectivele proiectului. Descrieți rezultatul final.
- **Workshop-uri, seminarii, conferințe:** dacă beneficiarii/partenerii participă la acestea, precizați care sunt (în cazul în care se cunosc). Dacă beneficiarul/partenerul organizează, precizați care este tema, cum va contribui la obiective și cine va participa (dacă este posibil, beneficiarii care implementează sau au implementat proiecte similare, pentru a întări rețeaua). Se va descrie rezultatul fiecărui eveniment și modul în care va fi diseminat.
- **Broșuri, filme, hărți pentru vizitatori:** specificați ce se intenționează să se facă (subiectul, numărul de copii, către cine se vor distribui). Toate aceste materiale trebuie să aibă specificat clar suportul financiar LIFE+ (inclusiv logo-ul LIFE) pentru a fi considerate eligibile pentru rambursare, iar o copie a fiecărui produs va fi anexată raportului de progres sau raportului final.

- **Publicații tehnice ale proiectului:** dacă se cunoaște, specificați în ce revistă de specialitate se va face. Aceste publicații trebuie să cunoască suportul financiar al Comunității.

Formularul C1f – F. Operații generale ale proiectului și monitorizare (obligatoriu)

Solicitantul trebuie să listeze toate acțiunile ce au ca scop gospodărirea/operarea proiectului și monitorizarea impactului acțiunilor concrete de conservare asupra habitatului, speciilor și/sau biodiversității țintă a proiectului.

Operații generale ale proiectului:

Fiecare proiect trebuie să includă una sau mai multe acțiuni distincte numite „Managementul proiectului realizat de (numele beneficiarului)”. Această/aceste acțiune(i) trebuie să includă descrierea **echipei** de management a proiectului și să descrie managementul și obligațiile de raportare ale participanților la proiect. Managementul trebuie descris chiar dacă nu sunt percepute costuri pentru acest proiect. Raportarea trebuie să includă pregătirea raportului de progres anual, raport pe termen mediu și final cu plățile cerute.

Includeți o **schemă de management** a personalului tehnic și administrativ implicat. Această schemă trebuie să arate că beneficiarul (Managerul de proiect) deține autoritatea și controlul eficient al echipei, chiar dacă o parte a managementului proiectului este externalizat. Specificați dacă personalul **are experiență anterioară în managementul proiectului**.

Relația cu alte proiecte:

Relația cu alte proiecte (inclusiv proiecte LIFE III și/sau LIFE+), activități cu schimb de informație, etc. trebuie să se distingă în cadrul unei categorii E de acțiuni obligatorii cu buget separat.

Audit:

Acolo unde este necesar, un auditor independent numit de beneficiar trebuie să verifice declarațiile financiare furnizate comisiei în raportul final. Acest audit, nu trebuie să verifice numai respectarea legislației naționale și a regulilor de contabilitate, ci trebuie să certifice că toate costurile efectuate respectă Prevederile Comune LIFE+. În formularele financiare, costurile pentru audit trebuie să se regăsească la item-ul „asistență externă”.

Beneficiarul coordonator trebuie să realizeze paln numit " Plan de conservare After-LIFE", ca un capitol separat al raportului final. Acesta va fie realizat în limba beneficiarului și (opțional) în limba engleză, pe suport hârtie și în format electronic. Acest plan va stabili modalitatea în care sunt planificate să continue și să se dezvolte acțiunile inițiate în proiectul dumneavoastră LIFE în anii care vor urma finalizării proiectului, și modalitatea în care va fi asigurat managementul pe termen lung a sitului / habitatelor/speciilor. Acesta ar trebui să ofere detalii cu privire la ce tipuri de acțiuni vor fi efectuate, când, de către cine, și ce surse de finanțare vor fi utilizate. O acțiune F, nouă și separată, trebui prevăzută în proiect (cu un cost de 0 €) iat planul trebuie adăugat la lista de produse livrabile.

Ghid pentru proiectele LIFE+ Biodiversitate

În această secțiune, solicitantul trebuie să listeze **toate acțiunile ce vor fi implementate prin intermediul proiectului**. Sunt 5 tipuri de acțiuni:

- A. Acțiuni pregătitoare, elaborarea planurilor de management și/sau planuri de acțiune
- (B. Notă: nu există acțiuni B de cumpărarea/închirierea terenului și/sau plățile compensatorii nu sunt eligibile)
- C. Acțiuni concrete de conservare

- D. Monitorizarea impactului acțiunilor proiectului (obligatoriu dacă sunt acțiuni concrete de conservare)
- E. Conștientizare publică și diseminarea rezultatelor (obligatoriu)
- F. Revizuirea operațiilor proiectului și monitorizarea (obligatoriu).

Pentru fiecare tip de acțiune (A, C, D...), trebuie să se listeze diferite acțiuni: A1, A2 ..., C1, C2 ... D1, D2 ... etc. Este recomandat ca fiecare acțiune care se așteaptă să aibă un rezultat important pentru proiect, să fie prezentată ca o **acțiune separată** (ex. pregătirea unui plan de management, organizarea unei conferințe).

Acțiunile trebuie să fie descrise cât mai precis posibil, iar descrierea unei acțiuni nu trebuie să depășească o pagină. Descrierea poate fi însoțită de **hărți** care să localizeze acțiunea, grafice explicative, tabele sau imagini care pot fi incluse în formular folosind butonul „Pictures”. Astfel de hărți detaliate ale acțiunilor prevăzute de proiect pot fi depuse la **anexe** (vezi mai jos).

Descrierea fiecărei acțiuni trebuie să arate legătura cu alte acțiuni și să indice clar (și în termeni cantitativi) modul în care contribuie la obiectivul general al proiectului. Trebuie să existe o **coerență clară între formularele tehnice și formularele financiare**.

Pentru fiecare acțiune este necesar să se furnizeze următoarele informații:

- **Numele acțiunii:** numele trebuie să fie scurt (maximum 200 caractere) și să arate clar obiectivul acțiunii.
- **Descrierea (ce, cum, unde și când):** va fi descris conținutul acțiunii specificând ce va fi făcut, cu ce mijloace, localizarea, pe ce perioadă și cu ce termen limită.
- **Motivul pentru care această acțiune este necesară:** specificați de ce acțiunea respectivă este necesară și cum va contribui la atingerea obiectivelor proiectului.
- **Organizația responsabilă pentru implementare:** specificați care dintre beneficiarii proiectului va implementa acțiunea respectivă. Dacă sunt implicați mai mulți beneficiari în proiect, oferiți detalii cu fiecare beneficiar ce acțiuni va realiza.
- **Rezultate așteptate (pe cât este posibil informații cantitative):** specificați concis ce rezultate vor fi obținute la terminarea acțiunii (ex. xx ha teren monitorizat) și ce produse livrabile vor fi obținute (ex. ghid de management).
- **Estimarea costurilor:** rezumați modalitatea în care ați estimat costurile acestei acțiuni (ex: nr. ha*cost/ha, nr. de zile * costul mediu/zi). Nu indicați pur și simplu costul total al acțiunii, trebuie să oferiți detalii cu privire la diferite calcule și estimări care stau la baza costului total. Vă rugăm să verificați dacă sumele indicate aici sunt în concordanță cu datele de pe formularele financiare.

Mai jos veți găsi indicații privind informațiile adiționale ce sunt necesare pentru acțiunile specifice.

Formularul C0 – lista tuturor acțiunilor

Acest formular permite solicitantului să stabilească toate acțiunile prevăzute în proiect, clasificate pe tipuri de acțiune (A, C, ...)

- **Numărul acțiunii** numărul fiecărei acțiuni, și anume litera categoriei + numărul specific în acea categorie (de ex. A1, A2, ..., C1, C2,...) este generat automat.
- **Numele acțiunii:** Asigurați-vă că numele este scurt (maximum 200 de caractere) și că aceasta reflectă în mod clar obiectivul acțiunii.

Foarte important: acțiunile proiectului trebuie formulate înainte de a putea introduce costurile în formularul financiar F.

Formularul C1a – A. Acțiuni pregătitoare, elaborarea planurilor de management și/sau planuri de acțiune

Acțiunile pregătitoare trebuie să acopere tot ceea ce este necesar pentru a pregăti startul sau implementarea corespunzătoare a celorlalte acțiuni ale proiectului indicate în secțiunile C, D, E sau F. Acest lucru implică pregătirea documentelor tehnice (planuri, pregătirea inventarelor,...) și a oricăror proceduri administrative sau legale (consultații, chemări de participare, deliberări, instruire etc.).

Dacă este prevăzută elaborarea unui plan de management și/sau a unui plan de acțiune, trebuie să descrieți acțiunile pregătitoare ce vor asigura implementarea acestor planuri (ex. adoptarea planului de către autoritățile competente înainte de terminarea proiectului).

Acolo unde acțiunile pregătitoare nu conduc la implementarea directă pe perioada de desfășurare a proiectului, descrierea acestora trebuie să includă un set suficient de explicații, angajamente și garanții ce vor asigura implementarea după garantarea proiectului. Altfel de acțiuni pot fi șterse din proiect.

Notă: numai acțiunile concrete de conservare trebuie listate ca acțiuni C și descrise în formularul C1c. foarte mulți aplicanți listează în mod incorect drept acțiuni C, acțiunile care nu sunt acțiuni concrete de conservare (ex. acțiuni care fac referire la inventarii, planuri de management, monitorizare, ghiduri de management, comunicare cu stakeholderi etc.).

Formularul C1c – C. Acțiuni concrete de conservare

Specificați în mod clar dacă există vreo acțiune dependentă de acțiunile pregătitoare sau de cumpărarea/închirierea terenului.

Pentru toate acțiunile demonstrative ce vor fi efectuate, arătați căror probleme de biodiversitate se adresează și în ce mod sunt relaționate obiectivelor proiectului. Informațiile privind localizarea și impactul așteptat pentru fiecare din aceste acțiuni vor fi clare și concise. Indicați cine se va ocupa de menținerea acestora după terminarea proiectului, acolo unde este necesar.

Dacă beneficiarul sau partenerii au nevoie de construirea **unei infrastructuri sau de cumpărarea de echipamente sau animale** (ex. bovine) pentru scopuri demonstrative, acești itemi vor fi listați, descriși și justificați în detaliu.

Dacă este cazul, specificați cum, de către cine și prin ce mijloace financiare acțiunile **vor fi continuate** după terminarea proiectului. Nu uitați că orice plată anticipată pentru managementul acțiunilor ce va avea loc după terminarea proiectului este neeligibilă pentru finanțarea LIFE+.

Rezultatele tuturor acțiunilor C trebuie să fie **concrete, măsurabile și să prezinte un beneficiu clar** pentru biodiversitate. Acest beneficiu trebuie să fie **măsurabil** și trebuie măsurat și evaluat prin **metodele de monitorizare propuse în secțiunea D**. Rezultatul fiecărei acțiuni trebuie să fie specificat în secțiunea „rezultate așteptate”. Trebuie să fie **cuantificat** atunci când este posibil.

Formularul C1d –D monitorizarea impactului pe care îl au acțiunile proiectului (obligatoriu dacă sunt acțiuni concrete de conservare)

Toate proiectele care prevăd acțiuni concrete de conservare (ex. care nu se încadrează în niciuna dintre excepțiile enumerate în secțiunea 2.2.a) trebuie să includă acțiuni separate de monitorizare a impactului pentru a măsura și documenta eficacitatea acțiunilor proiectului în comparație cu situația inițială, obiectivele și rezultatele așteptate. Trebuie să se identifice indicatori specifici. Trebuie să se prevadă raportarea regulată a acțiunilor de monitorizare. Astfel, trebuie să fie prevăzută o acțiune de "monitorizare" cu bugetul propriu. În descrierea acestei acțiuni, " protocolul de monitorizare", "indicatorii de monitorizare" și "sursele de verificare", trebuie să fie identificate și descrise.

Formularul C1e - E. Conștientizarea publică și diseminarea rezultatelor (obligatoriu)

Pentru fiecare acțiune specificați și justificați publicul țintă. Dacă o acțiune implică întâlniri (ex. cu stakeholderii locali) trebuie să specificați câte întâlniri, unde, când și cine va participa, ce se va discuta, câte persoane sunt așteptate și cum va ajuta proiectului. Dacă o acțiune face referire la broșuri, pliante, publicații..., specificați câte copii, câte pagini (dimensiune, culoare...), cui vor fi distribuite și când. Dacă o acțiune face referire la un film, specificați formatul, durata, numărul de copii, când va fi lansat, etc. În cazul unor vizite specificați ce se va face, unde, câți vizitatori, cum va ajuta proiectul. Dacă participanții la proiect plănuiesc prezentarea rezultatelor proiectului prin intermediul evenimentelor naționale/internaționale (conferințe, congrese) trebuie să se explice foarte clar relevanța și valoarea adăugată.

Rezultatele tuturor acțiunilor trebuie să fie în termeni calitativi și cantitativi (ex. îmbunătățirea susținerii din partea comunității locale, 2500 persoane informate, 3000 de newslettere puse în circulație...), indicând astfel modul în care folosesc obiectivelor proiectului.

Următoarele acțiuni de diseminare sunt considerate obligatorii și trebuie incluse ca acțiuni în formularul C1e:

- **Panouri de notificare** care să descrie proiectul, vor fi plasate în locuri accesibile publicului. Logo-ul LIFE va apărea întotdeauna pe acestea.
- O descriere a proiectului va fi inclusă în paginile **web** nou create sau deja existente (împreună cu logo-ul LIFE) ce va oferi detalii privind obiectivele, acțiunile, progresul și rezultatele. Site-ul web va fi periodic îmbunătățit.
- La terminarea proiectului, beneficiarul trebuie să realizeze un **raport** pe suport hârtie și electronic. Raportul va fi format din 5 – 10 pagini și va prezenta obiectivele, acțiunile și rezultatele proiectului publicului general.

Următoarele activități de diseminare nu sunt considerate obligatorii, dar, dacă sunt prevăzute, vor fi incluse ca acțiuni în formularul C1:

- **Orice activitate media** (conferințe de presă, întâlniri cu sau vizite ale jurnaliștilor, articole de presă)
- **Organizare evenimente:** întâlniri de informare a publicului, întâlniri cu grupurile de interes, vizite....Se va descrie clar ce se intenționează și cum va contribui la obiectivele proiectului. Descrieți rezultatul final.
- **Workshop-uri, seminarii, conferințe:** dacă beneficiarii/partenerii participă la acestea, precizați care sunt (în cazul în care se cunosc). Dacă beneficiarul/partenerul organizează, precizați care este tema, cum va contribui la obiective și cine va participa (dacă este posibil, beneficiarii care implementează sau au implementat proiecte similare, pentru a întări rețeaua). Se va descrie rezultatul fiecărui eveniment și modul în care va fi diseminat.
- **Broșuri, filme, hărți pentru vizitatori:** specificați ce se intenționează să se facă (subiectul, numărul de copii, către cine se vor distribui). Toate aceste materiale trebuie să aibă specificat clar suportul financiar LIFE+ (inclusiv logo-ul LIFE) pentru a fi considerate eligibile pentru rambursare, iar o copie a fiecărui produs va fi anexată raportului de progres sau raportului final.
- **Publicații tehnice ale proiectului:** dacă se cunoaște, specificați în ce revistă de specialitate se va face. Aceste publicații trebuie să cunoască suportul financiar al Comunității.

Formularul C1f – F. Operații generale ale proiectului și monitorizare (obligatoriu)

Solicitantul trebuie să listeze toate acțiunile ce au ca scop gospodărirea/operarea proiectului și monitorizarea impactului acțiunilor concrete de conservare asupra habitatului, speciilor și/sau biodiversității țintă a proiectului.

Operații generale ale proiectului:

Fiecare proiect trebuie să includă una sau mai multe acțiuni distincte numite „Managementul proiectului realizat de (numele beneficiarului)”. Această/aceste acțiune(i) trebuie să includă descrierea **echipei** de management a proiectului și să descrie managementul și obligațiile de raportare ale participanților la proiect. Managementul trebuie descris chiar dacă nu sunt percepute costuri pentru acest proiect. Raportarea trebuie să includă pregătirea raportului de progres anual, raport pe termen mediu și final cu plățile cerute.

Includeți o **schemă de management** a personalului tehnic și administrativ implicat. Această schemă trebuie să arate că beneficiarul (Managerul de proiect) deține autoritatea și controlul eficient al echipei, chiar dacă o parte a managementului proiectului este externalizat. Specificați dacă personalul **are experiență anterioară în managementul proiectului**.

Relația cu alte proiecte:

Relația cu alte proiecte (inclusiv proiecte LIFE III și/sau LIFE+), activități cu schimb de informație, etc. trebuie să se distingă în cadrul unei categorii E de acțiuni obligatorii cu buget separat.

Audit:

Acolo unde este necesar, un auditor independent numit de beneficiar trebuie să verifice declarațiile financiare furnizate comisiei în raportul final. Acest audit, nu trebuie să verifice numai respectarea legislației naționale și a regulilor de contabilitate, ci trebuie să certifice că toate costurile efectuate respectă Prevederile Comune LIFE+. În formularele financiare, costurile pentru audit trebuie să se regăsească la item-ul „asistență externă”.

Beneficiarul coordonator trebuie să realizeze paln numit " Plan de conservare After-LIFE", ca un capitol separat al raportului final. Acesta va fie realizat în limba beneficiarului și (opțional) în limba engleză, pe suport hârtie și în format electronic. Acest plan va stabili modalitatea în care sunt planificate să continue și să se dezvolte acțiunile inițiate în proiectul dumneavoastră LIFE în anii care vor urma finalizării proiectului, și modalitatea în care va fi asigurat managementul pe termen lung a sitului / habitatelor/speciilor. Acesta ar trebui să ofere detalii cu privire la ce tipuri de acțiuni vor fi efectuate, când, de către cine, și ce surse de finanțare vor fi utilizate. O acțiune F, nouă și separată, trebuie prevăzută în proiect (cu un cost de 0 €) iat planul trebuie adăugat la lista de produse livrabile.

Ghid comun proiectelor LIFE+ Natură și Biodiversitate

Formularul C2 – Produse livrabile și „milestone” ale proiectului și activități de raportare prevăzute

Produse: listați cronologic toate produsele livrabile în ordinea îndeplinirii termenului limită (zi/lună/an). **Produsele livrabile** sunt toate produsele **tangibile** care pot fi încărcate (ex. planuri de management, studii și alte documente, software, video, etc). Pentru fiecare livrare specificați codul asociat acțiunii (ex. A1, C5 etc.) și termenul limită de completare (zi/lună/an). Luați în considerare că fiecare produs livrabil trebuie să fie **depus ca document separat** la Comisie împreună cu raportul final (toate produsele vor purta logo-ul LIFE).

Milestones: listați cronologic toate „milestones” în ordinea îndeplinirii termenului limită (zi/lună/an). „**Milestone**” sunt definite ca momente **cheie** sau fapte de pe perioada de implementare a proiectului

("Nominalizarea Mangerului de proiect", "Cumpărarea terenului", etc). „Milestones” (sau documentele corespunzătoare) nu trebuie depuse la Comisie, se vor menționa în raport dacă au fost îndeplinite sau nu.

Activități de raportare prevăzute: o dată pe an, beneficiarul va raporta Comisiei stadiul tehnic și financiar al proiectului. Rezultatele proiectului și posibilele probleme vor fi subliniate în aceste rapoarte. Primul raport "Raportul inițial", care trebuie să furnizeze la rândul său o evaluare a viabilității proiectului. Dacă proiectul durează mai mult de 24 de luni și cere Comunității o contribuție suplimentară de 300,000 €, dacă beneficiarul are intenția de a solicita o plată intermediară, unul din rapoartele anuale de progres va fi înlocuit cu un raport mai detaliat "Mid-term report with payment request". Pentru proiectele care depășesc perioada de 48 de luni, iar contribuția Comisiei este mai mare de 2 000 000 euro, beneficiarul coordonator trebuie să furnizeze 2 rapoarte intermediare, împreună cu cererea de finanțare intermediară, după ce prevederile art. 28.3 din Prevederile Comune au fost îndeplinite. Un "Final Report with payment request" va fi depus, nu mai târziu de 3 luni de la data terminării proiectului. Raportul de progres trebuie depus pentru a asigura cel puțin un raport primit la fiecare 18 luni (programul de raportare poate fi modificat în faza de revizuire). Pentru mai multe detalii privind obligațiile de raportare în cazul proiectelor LIFE+ consultați Articolul 12 al Prevederilor Comune.

Formularul C3 – Programul acțiunilor

Intr-un tabel, listați în ordine toate acțiunile. Pentru fiecare acțiune a proiectului, bifați perioada de implementare a acțiunii.

Atunci când planificați perioada de implementare a proiectului, luați în considerare că proiectul LIFE+ 2010 nu poate începe mai devreme de 1 iunie 2012. De asemenea, asigurați-vă o perioadă de siguranță la terminarea proiectului, pentru a evita întârzierile neprevăzute.

Anexe:

Hărțile sunt **obligatorii pentru proiect, inclusiv pentru acțiunile legate de situri**. Trebuie să se prezinte o hartă per zonă (sub-zonă). Fiecare hartă trebuie să includă:

- Titlu,
- Dacă este relevant, specificați dacă zona este SPA și/sau SCI, numele și codul Natura 2000,
- Localizarea habitatelor principale țintă ale proiectului,
- Activitățile legate de situri, așa cum sunt planificate în propunere,
- Legenda și scara de realizare a hărții. Legenda include toate acțiunile proiectului care au fost localizate pe hartă. Legenda trebuie să includă numărul și titlul acțiunii (ex. B1-cumpărare teren). Trebuie să includă, de asemenea, explicații privind habitatele localizate pe hartă. Vor fi indicate numele oficiale și codurile habitatelor,
- Limitele siturilor Natura 2000. Dacă propunerea include acțiuni ce vizează speciile țintă sau tipuri de habitate din Directiva Habitare, trebuie să se specifice limitele pSCI/SCI/SAC. Dacă propunerea include acțiuni ce vizează specii din Directiva Păsări, vor fi trecute limitele siturilor SPA.
- Limitele ariei proiectului, dacă sunt diferite de limitele siturilor Natura 2000.
- Pentru informare și numai dacă este util, vor fi trecute limitele de protecție instituite la nivel național sau local,
- Localizarea și extinderea principalelor acțiuni ale proiectului listate în Part C. Aceste acțiuni trebuie specificate în legendă.

Solicitanții trebuie să se asigure că hărțile sunt de **bună calitate** și conțin toate informațiile cerute. Hărțile trebuie prezentate în **format A4 sau A3**, sub formă de documente *.pdf*.

Notă: un proiect LIFE+ Natură poate fi respins dacă hărțile furnizate nu sunt suficiente sau dacă nu furnizează informațiile necesare pentru a determina evaluarea acțiunilor cheie ce vor fi implementate în siturile Natura 2000.

3.2 Formularul financiar de aplicare

Ghid comun pentru proiectele LIFE+ Natură și Biodiversitate

Partea financiară a aplicațiilor LIFE+ Natură constă în 11 formulare FA, FB, FC, F1, F2, F3, F4, (F4a și F4b), F5, F6, F7 și F8

partea financiară a aplicațiilor LIFE+Biodiversitate constă din 10 formulare FA, FB, FC, F1, F2, F3, F4 (F4a, F4b și F4c), F6 și F7.

Important: bugetul proiectului trebuie să includă numai costuri ce sunt în concordanță cu Articolul 25 din Prevederi Comune.

Beneficiarul coordonator și beneficiarii asociației, ca și celelalte organisme ce constituie părți ale aceluiași grup sau deținători, nu se pot comporta ca sub-contractori.

Facturile interne (costuri ce reies din tranzacțiile dintre departamente sau parteneri sau beneficiar) nu sunt acceptate, decât dacă demonstrează că aceste tranzacții sunt cea mai bună valoare și exclud orice element de profit, TVA sau cheltuieli de regie.

Contribuția Comunității se va calcula în funcție de costurile eligibile.

Completați pentru început formularele FC – F8

Formularul FA – buget și finanțarea proiectului

Acest formular este completat în mod automat, în funcție de datele furnizate în celelalte formulare.

Formularul totalizează structura financiară a proiectului prin furnizarea unui buget fragmentat și o estimare a planului de finanțare.

Cheltuielile indirecte (overheads) sunt eligibile până la o rată de 7% din costul total direct eligibil excluzând cumpărarea terenurilor (și cheltuielile care sunt considerate ca fiind indirect eligibile). Celula tabelului va deveni roșie dacă valoarea furnizată de formularul F8 depășește acest prag.

Formularul FB – costuri pentru acțiuni

Acest formular este completat în mod automat, în funcție de datele furnizate în celelalte formulare.

Acest formular este foarte util, realizând legătura dintre informațiile tehnice și costuri

Formularul FC – finanțările proiectului

Acest formular descrie finanțarea proiectului asigurată de către beneficiari și/sau co-finanțatori, precum și contribuția CE cerută per beneficiar.

Bunurile sau serviciile care trebuie furnizate „in kind” (pentru care nu sunt prevăzute sume cash), sunt neeligibile pentru co-finanțarea CE și nu trebuie incluse în bugetul proiectului.

Contribuția Beneficiarului coordonator: specificați suma contribuției financiare asigurată de beneficiarul coordonator. Această sumă nu poate să includă fonduri provenite din alte surse publice sau private alocate special pentru proiect sau pentru o parte a acestuia (trebuie declarată ca altă sursă de co-finanțare).

Contribuția beneficiarului asociat: se va specifica contribuția fiecărui beneficiar asociat în parte, ca în formularul tehnic LIFE + A4. Această sumă nu poate să includă fonduri provenite din alte surse publice sau private alocate special pentru proiect sau pentru o parte a acestuia (trebuie declarată ca altă sursă de co-finanțare).

Suma cerută ca și contribuție CE: specificați suma ce reprezintă contribuția financiară a Comunității cerută de beneficiar și de fiecare beneficiar asociat. Această sumă trebuie să fie în concordanță cu Articolul 24 și 25.2 din Prevederi Comune.

Suma co-finanțată în €: indicați contribuția financiară a fiecărui co-finanțator în parte ca în profilul co-financiar și în formularul de angajamente A6.

Afirmatii generale asupra formularelor F1 – F7

Toate costurile trebuie aduse la cea mai apropiată valoare Euro și trebuie să excludă recuperarea TVA, atunci când acest cost poate fi recuperat de participant de la autoritățile naționale.

Pentru fiecare linie de cost, selectați din meniul care se desfășoară numele scurt al beneficiarului și numărul de acțiune pentru care costul respectiv este alocat. Pentru a adăuga o linie de cost folosiți butonul "+", pentru a șterge o linie cost folosiți butonul "-"

Formularul F1 – Costuri directe de personal

Generalități: Conform Art. 5 (5) din Regulamentul LIFE +, costul salariilor funcționarilor publici poate fi finanțat numai în măsura în care sunt direct implicați în activitățile de implementare a proiectului, activități pe care autoritatea publică nu le-ar fi efectuat în mod obișnuit. Personalul în chestiune trebuie specificat ca secundând proiectul respectiv (contractele/fișele personale trebuie să specifice pe persoana implicată are un număr de x săptămâni/lună în proiectul respectiv).

Mai mult chiar, suma contribuției organismelor publice (în calitate de beneficiar coordonator, beneficiar asociat) la proiect trebuie să depășească (cu cel puțin 2%) sumă costurilor salariale personalului implicat în proiect. Acest lucru va fi verificat atât în faza de selecție cât și în momentul plății finale.

Costurile personalului temporar special angajat pentru proiect și exclusiv dedicat implementării proiectului nu vor fi luate în considerare la calculul contribuției minime a organismelor publice menționat anterior, cu condiția ca:

- a. Contractul acestui tip de angajat să nu înceapă înainte de data semnării acordului de grant și să nu se încheie înainte de terminarea proiectului;
- b. Contractul conține numai specificări la proiectul LIFE+
- c. Personalul în discuție este angajat exclusiv pentru implementarea sarcinilor prevăzute în proiectul LIFE+.

Tipul contractului: indicați exact categoria legală a tipului contractului, funcționari publici/contract permanent/contract temporar/contract de servicii etc. și specificați dacă se desfășoară pe o anumită perioadă de timp sau permanent (part time sau full time).

Contractele individuale poate fi încadrate la categoria contract de servicii, cu condiția ca persoana să-și desfășoare activitatea în cerințele participantului de proiect și sub supravegherea acestuia și se asigură că aceste practici sunt în concordanță cu legislația națională relevantă.

Important: timpul pe care fiecare angajat îl petrece în cadrul proiectului va fi înregistrat regulamentar (ex. zilnic, săptămânal) utilizând tabele orare sau echivalentul unui sistem de înregistrare a programului stabilit și certificat de fiecare participant al proiectului.

Categoria/Rolul în proiect: trebuie să identificați fiecare categorie profesională într-o manieră cât mai clară posibilă pentru a permite Comisiei să monitorizeze resursele de lucru alocate proiectului, analiza costurilor și să efectueze auditul. Atunci când categoria profesională nu explică rolul pe care îl joacă persoana în

proiect trebuie avută în vedere includerea acesteia. *Exemple de categorii de personal/rol pentru proiect: project manager, senior engineer, technician/worker, etc.*

Diurna zilnică: diurna zilnică pentru fiecare membru al personalului este calculată pe baza salariului brut sau a salariului plus cheltuieli sociale obligatorii, excluzând orice alte cheltuieli. Pentru a stabili o propunere de buget, salariul poate fi calculat pe baza unor diurne indicative medii ce sunt acceptabile pentru categoria de personal, sector, țară, tip de organizație, etc. Se va lua în considerare creșterea salarială atunci când se face o estimare a diurnelor zilnice medii pe durata proiectului. Diurnele ce depășesc 400€ trebuie să fie justificate.

Atunci când raportați costurile, pot fi folosite numai costurile obligatorii actuale bazate pe salariile actuale și cheltuieli sociale obligatorii (estimările sau plățile efectuate pe baza diurnelor indicate în propunere nu sunt acceptate).

Numărul total de persoane.zi pe an trebuie calculat pe baza numărului total de ore de muncă/zi conform legislației naționale, înțelegerilor colective, contractului de muncă, etc. Un exemplu pentru determinarea numărului total de zile productive pe an poate fi următorul (se arată numai ce este stabilit prin legislație):

zile/an	365 zile
mai puțin 52 weekend-uri	104 zile
mai puțin vacanțele anuale	21 zile
mai puțin vacanțele legale	15 zile
mai puțin zile de boală/alte (acolo unde este relevant)	10 zile
= Total zile productive	<u>215 zile</u>

Număr de persoane.zi: numărul de persoane.zi care sunt necesare pentru funcționarea proiectului.

Costuri directe de personal: se calculează în mod automat prin multiplicarea numărului total de persoane.zi pentru o anumită categorie cu diurna zilnică a aceleiași categorii.

Formularul F2 – costuri de călătorie și alte costuri asociate

Notă: la această categorie, aplicanții trebuie să prevadă costurile de călătorie pentru 2 persoane din proiect pentru a participa la întâlnirile regionale organizate de reprezentanții CE.

Generalități: pot fi incluse aici numai costurile pentru călătorie și alte costuri asociate acesteia. Costurile legate de participări la conferințe, cum sunt onorariul de conferință, trebuie raportate sub alte costuri. Costul de participare la conferință este eligibil numai dacă proiectul este prezentat la conferință. Numărul de participanți la conferință este limitat la numărul persoanelor justificate tehnic ca absolut necesare.

Destinație (de la/către): specificați țara și numele orașului, dacă sunt deja cunoscute. Dacă este aplicabil, la rubrica vizite repetate în aria proiectului scrieți „aria proiectului”.

În afara Europei: bifați „Da” pentru călătoriile în afara Uniunii Europene.

Scopul călătoriei: scopul călătoriei trebuie descris foarte clar, pentru a permite o evaluare a costurilor în funcție de obiectivele proiectului (exemple: ‘diseminarea evenimentului’, ‘întâlniri de coordonare tehnică’, ‘vizită arie proiect’). De asemenea, inserați numărul de călătorii și numărul de persoane care vor călători.

Este posibil ca pentru descrierea scopului călătoriei sau pentru destinație să folosiți mai multe rânduri, însă costurile trebuie să le specificați grupat, ex. pentru toate întâlnirile tehnice de coordonare. Cu toate acestea, costurile individuale trebuie să fie detaliate atunci când le raportați.

Costurile călătoriei: costurile de călătorie trebuie efectuate în concordanță cu regulile interne ale beneficiarului sau ale partenerului. Beneficiarii și partenerii ar trebui să se străduiască să călătorească în modul cel mai economic și ecologic posibil, video conferințele ar trebui considerate o alternativă.

În lipsa unor reguli interne de rambursare, costurile legate de transportul cu mașina organizației (față de mașina particulară) sunt estimate la 0.22 € / km. Dacă au fost prevăzute costurile pentru combustibil, acestea trebuie listate aici.

Costurile asociate călătoriei: costurile asociate călătoriei trebuie realizate în concordanță cu regulile interne ale beneficiarului sau partenerului (alocațiile zilnice sau plățile directe pentru masă, hotel, transport local etc.). Dacă costurile de zi sunt deja incluse în buget la alocații per zi, asigurați-vă că mesele legate de călătorie/întâlniri ale participanților la proiect nu sunt incluse.

Formularul F3 – Costurile asistenței externe

Generalități: costurile asistenței externe fac referire la costurile sub-contractate: servicii/activități efectuate de organisme sau persoane din exterior, închirierea de echipamente sau infrastructură. Acestea sunt limitate la 35% din bugetul total, excepție situația când un nivel mai mare poate fi justificat.

De exemplu, pentru crearea unui logo, stabilirea unui plan de diseminare, design-ul produselor de diseminare, serviciile de traducere sau editarea unei cărți, trebuie introduse la asistență externă. Transportul materialelor, tipărirea materialelor publicitare și a altor materiale, chiar dacă sunt efectuate de o companie externă, vor fi raportate la alte costuri.

Orice serviciu realizat cu un subcontract, dar care are **legătură cu prototipul**, trebuie inclus în buget la această categorie și nu la asistență externă. Costurile legate de **cumpărare sau leasing (contrar închirierii) de echipament și infrastructură** realizate cu un subcontract trebuie incluse în buget la această categorie și nu la asistență externă.

Costurile pentru **închirierea drepturilor de utilizare a terenului** trebuie efectuate la „asistență externă” numai dacă este vorba de închiriere pe **termen scurt**, care expiră înainte de data de terminare a proiectului. Închirierile pe termen lung trebuie declarate ca achiziționări de terenuri.

Costurile de audit legate de auditarea rapoartelor financiare trebuie încadrate întotdeauna la această categorie din buget. Aceste costuri vor fi întotdeauna o obligație a beneficiarului.

Procedura: specificați procedura prevăzută pentru subcontractarea activității, ex. ‘ofertă publică’, ‘negocieri directe’, ‘contract cadru’, etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederi Comune.

Descriere: se va furniza o descriere detaliată a serviciului ce va fi subcontractat, ex. ‘construirea ...’, ‘realizarea unei evaluări a impactului’, ‘menținerea ...’, ‘închirierea ...’, ‘consultanță asupra...’, ‘realizarea unei pagini web’, ‘asistență internă’, ‘organizarea unor evenimente de diseminare’, etc. Se pot folosi mai multe rânduri în descrierea serviciului, dacă este necesar.

Comentarii generale pentru Formularele F4.a, F4.b și F4.c – Bunuri Durabile

La această categorie vor fi introduse numai acele bunuri durabile care conform regulilor contabile ale beneficiarului în cauză, sunt catalogate ca bunuri durabile. Nu se va trece nimic la această categorie dacă regulile contabile ale beneficiarului în cauză nu le clasifică drept bunuri durabile.

În subcategoria echipament și infrastructură, trebuie să arătați costul actual precum și valoarea de depreciere în concordanță cu Articolul 25 din Prevederi Comune. Numai deprecierea este un cost eligibil pentru proiect, iar cofinanțarea CE va fi calculată în baza acestei sume.

Important: deprecierea bunurilor durabile deja deținute de participanții proiectului la pornirea proiectului nu este eligibilă pentru finanțarea LIFE+.

Costuri actuale: costurile totale ale infrastructurii și a echipamentului fără aplicarea deprecierei.

Deprecierea: valoarea totală a deprecierei în bilanțul beneficiarului sau partenerului la finalul proiectului. Pentru stabilirea unei propuneri de buget, beneficiarii trebuie să estimeze cât mai exact posibil valoarea deprecierei, până la terminarea proiectului, pe baza regulilor de contabilitate internă și/sau în concordanță cu regulile naționale de contabilitate. Această sumă reprezintă un cost eligibil.

Deprecierea este limitată la maximum 25% din costurile totale pentru infrastructură și maximum 50% din costurile actuale pentru echipament.

Excepția 1: pentru prototipuri, costurile eligibile sunt egale costurilor reale conform condițiilor stabilite de art. 25.7 din Prevederile Comune.

Excepția 2: Pentru proiectele LIFE+ Natura și Biodiversitate, costurile bunurilor durabile efectuate de participanți, reprezentanți organisme publice sau organisme de conservare nonguvernamentale/non profit trebuie să fie considerate eligibile la 100%, dacă organizația îndeplinește toate condițiile stabilite de Articolul 25.9 al Prevederilor Comune. În acest caz, suma depreciată indicată trebuie să fie identică cu costurile actuale.

Formularul F4.a – Costurile Infrastructurii

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. ‘ofertă publică’, ‘negocieri directe’, ‘contract cadru’, etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Descriere: oferă o descriere clară și reală a costurilor elementelor infrastructurii, ex. ‘construirea infrastructurii de oțel’, ‘baza instalațiilor’, ‘garduri’ etc.

Important: toate costurile legate de infrastructură trebuie raportate la acest punct, chiar dacă activitatea este realizată cu un subcontract cu un organism extern.

Investițiile la scară largă sunt considerate neeligibile.

Formularul F4.b – Costurile de Echipament

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. ‘ofertă publică’, ‘negocieri directe’, ‘contract cadru’, etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Description: furnizați o descriere clară a fiecărui element în parte, ex. ‘computer tip laptop’, ‘software baza de date (achiziționat sau dezvoltat sub un subcontract)’, ‘echipament de măsurare’, ‘mașină de cosit’, etc.

Formularul F4.c – Costurile Prototipului

Costurile de prototip sunt eligibile numai pentru proiectele Life+ Biodiversitate.

Un prototip este o infrastructură și/sau echipament special creat pentru implementarea proiectului și care nu a fost niciodată comercializat și/sau nu este disponibil ca produs de serie. Nu poate fi folosit în scopuri comerciale pe perioada de desfășurare a proiectului și pentru o perioadă de 5 ani după ce se încheie proiectul. Vezi articolul 25.7 din Prevederile Comune.

Bunurile durabile achiziționate în proiect pot fi acceptate în această categorie de costuri atunci când se dovedesc esențiale pentru aspectele inovative sau demonstrative ale proiectului. Vezi art. 25.7 din prevederile Comune pentru definiția prototipului.

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. 'ofertă publică', 'negocieri directe', 'contract cadru', etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Descriere: oferă o descriere clară a prototipului.

Important: toate costurile legate de prototip trebuie raportate la acest punct, chiar dacă activitatea este realizată cu un subcontract cu un organism extern.

Formularul F5 – Costuri pentru cumpărarea de terenuri sau închirierea pe termen lung a drepturilor de utilizare a terenurilor

Important: cumpărarea terenurilor pe termen lung este eligibilă numai pentru proiectele Life+ Natură.

Generalități: Consultați articolul Art. 35.1 al Prevederilor Comune, pentru regulile privind cumpărarea de terenuri. Dacă închirierea pe termen scurt este cea mai adecvată formă pentru atingerea obiectivelor proiectului, atunci costurile vor fi menționate la asistență externă.

Descrierea cumpărării de teren/inchiriere pe termen lung/compensația unică: oferiți o descriere clară a fiecărui item, e.g. "cumpărarea de pășuni acide în sub-site X", "compensația unică pentru drepturile de exploatare a turbei în sub-site Y", etc. Utilizați rânduri diferite pentru diferiți itemi utilizarea terenurilor/tipuri de habitat/sub-sites, dacă prețurile diferă semnificativ.

Estimarea costurilor per hectar: Costurile se estimează rotunjind la valoarea cea mai apropiată €, excluzând taxele și alte sarcini.

Propunerea dumneavoastră trebuie să includă o scrisoare din partea autorității competente sau din partea notarului care să confirme că prețul oferit nu depășește media oferită pentru tipul de teren sau pentru locația vizată.

Formularul F6 – Costurile pentru consumabile

Generalități: Consumabilele declarate în acest formular nu trebuie să facă parte din bunurile durabile inventariate pentru proiect (cum sunt materialele pentru experimente, hrană pentru animale, materiale de diseminare, reparația bunurilor durabile având în vedere că nu sunt comercializate ci sunt achiziționate pentru proiect sau utilizate 100% pentru proiect etc.). Dacă proiectul cuprinde activități semnificative de diseminare care constau în mailuri, fotocopii sau alte forme de comunicare, costurile aferente acestora vor fi trecute la acest capitol. **Consumabilele generale** (opuse cheltuielilor directe), cum sunt telefoane, costuri de comunicare, fotocopii etc. sunt acoperite de categoria cheltuieli.

Costurile de catering /mesele/cafelele legate de activitățile de diseminare, cum sunt prezentările de proiecte, workshopuri sau conferințe, ar trebui prezentate aici. Cu toate acestea, dacă întreaga organizare a conferinței este subcontractată, costurile corespunzătoare intră la categoria asistență externă.

Trebuie specificat, de asemenea, legătura cu implementarea proiectului (**consumabile generale/furnituri**, cum sunt materiale de birou, apă, gaze sunt acoperite de categoria cheltuieli).

Procedura: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. 'ofertă publică', 'negocieri directe', 'contract cadru', etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Description: furnizați o descriere clară a tipului de materiale consumabile legătura cu implementarea tehnică, ex. ‘materie primă pentru experimente acțiunea 2’ etc.

Formularul F7 – Alte costuri

Generalități: Costurile directe care nu intră în nici una din categoriile de costuri anterioare, vor fi încadrate aici. În această categorie sunt incluse costurile pentru servicii bancare, plăți efectuate pentru conferințe, costuri de asigurare atunci când aceste costuri sunt doar pentru implementarea proiectului, etc. **Garanțiile bancare vor fi incluse întotdeauna în această categorie.** Garanția bancară care să acopere primele plăți de pre-finanțare este absolut necesară. Luați în considerare Art. 25.1, 25.12 și 28.2 din prevederi comune și ghidul de evaluare pentru mai multe informații.

Procedure: Specificați procedura prevăzută în subcontractul de muncă, ex. ‘ofertă publică’, ‘negocieri directe’, ‘contract cadru’, etc. Subcontractorii trebuie să fie recompensați în concordanță cu Art. 8.4 din Prevederile Comune.

Descriere: oferiți o descriere clară a fiecărui item, arătând legătura cu implementarea tehnică a proiectului.

Formă F8 - cheltuieli de regie

Suma cheltuielilor de regie: specificați costurile indirecte generale (overheads) pentru fiecare beneficiar. Aplicații care beneficiază de o subvenție de funcționare din partea Comisiei (cum ar fi, de exemplu, sesiunea LIFE + pentru ONG-uri) nu au dreptul de a solicita cheltuieli de regie

Lista de control a admisibilității

Un proiect poate fi considerat neeligibil pentru unul sau mai multe din următoarele motive:

1. Formularele sunt parțial sau total scrise de mână

2. Nu s-au folosit formularele standard

Nu face referire la schimbarea fontului, dimensiunii și dispunere, ci la modificările aduse formatului și conținutului formularelor prezentate.

3. Formularele obligatorii lipsesc

Formularele A1, A2, A3, A7, B1, B2 (B2a, B2b, B2c, B2d pentru propunerile de proiecte LIFE Natură), B3, B4, B5, B6 (pentru propunerile LIFE Biodiversitate) C1a, C1b (pentru proiectele LIFE Natura), C1c, C1d, C1e, C1f, C2, C3, FA, FB, FC, F1, F2, F3, F4 a, b, F4c (numai pentru propunerile LIFE Biodiversitate), F5 (numai pentru propunerile LIFE Natură), F6, F7 și F8 sunt obligatorii pentru toate proiectele.

Dacă proiectul implică beneficiari asociați, formularul A4 și formularul A5 sunt obligatorii pentru fiecare beneficiar asociat.

Dacă proiectul implică co-finanțatori (alții decât Comisia Europeană), un formular A6 sunt obligatorii pentru fiecare co-finanțator.

Hărțile detaliate sunt obligatorii acolo unde se face referire la acțiuni ce vizează situri (o hartă pentru fiecare sit).

Toate semnăturile sunt obligatorii.

4. Beneficiarul coordonator este un organism privat, dar nu a depus contul de profit și pierdere și formularul de bilanț, acolo unde este relevant, un raport de audit.

5. Beneficiarul coordonator este organism public, dar nu a depus declarația obligatorie pentru organismele publice.

6. Beneficiarul coordonator sau oricare alt beneficiar asociat nu este stabilit în Uniunea Europeană

7. Propunerea de proiect a fost depusă după termenul limită

Propunerile neeligibile nu vor mai fi analizate și vor fi respinse.

Lista de verificare a informațiilor pentru propunerile LIFE+ Natură și Biodiversitate

Notă: întrebările de mai jos au rolul de a ajuta în analiza propunerii și de a vedea dacă aceasta este realizată așa cum trebuie. Răspunsurile pe care le dați ar trebui să fie „Da” la toate întrebările. Lista de întrebări nu este exhaustivă și nu furnizează toate informațiile generale necesare (trebuie să vezi ghidul pentru solicitanți)

1. Ați verificat dacă proiectul este LIFE+ Natura sau LIFE+ Biodiversitate?
2. Ați completat toate formularele obligatorii?
3. Sunt formularele A3, A4, A6, ștampilate și datate?
4. Este cel puțin formularul B1 completat în limba Engleză?
5. În cazul în care unele secțiuni sunt în alb, ați specificat „not applicable” sau „no relevant information” sau ceva asemănător?
6. Data de începere a proiectului este 01/06/2012?
7. Ați luat în considerare o perioadă de siguranță la finalul proiectului pentru a evita eventualele întârzieri?
8. Sunt toți partenerii și beneficiarul stabiliți legal în UE?
9. A fost stabilit dacă sunt autorități publice sau alte organisme publice sau organisme particulare sau non profit (inclusiv ONG)?
10. Au fost incluse anexele financiare obligatorii raportul de audit, balanța anuală totală, profitul și pierderile, declarații financiare simplificate pentru organismele care nu sunt publice, declarația organismului public pentru beneficiarul coordonat care este organism public?
11. Este rata de co-finanțare a CE mai mare de 50% (sau nu este mai mare de 75% pentru proiectele pentru Natură cu accent pe specii/habitate prioritare)?
12. Mai mult de 25% din buget este alocat acțiunilor concrete de conservare (sau propunerea dumneavoastră cade sub posibilele excepții)? S-a stabilit o perioadă de siguranță?
13. Pentru fiecare acțiune au fost detaliate rezultatele așteptate pe cât posibil în termeni cantitativi?
14. Au fost evitate activitățile recurente (excepție cele inovative sau cele cu valoare demonstrativă clară)?
15. Au fost excluse acțiunile pregătitoare care nu determină recomandări practice?
16. A fost inclus un pachet de acțiuni coerent privind comunicarea și diseminarea?
17. Au fost incluși indicatori și acțiuni de monitorizare a impactului proiectului și a acțiunilor asupra speciilor/habitatelor țintă?
18. Echipa de management a proiectului este suficientă? Este făcută o organigramă? Există un coordonator al proiectului full time (nu este obligatoriu dar se recomandă)? Există un coordonator financiar?
19. Au fost excluse acțiunile ce pot fi finanțate de fonduri europene? Au fost prevăzute acțiuni complementare sau obiective?
20. Ați detaliat eforturile pe care le faceți pentru a neutraliza carbonul?
21. Au fost citite Prevederile Comune de către toate părțile implicate?

22. Aplicația este trecută pe CD-ROM/DVD în format pdf, A4, printabil? (format Excel pentru declarațiile financiare simplificate)

Numai pentru proiectele Natură

1. toate acțiunile concrete de conservare se desfășoară în cadrul siturilor Natura 2000? Dacă nu, intră în cadrul excepțiilor prevăzute (restaurare habitat, reintroducerea speciilor, etc.)? Pe hărțile furnizate sunt clar localizate acțiunile?
2. acțiunile vizează clar speciile și habitatele Natura 2000 (pentru acțiuni orientate spre situri: Anexa I din Directiva Păsări și/sau Anexa I sau II din Directiva Habitate; pentru acțiuni orientate spre specii: Anexa I sau II din Directiva Păsări și/sau Anexele II, IV sau V din Directiva Habitate)?
3. toate acțiunile se desfășoară pe teritoriul UE, acolo unde Directivele Păsări și Habitate se aplică (sau sunt acoperite de excepțiile prevăzute)?
4. Au fost incluse hărți detaliate (format A3 sau A4)? Scala la care au fost realizate hărțile permit citirea acestora?
5. Pentru cumpărarea terenului/plățile compensatorii au fost realizate explicații clare privind modalitatea în care vor fi îndeplinite cele 11 condiții de eligibilitate?

Numai pentru proiectele Biodiversitate

1. proiectul integrează monitorizarea, evaluarea și diseminarea activă a rezultatelor și experiențelor proiectului (vezi definițiile pentru „demonstrativ” și „inovație”)?
2. toate acțiunile se desfășoară pe teritoriul UE sau sunt acoperite de excepțiile prevăzute?

ANEXE

Anexa 1: Adresa de contact a Comisiei Europene

Toate propunerile de proiecte LIFE+ trebuie depuse prin intermediul autorității competente naționale la următoarea adresă:

LIFE+ 2010 call for proposals

Avenue du Bourget, no 1

(BU-9 2/1)

B – 1140 Brussels

BELGIUM

ANEXA 2: Calendarul procedurii de evaluare și selecție a propunerilor LIFE+ 2011

Data de începere	Activitatea
18/07/2011	Termen limită pentru trimiterea propunerilor LIFE+ Statelor Membre
09/09/2011	Termen limită pentru Statele Memebre de a trimite propunerile LIFE+ către Comisia Europeană
septembrie 2011 – march 2012	Admisibilitate, eligibilitate, evaluare și revizuire a propunerilor
mai – iunie 2012	Termen limită pentru semnarea acordurilor de grant
01/06/2012	Data preconizată de începere a proiectelor din 2011

ANEXA 3: Link-uri importante

a) *General documents for all applicants:*

- **Regulation 614/2007 of the European Parliament and the Council of 23/05/2007 (LIFE+)**
- **Link to the LIFE+ Communication toolbox**
- **National Annual Priorities**
<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus2011/call/index.htm#nap>
- **Financial Regulation**

b) *LIFE+ Nature and Biodiversity:*

- **Commission Communication COM (2006) 216 final: Halting the loss of Biodiversity by 2010 – and beyond**
- **Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild flora and fauna**
- **Council Directive 79/409/EEC on the conservation of wild birds**
- **List of priority bird species of Directive 79/409/EEC considered as priority for funding under LIFE+**
- **Website providing a geographical view of the *Natura 2000* ecological network**
<http://natura2000.eea.europa.eu>
- **Commission Communication "Options for an EU vision and target for biodiversity beyond 2010"**
http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/policy/pdf/communication_2010_0004.pdf

ANEXA 4: note explicative privind lista indicativă de tematici

LIFE+ Natură

Proiecte Infrastructură verde

Conectivitatea este o prioritate și, prin urmare, propunerile de proiect cu accent pe conectivitate, coridoare, zone tampon, stepping stones, etc, sunt activ încurajate. În trecut, proiectele axate pe coridoare verzi și stepping stones, au fost considerate excepții. Un proiect bun pe conectivitate trebuie să includă dovezi științifice solide cu privire la valoarea adăugată pe care aceste zone o au pentru siturile/rețeaua Natura 2000. Multe proiecte au fost respinse pentru că nu au reușit să dovedească acest lucru în timp ce ofereau informații pe termen scurt (ex., hărți, date privind speciile, capacitatea de suport, potențialul de conectivitate, impactul asupra speciilor/habitatelor, valoare pentru bani, etc). Nu este suficient să se constate că o zonă ar putea fi un coridor între două site-uri!

Abordarea conectivității este relevantă în special pentru acele situri sau pentru acea parte din rețea unde este necesară conservarea sitului iar managementul se realizează deja și este timpul să se investească mai mult în "rețea".

Rețineți că, dacă doriți să promovați coerența ecologică/conectivitatea și nu în mod necesar cu trimitere la rețeaua Natura 2000, ar trebui să luați în considerare depunerea unei propuneri pe biodiversitate (care trebuie să fie inovativă/demonstrativă). Vă rugăm, de asemenea, să luați în considerare și ghidul de aplicare LIFE + Mediu unde sunt permise toate celelalte propuneri de proiecte "infrastructuri verzi" inovatoare sau demonstrative de proiecte (ex., proiectele care nu vizează în mod direct Natura 2000), cum ar fi elemente de infrastructură verde în zonele urbane, peri-urbane, rurale și alte zone extra-urbane și proiecte care îmbunătățesc permeabilitatea în spațiul rural. În plus, se pot promova abordări bazate pe combaterea fragmentării ecosistemelor și suport multifuncțional în utilizarea terenurilor. În astfel de propuneri LIFE + Mediu, biodiversitatea nu trebuie să fie direcția principală a propunerii.

Articolul 8 proiecte

În paralel cu înscrierea siturilor pentru protecție sub Directiva Habitate, statele membre ar trebui să trimită Comisiei estimările privind cofinanțarea UE solicitată și să lucreze cu Comisia în identificarea măsurilor esențiale de conservare, pentru gestionarea cu succes și restaurarea siturilor în rețeaua Natura 2000. Oportunitățile prezentate de Articolul 8 în definiția unui cadru de priorități de acțiune încă trebuie să se realizeze. LIFE + are ca scop oferirea de fonduri strategice pentru a ajuta statele membre să realizeze activitatea necesară prevăzută în temeiul prezentului articol. Aceste proiecte trebuie să urmărească realizarea tuturor acțiunilor care vor permite stat membru realizarea obligațiilor prevăzute în articolul 8 (1) și (2). Prin urmare, autoritățile naționale au un rol cheie în realizarea acestor proiecte, fie ca beneficiar coordonator fie ca beneficiar asociat. Aceste proiecte trebuie să includă livrări/notificări către Comisia Europeană a informațiilor relevante, conform articolului 8, înainte de terminarea proiectului.

Proiecte Managementul siturilor Natura 2000 și programe de restaurare

Aceste proiecte au ca scop să ajute statele membre, autoritățile locale și ONG-urile să adopte și să pună în aplicare o abordare programatică pentru a asigura managementul și reabilitarea pe termen lung a rețelei Natura 2000. Managementul și reabilitarea Natura 2000 intră în responsabilitatea autorităților naționale sau regionale/locale. În anumite cazuri, ONG-uri administrează un număr mare de site-uri. Situația în ceea

ce privește capacitatea de management este foarte heterogenă printre statele membre și în interiorul acestora. Pentru o adresare într-un mod cuprinzătoare și durabilă nevoile Natura 2000 la nivel teritorial necesită o abordare strategică la nivel național/regional. Această abordare ar trebui să ia formatul planurilor și programelor de finanțare naționale/regionale, cu obiective clare, priorități și măsuri, precum și identificarea contribuției din instrumentele financiare ale UE și pe piața internă de finanțare (publică și privată). Astfel de programe ar acoperi porțiuni mari din rețea (ex. toate siturile dintr-o anumită regiune) și toate elementele necesare pentru formarea unei capacități de gestionare pe termen lung a siturilor, reabilitarea siturilor, habitatelor și speciilor la un statut favorabil de conservare, precum și caracteristicile necesare pentru a garanta conectivitatea și funcționalitatea rețelei, acoperind astfel aspecte legate de infrastructură verde și serviciile ecosistemice. Elementele descrise mai sus sunt valabile numai pentru acest apel și nu afectează rezultatele discuțiilor în curs de desfășurare între statele membre și Comisia cu privire la viitorul cadru de acțiuni prioritare (PAF). Rezultatele acestui apel ar putea fi utile în cadrul acestor discuții.

Lista indicativă a elementelor pentru programele de restaurare și management naționale/regionale Natura 2000

Măsurile eligibile pentru finanțare Natura 2000, sunt acele măsuri care sunt considerate esențiale pentru managementul sau restaurarea speciilor și habitatelor de interes UE la o stare de conservare favorabilă. Rămâne la decizia Statelor membre dacă vor fi depuse planuri la nivel național sau regional, luând în considerare sistemul administrativ specific pentru gestionarea Natura 2000 (de mai jos denumit în continuare "teritoriu").

Un program de management și de restaurare al siturilor Natura 2000 poate să cuprindă următoarele elemente:

- o descriere generală a valorilor naturale de conservare ale teritoriului în cauză și contribuția sa la biodiversitatea UE
- prevederi specifice legale, administrative și de altă natură pentru conservarea speciilor, habitatelor și a siturilor Natura 2000 listate în Directiva Păsări și Directiva Habitate
- o listă a tuturor siturilor Natura 2000 prezente în teritoriu, și o evaluare a contribuției acestora la conservarea speciilor și habitatelor de interes UE (la nivel regional, nivel național și biogeografic)
- Informații cu privire la rezultatele Articolului 17de evaluare a statutului de conservare al speciilor și habitatelor, cu accent particular pe speciile și habitatele prioritare, precum și evaluarea stării de conservare pentru Anexa I și a speciilor migratoare care fac obiectul Natura 2000
- Informații cu privire la principalele riscuri și amenințări la adresa habitatelor și speciilor
- Informații cu privire la planurile guvernamentale și non-guvernamentale relevante și la alte modalitățile de conservare și reabilitare a diferitelor tipuri de habitate și specii
- Obiectivele și prioritățile strategice de conservare pentru perioada 2014-2020
- suficiente informații cu privire la măsurile aplicate în atingerea obiectivelor și priorităților, inclusiv:
  - o Ce, unde și când: O descriere a obiectivelor, rezultatelor așteptate și măsurilor, a planurilor privind situl și planificarea în timp corespunzătoare
  - o Cum: Un plan de finanțare pentru măsuri, inclusiv detalii privind costurile estimate și sursele UE și surselor interne planificate pentru a fi utilizate
  - o Cine: organismul sau organismele care vor fi responsabile de punerea în aplicare a măsurilor

o legături cu s politicile ectoarele ale UE, altele decât cele pentru mediu

- Dispozițiile procedurale și cooperarea între autoritățile publice, precum și între acestea și organismele private, instituții științifice și tehnice, și dacă sunt aplicabile și cu alte regiuni transfrontaliere sau cooperării internaționale, pentru evaluarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor care urmează să fie întreprinse
- O imagine generală privind finanțarea Natura 2000 în afara acestei perioade de finanțare (adică după 2020).

Planul "After LIFE" trebuie pregătit cu atenție. Co-finanțarea LIFE + va fi realizată la sfârșitul proiectului numai în măsura în care Comisia este asigurată că managementul siturilor *Natura 2000* și programul de reabilitare vor fi puse în aplicare înainte sau la scurt timp după încheierea proiectului. În special, propunerea trebuie să prevadă elemente clare și exhaustive care arată modul în care conținutul acestor programe va fi ulterior folosit pentru a:

- pregăti viitoarele aplicații pentru programele cu finanțare națională sau UE (inclusiv LIFE +) pentru punerea în aplicare parțială sau totală a acestora ,
- contribui la dezvoltarea viitoarelor programe naționale sau regionale, ca parte a fondurilor structurale sau a procesului de planificare pentru dezvoltare rurală.

Pentru a asigura primirea celui mai bun sprijin care garantează în viitor punerea lor în aplicare, dezvoltarea unor astfel de planuri și programe de finanțare trebuie să implice de la început toate părțile interesate și în special cele responsabile de managementul și reabilitarea rețelei Natura 2000 și pe cei responsabili de politicile regionale, agricole, sociale și pescărești.

LIFE + Biodiversitate:

Proiecte care vizează speciile amenințate care nu sunt incluse în anexele de Directiva Habitate, dar care au statut de specii "în pericol", sau mai rău listate în Lista Roșie a UE ([Http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm](http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm)) sau în Lista Rosie IUCN pentru acele specii care nu sunt acoperite de listele roșii europene

Această situație deschide posibilitatea de a lucra asupra unor specii periclitate care nu sunt listate în Directiva Habitate. În același timp, limitează posibilitatea de adresare numai la acele specii cunoscute ca fiind în pericol sau chiar mai rău la nivel european și global. Cu alte cuvinte, o propunere privind o specie amenințată la nivel local, dar care nu sunt enumerate în listele de referință de mai sus este puțin probabil să primească finanțare.

Proiecte care se adresează funcțiilor și serviciilor ecosistemelor. Accentul de LIFE - Nature a fost, până acum, conservarea habitatelor și speciilor, pentru ceea ce reprezintă și nu pentru funcțiile și serviciile pe care le furniza societății

În această situație, Comisia speră să primească propuneri care se adresează aspectelor particulare ale biodiversității într-o manieră inovatoare/demonstrativă.

Proiecte care se adresează biodiversității și solului. Comisia salută proiectele care vizează creșterea protecției biodiversității solului și a numeroasele funcții ecologice ale acestuia

Biodiversitatea solului a fost în mod tradițional neglijată iar Comisia dorește să schimbe această situație. Vă rugăm, de asemenea, să luați în considerare și ghidul LIFE + Politici și Governare de Mediu unde solul și

biodiversitatea constituie unul din subiectele dar într-o manieră orientată către producție (prin agricultură).